

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ
ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5

นางสาวอาทิตย์ยา จันทิตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**An Approach to Extension and Development of Community Enterprise
in Area of Responsibility of Office of Agricultural Extension
and Development, Region 5**

Miss Athitaya Juntit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ
 ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5

ชื่อและนามสกุล นางสาวอาทิตย์า จันทิตย์

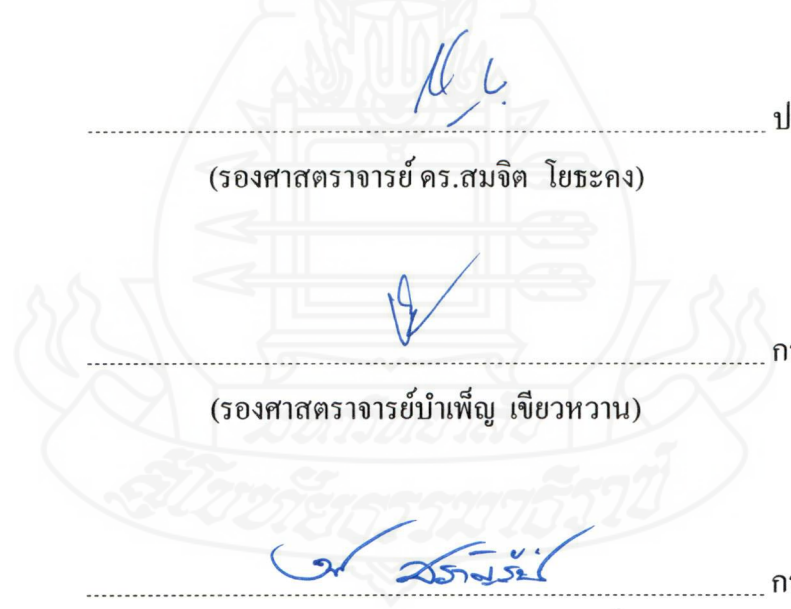
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
 2. อาจารย์ ดร.พลสรานู สราญรมย์

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยชะคง)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ
 (อาจารย์ ดร.พลสรานู สราญรมย์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วัณษย์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและ
พัฒนาการเกษตรที่ 5

ผู้วิจัย นางสาวอาทิตยา จันทิตย์ รหัสนักศึกษา 2599001118 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและ
พัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) อาจารย์ ดร.พลสรายุ สราญรัมย์
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม (2) ความรู้และความพึงพอใจ
ในงานวิสาหกิจชุมชน (3) ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการ
ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (5) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ประชากรในการศึกษาคือ (1) นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่ผู้รับงานวิสาหกิจชุมชน จำนวน
144 ราย (2) ประธานวิสาหกิจชุมชน สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4,117 แห่ง โดยพิจารณาจาก
ต้นแบบประจำอำเภอ จำนวน 77 ราย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 231 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ และแบบ
สัมภาษณ์สำหรับประธานและนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด
ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ SWOT Analysis และการจัดหมวดหมู่
ข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า (1) ประธานมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 49.83 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษา
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า มีรายได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ยปีละ 110,899.22 บาท อาชีพหลักและอาชีพรอง
ทำการเกษตร รายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ยปีละ 137,310.61 บาท และจากอาชีพรองเฉลี่ยปีละ 63,229.73 บาท แหล่งเงินทุนมาจากการ
ระดมทุน มีหนี้สินและแหล่งหนี้ส่วนใหญ่จาก ธ.ก.ส. แหล่งจำหน่ายสินค้าส่วนใหญ่จำหน่ายในชุมชนและภายในอำเภอ
เจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 39.53 ปี มีสถานะสมรส จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ด้านวิสาหกิจ
ชุมชน โดยเฉลี่ย 5.56 ปี อายุราชการเฉลี่ย 9.88 ปี มีรายได้เฉลี่ยปีละ 275,648.18 บาท มีอาชีพเสริมคือทำการเกษตร มีรายได้เฉลี่ย
ปีละ 90,171.43 บาท (2) ประธานมีความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำบัญชีในระดับน้อย เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้
ในการวิเคราะห์ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในระดับปานกลาง แหล่งความรู้ของประธานและเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มาจากการอบรม
งานมหกรรม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและอินเทอร์เน็ต ความรู้ที่ประธานและสมาชิกต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ได้แก่
ช่องทางการขอรับการสนับสนุน การเพิ่มมูลค่าสินค้าและมาตรฐานสินค้า ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ จิตวิทยา
ในการกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนแปลง และการวิเคราะห์ศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ความพึงพอใจ
ของประธานต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก (3) ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริม
และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า เจ้าหน้าที่เห็นด้วยต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ในระดับมาก
(4) ปัญหาของประธาน ได้แก่ ขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ปัญหาของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ภาระ
งานตำบลมาก มีเวลาน้อยสำหรับส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ข้อเสนอแนะของประธาน ได้แก่ สนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ
องค์ความรู้สมัยใหม่ ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ส่วนกลางควรอบรมให้ความรู้และเพิ่มทักษะแก่เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง
(5) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ หน่วยงานต่างๆ ควรดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างบูรณาการ
คำสำคัญ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา วิสาหกิจชุมชน สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

Thesis title : An Approach to Extension and Development of Community Enterprise in Area of Responsibility of Office of Agricultural Extension and Development, Region 5

Researcher : Miss Athitaya Juntit ; **ID :** 2599001118 ; **Degree :** Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development) ; **Thesis advisors :** (1) Bumpen Keowan, Associate Professor ; (2) Dr. Phol Saran Saranrom, Associate Professor ; **Academic year :** 2017

Abstract

This research was to study 1) The basic personal economic and social conditions 2) Knowledge and satisfaction of Community enterprise. 3) Opinion of extension and development of community enterprise. 4) Problems and recommendation on the implementation of community enterprise. 4) Strengths, weaknesses, opportunities, obstacles and extension and development guidelines of community enterprise.

The population was 1) 144 of registrars and officers . 2) Chairmans of community enterprise, specific sampling from 4,117 of community enterprise, based on 77 district prototypes. There were 231 samples. Data were collected using questionnaires for officers and interviews for the chairmans and the registrars. Quantitative data analysis the frequency, percentage, maximum, minimum, standard deviation. and ratings. Qualitative data analysis, SWOT analysis and data classification.

The research found that 1) Most of chairmans were female, the average age were 49.83 years, Finish educational finished.6/Vocational, The average income from community enterprise 110,899 THB/year. Primary and secondary occupations were agricultural. The average income from primary occupation was 137,310.61 THB/year. The average income from secondary occupation was 63,229.73 THB/year. Funding comes from fundraising and most debt from the BAAC. Most of the products sold in the community and within the district. Most of the officers were female, the average age were 39.53 years, for finished a bachelor degree, had experience of community enterprise for 5.56 years. Average official age were 9.88 years. The average income were 275,648.18 THB/year. There are part time were farming. The average income from part time were 90,171.43 THB/year. 2) The chairmans have a little knowledge of used technology and accounting. Officers have a medium knowledge of the analyze potential community enterprise. Sources of knowledge were from training, product fair, agricultural extension officer, and internet. The additioned knowledge of chairmans and members were Support channel,adding value and product standard. Knowledge needed of the officers were used of psychology to encourage community enterprises to learn and analyze potential community enterprise. The chairmans have Satisfaction in community enterprise. 3) opinion of the proceed extension and development of the officers have agree. 4) The problem of the chairmans were lack of the product design and packaging development. Problem of the officers were the lot of extension agricultural work so no have extension community enterprise. The recommendation of the chairmans were support the low interest capital and the modern knowledge, of the officers were the central office should be trained to educate continuously. 5) The extension and development guidelines of community enterprises was agency community should be extension enterprise community were integrated.

Keyword : Guidelines for the Promotion and Development, Community Enterprises, Office of Agricultural Extension and Development

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงขึ้นมาได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. สมยศ โยชะคง ประธานกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เจียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และดร.พลสรานู สราญรมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ทั้งในแง่ของสาระ แนวคิด และระเบียบวิธีวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในแขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ และกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกด้วย

อีกทั้งขอขอบพระคุณประธานวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน และนายทะเบียน(เกษตรอำเภอ)ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่างที่เป็นประชากรในงานวิจัย ที่ทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามและแบบสำรวจ ขอบพระคุณผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา ที่อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล ให้ผู้วิจัย ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้อย่างเร่งด่วน จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน และพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ดิชมช่วยเหลือเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ท้ายที่สุดต้องขอขอบคุณมารดาที่เคารพยิ่ง และญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้การส่งเสริม คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยในการศึกษา จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี และคุณประโยชน์อันใดที่จะได้รับ จากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้สั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาต่างๆ แขนง เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานและเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป

อาทิตยา จันทิตย์

สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	7
พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548	11
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	23
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	30
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	33
แนวคิดเกี่ยวกับ SWOT	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม.....	52
ความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธาน วิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ของเจ้าหน้าที่.....	62
ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ของกรมส่งเสริมการเกษตร.....	101
ปัญหาและข้อเสนอแนะในงานวิสาหกิจชุมชน.....	106
จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา วิสาหกิจชุมชนของนายทะเบียน.....	123
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	135
สรุปการวิจัย.....	135
อภิปรายผล.....	145
ข้อเสนอแนะ.....	155
บรรณานุกรม.....	159
ภาคผนวก.....	164
ก แบบสัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชน.....	165
ข แบบสอบถามเจ้าหน้าที่.....	180
ค แบบแบบสัมภาษณ์นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน.....	191
ง แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญ.....	195
ประวัติผู้วิจัย.....	219

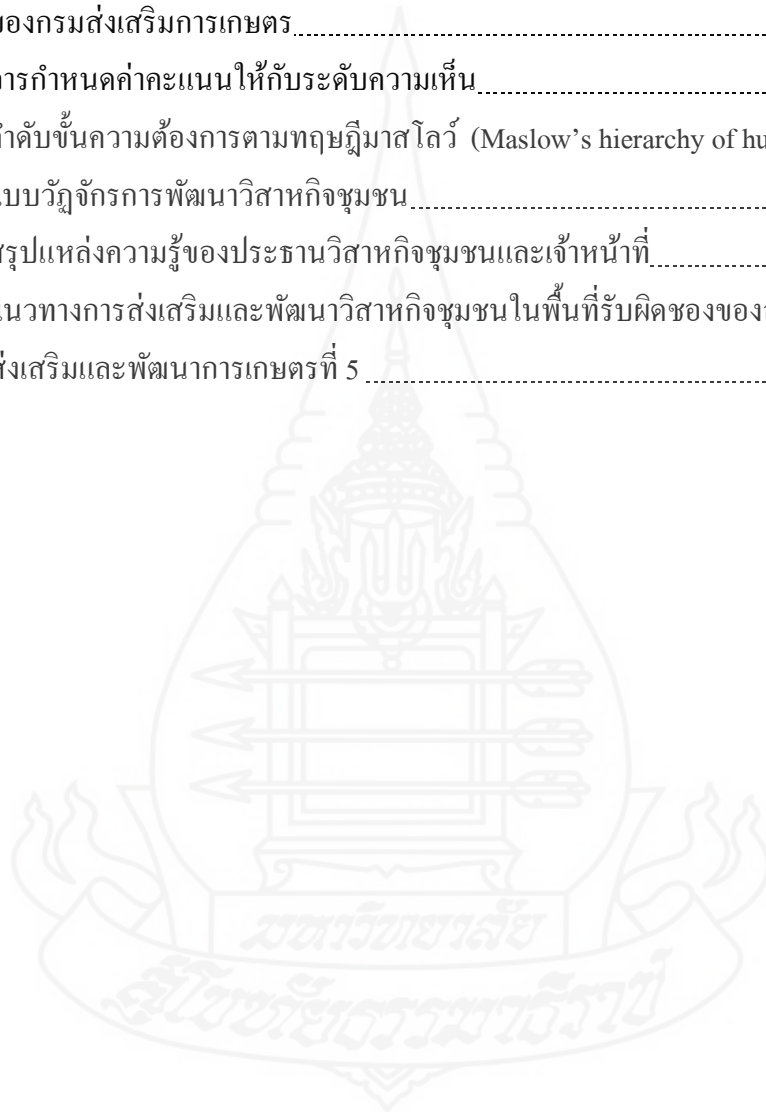
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน.....	53
ตารางที่ 4.2 สภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนที่รับผิดชอบ.....	58
ตารางที่ 4.3 สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเจ้าหน้าที่.....	59
ตารางที่ 4.4 ระดับความรู้ด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน.....	63
ตารางที่ 4.5 ระดับความรู้ด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน.....	68
ตารางที่ 4.6 ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประธานวิสาหกิจชุมชน.....	70
ตารางที่ 4.7 สรุประดับความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประธานวิสาหกิจชุมชน.....	75
ตารางที่ 4.8 ระดับความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่.....	76
ตารางที่ 4.9 แหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน.....	79
ตารางที่ 4.10 แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน.....	84
ตารางที่ 4.11 ความรู้ที่ประธานวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม.....	90
ตารางที่ 4.12 ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม.....	92
ตารางที่ 4.13 ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม.....	95
ตารางที่ 4.14 ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน.....	98
ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ของกรมส่งเสริมการเกษตร.....	102
ตารางที่ 4.16 ปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน.....	106
ตารางที่ 4.17 ปัญหาของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน.....	108
ตารางที่ 4.18 ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน.....	113
ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน.....	116
ตารางที่ 4.20 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงาน ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5	125

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ของกรมส่งเสริมการเกษตร.....	22
ภาพที่ 2.2 การกำหนดค่าคะแนนให้กับระดับความเห็น.....	32
ภาพที่ 2.3 ลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of human needs).....	35
ภาพที่ 2.4 แบบวัฏจักรการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน.....	44
ภาพที่ 5.1 สรุปแหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่.....	140
ภาพที่ 5.2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงาน ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5.....	154

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการที่คนในชุมชนมาร่วมคิดร่วมทำกิจการ โดยใช้ทุนและภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนมาทำกิจการให้สมาชิกและคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียนแล้ว จำนวน 4,117 แห่ง ผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน พบว่าเป็นวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในระดับดี จำนวน 1,333 ระดับปานกลาง 1,427 แห่ง และในระดับปรับปรุง จำนวน 431 แห่ง การประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นกิจการประเภทการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารจำนวน 1,251 แห่ง รองลงมาคือการผลิตพืช จำนวน 794 แห่ง และประเภทการผลิตปศุสัตว์ จำนวน 730 แห่ง ตามลำดับ และแนวโน้มการจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ปี 2558 – 2560 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือจาก ปี 2558 เพิ่มขึ้นจำนวน 239 แห่ง สมาชิก 4,096 ราย ปี 2559 เพิ่มขึ้นจำนวน 529 แห่ง สมาชิก 8,381 ราย และปี 2560 เพิ่มขึ้นจำนวน 731 แห่ง สมาชิก 11,567 ราย ตามลำดับ ที่มา:ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน : <https://smce.doae.go.th> ข้อมูล ณ วันที่ 16 เมษายน 2561

จากข้อมูลการจดทะเบียน เห็นได้ว่าวิสาหกิจชุมชนมีการทำกิจการที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง แปรรูป และบริการ จึงยากต่อการกำหนดรูปแบบในการพัฒนา และจากผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เห็นได้ว่ามีวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี จำนวน 1,333 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32 ของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการจดทะเบียน ซึ่งถือว่าน้อยมาก และจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินงานติดตาม เยี่ยมเยือนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ พบว่า วิสาหกิจชุมชนหลายแห่งมีการบริหารจัดการและการจัดการข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนยังไม่สมบูรณ์ เช่น โครงสร้างการบริหารงาน กฎ ระเบียบและข้อบังคับกลุ่ม การมอบหมายงาน การทำบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุน เป็นต้น อีกทั้งขาดความเข้มแข็ง เนื่องจากมีการพึ่งพาตนเองน้อย โดยดูจากการระดมทุนหรือการลงหุ้นในการทำกิจการร่วมกันที่มีค่อนข้างน้อย ปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ได้มาจากภาครัฐสนับสนุน สมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน สินค้าและบริการวิสาหกิจชุมชนไม่มีความหลากหลาย บรรจุภัณฑ์ไม่โดดเด่น สินค้าและบริการที่มีมาตรฐานรับรองมีน้อย

จึงทำการตลาดได้ไม่กว้าง ตลาดแคบอยู่ในเฉพาะภายในชุมชน ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันกับสินค้าอื่นๆ ในตลาดต่างจังหวัดหรือห้างสรรพสินค้าได้ จึงมียอดขายรายสินค้าและบริการในปริมาณที่น้อย ไม่ตอบสนองกับความต้องการต่อรายจ่ายของกลุ่มและของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกขาดแรงจูงใจและมีส่วนร่วมในการประกอบกิจการที่ไม่ต่อเนื่อง จนในที่สุดอาจต้องเลิกการประกอบกิจการและไม่สามารถแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจภายในชุมชนได้

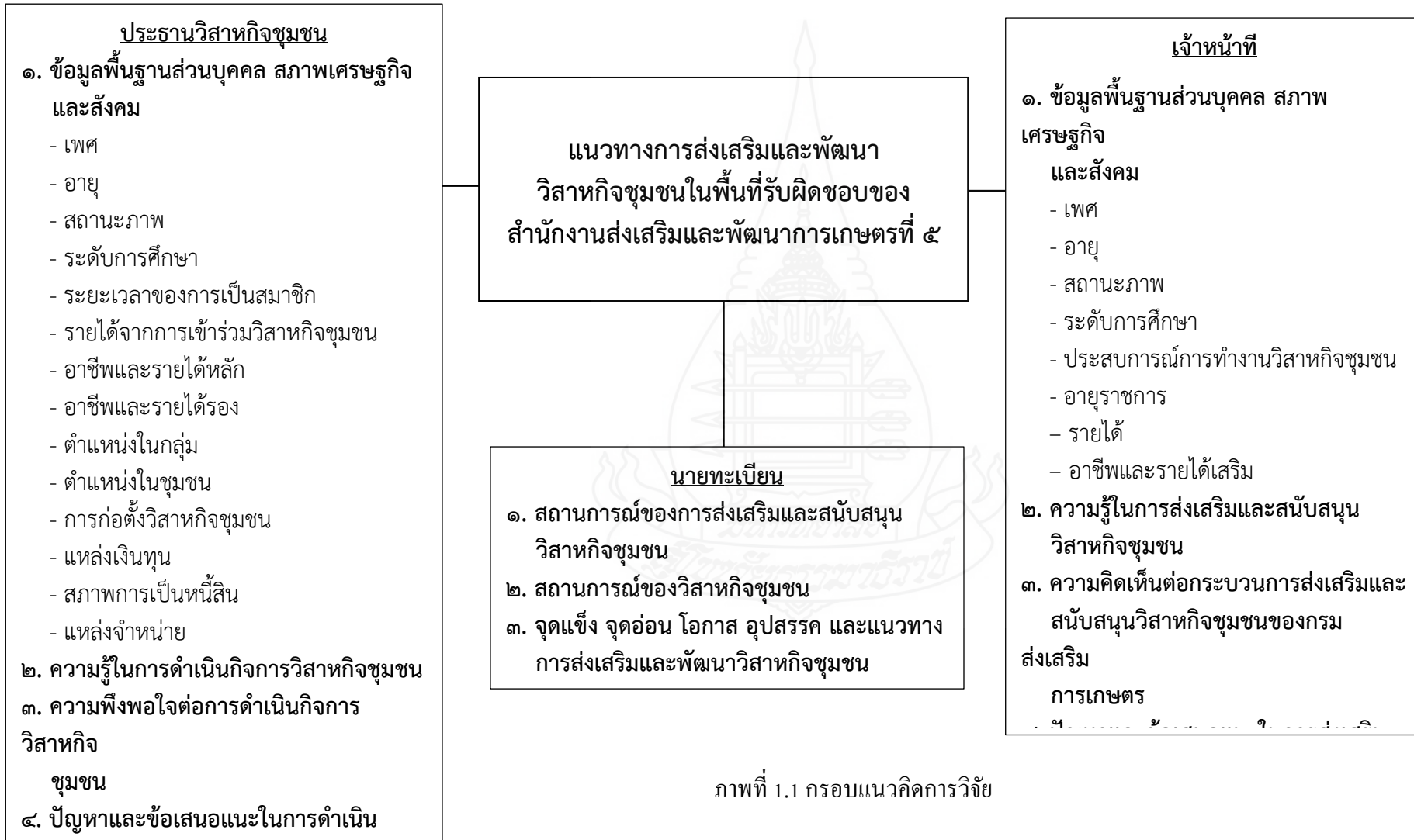
จากสถานการณ์ข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กลไกคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนาให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการทำกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้การผลิตสินค้าและบริการมีความหลากหลาย มีมาตรฐานรองรับ จนสามารถแข่งขันกับสินค้าอื่นๆ และสามารถเข้าสู่ตลาดในระดับที่สูงขึ้นได้ สมาชิกมีกำลังใจและความพึงพอใจในการทำกิจการ มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันรับผลประโยชน์จากกิจการวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น ท้ายที่สุดวิสาหกิจชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีทุนสำรองเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการประกอบกิจการ สามารถพึ่งพาตนเองมากขึ้น พึ่งพาภายนอกน้อยลง ท้ายที่สุดวิสาหกิจชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สมาชิกและครอบครัวสมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดเงินทุนไหลเวียนภายในชุมชน เกิดภูมิคุ้มกันภายในชุมชน ชุมชนจึงเข้มแข็ง เกิดเศรษฐกิจฐานที่ดีที่เป็นฐานรากที่มาจากชุมชน ที่เกิดจากการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งหากวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ทั้ง 4,117 แห่ง มีความเข้มแข็งทั้งหมด ย่อมส่งผลให้เกษตรกรที่ร่วมกันประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่างมีฐานะดีขึ้น เศรษฐกิจดีขึ้น และจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเข้มแข็งเช่นกัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- วัตถุประสงค์การวิจัยจะศึกษาครอบคลุม ดังนี้
- 2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน
 - 2.2 ความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่
 - 2.3 ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่
 - 2.4 ปัญหา ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน
 - 2.5 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ข้อมูลมาจาก 3 ส่วน ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขตที่ 5” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดสงขลา ได้แก่ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น 7 จังหวัด

4.2 ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ ความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสอุปสรรคและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

4.3 ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดสงขลา ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2561

5. คำนิยามศัพท์

5.1 วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 5 หมายถึง วิสาหกิจชุมชนที่มีกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548) ที่อยู่ในพื้นที่ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

5.2 ประธานวิสาหกิจชุมชน หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่จังหวัดตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ยะลา นราธิวาส และปัตตานี

5.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่มาจากความร่วมมือจากนายทะเบียน หน่วยงานภาคีที่เป็นคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิต เงินทุน และช่องทางการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีกระบวนการเรียนรู้ มีศักยภาพในการทำกิจการและยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจการ สามารถสร้างรายได้แก่สมาชิก จนเกิดความเข้มแข็งยั่งยืน และพึ่งพาตนเองได้

5.4 นายทะเบียน หมายถึง เกษตรอำเภอ ผู้มีหน้าที่รับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ตรวจสอบคุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน ติดตามผลการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนและรายงานให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน หรือคณะอนุกรรมการวิสาหกิจชุมชนทราบ

5.5 เจ้าหน้าที่ หมายถึง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรหรือพนักงานเคหะกิจเกษตร ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีทั้งในระดับกรม ระดับเขต ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

5.6 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ในระดับจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เกษตรจังหวัดเป็นเลขานุการ ระดับอำเภอมีนายอำเภอเป็นประธาน เกษตรอำเภอเป็นเลขานุการ และมีกรรมการซึ่งมาจากหน่วยงานราชการ จำนวน 9 คน ซึ่งทำหน้าที่ขับเคลื่อนการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

5.7 การบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถในการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในด้านการเงิน การตลาด การผลิต การบริหารงานบุคคล และการมีส่วนร่วมของสมาชิก ที่สร้างความสำเร็จให้กับวิสาหกิจชุมชน

5.8 การดำเนินงานกิจการของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมหรือการดำเนินงานในด้านโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร การผลิต การตลาด และการเงิน ตลอดจนการสนับสนุนส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

5.9 การรับรองสถานภาพวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การรับรองสถานะของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การจดทะเบียน การต่อทะเบียน การยกเลิกหรือเพิกถอนทะเบียน

5.10 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน หมายถึง วิสาหกิจชุมชนรายใหม่ เมื่อได้รับ

ก ๑ ร
จดทะเบียนภายใน 60 วันต้องได้รับการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้รับงานวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน ประเด็นการประเมินประกอบด้วย การกำหนดทิศทาง

ของวิสาหกิจชุมชน การวางแผนดำเนินงาน การบริหารตลาด การจัดกระบวนการเรียนรู้ การบริหารสมาชิก กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ และผลลัพธ์การดำเนินงาน

5.11 ความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน หมายถึงความรู้ในเรื่อง 1. การดำเนินงานด้านต่างๆ ได้แก่การจัดการเรื่องดำเนินงาน ทุน การผลิต การตลาด การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน 2. การบริหารจัดการกลุ่ม 3. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 4. แหล่งความรู้ เช่น จากบุคคล จากกลุ่ม จากสื่อมวลชน จากสิ่งพิมพ์ และจากสื่อออนไลน์ 5. ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

5.12 ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ความพึงพอใจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อการเข้าร่วมดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนทั้งด้านการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ

5.13 ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน หมายถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ทั้งในด้านของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนการพัฒนาเจ้าหน้าที่และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนงบประมาณ ปัจจัยการผลิตและการสนับสนุนช่องทางการตลาด เป็นต้น

5.14 สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง สถานการณ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนทั้งในด้านของการดำเนินงานด้านทุน ตลาด การผลิต การจัดแผนพัฒนากิจการด้านการจัดการกลุ่ม ความรู้

5.15 สถานการณ์การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน หมายถึง สถานการณ์การดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงานราชการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ และรวมถึงหน่วยงานที่มาจากภาคสถาบันและภาคเอกชน

5.16 พื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 หมายถึง พื้นที่ใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 นายทะเบียน เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานภาคี และผู้บริหารสามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการวางแผน การปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงาน และนำแนวทางจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

6.2 วิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน และนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข การดำเนินกิจการของตนเอง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 เพื่อนำมาใช้สำหรับการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตัวแปรของการศึกษา รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ 8 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
2. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
7. แนวคิดเกี่ยวกับ SWOT
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนที่กล่าวถึง ได้แก่ ความหมายของวิสาหกิจชุมชน ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน ประเภทของวิสาหกิจชุมชน ระดับการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชน และประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความหมาย

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2549, น. 1) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่ เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน

พลสวัสดิ์ นาทองคำ (2556, น.4) ให้ความหมายไว้ว่า วิสาหกิจชุมชน คือการประกอบการของคนในชุมชน โดยอาศัยทรัพยากรในชุมชนเป็นหลักผสมผสานกับเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าหรือบริการและอื่นๆ เพื่อการพึ่งพาตนเอง และสร้างรายได้ของคนในชุมชน ด้านการจัดการทุน ได้อย่างเสรี

กษมาพร พวงประยงค์ (2554, น.4) ให้ความหมายไว้ว่า การประกอบกิจการชุมชน ทั้งสินค้าและบริการเพื่อจัดการทุนของชุมชน ทำการแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน ที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไรเพื่อเป็นการสร้างรายได้ สร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ให้สังคมเกิดการเรียนรู้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประกอบกิจการของคนชุมชน โดยใช้ทุนทั้งแรงงาน เงินทุน ภูมิปัญญา และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผลประโยชน์ ยึดหลักการดำเนินงานของเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งตนเองเป็นหลัก เกิดเป็นกิจการที่สร้างรายได้แก่สมาชิก ครอบครัวสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติต่อไป

1.2 ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้

- 1) สมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของและร่วมกันดำเนินการ
- 2) กระบวนการในการผลิตสินค้าหรือการให้บริการ เกิดขึ้นภายในชุมชน โดยใช้ทุน ความรู้ และวัตถุดิบในชุมชนเป็นหลัก
- 3) สินค้าหรือบริการเกิดขึ้นในลักษณะของการสร้างมูลค่าเพิ่ม (value added) จากผลผลิต/ทรัพยากรในชุมชนหรือ การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creation) เพื่อให้เกิดนวัตกรรม (innovation)
- 4) มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานต่อยอดด้วยภูมิปัญญาสากล ทำให้เกิดสินค้า/บริการที่มีเอกลักษณ์ถิ่น (Local identity) มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและตอบสนองการใช้ชีวิตในสถานการณ์ปัจจุบัน
- 5) กิจกรรมที่ดำเนินการไม่ใช่กิจกรรมเดี่ยว แต่มีความหลากหลาย เชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน (synergy)

ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์ (2548, น. 15) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการประกอบการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย

1) การเรียนรู้ คือหัวใจของการประกอบการ เพราะความรู้คือปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้การประกอบการมีทุนทางปัญญาซึ่งมีคุณค่ามากที่สุดและเป็นหลักประกันความสำเร็จและความยั่งยืน เป็นการเรียนรู้ที่ไม่แสวงหาแต่เพียงสูตรสำเร็จ แต่แสวงหาความรู้ใหม่ให้เป็นฐานการสร้างนวัตกรรม

2) การพึ่งตนเอง คือความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานสำคัญของตนเอง การจัดการชุมชนและทรัพยากร โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับความรู้สากล เพื่อตอบสนองปัญหาและความจำเป็นขั้นพื้นฐานของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ศาสตร์และศิลป์ของการดำเนินชีวิต ความรู้และคุณธรรม เหตุผลและจิตวิญญาณของท้องถิ่น ซึ่งถ่ายทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ทำให้คนสามารถจัดการชีวิต จัดการชุมชน และจัดการทรัพยากรและสภาพแวดล้อม

4) ทุนชุมชน คือ ความรู้ ภูมิปัญญา ทรัพยากร ผลผลิต และทุนทางสังคมหรือความเชื่อบรรทัดฐานทางสังคม ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สืบทอดกันมาอันเป็นรากฐานความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ ความเป็นที่พึ่งของผู้นั้นในชุมชน

5) ความยั่งยืน คือ หัวใจของการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน และความเป็นชุมชน โดยอาศัยการจัดการที่มีประสิทธิภาพต่อเนื่องและมั่นคง

6) ความเท่าเทียม คือ คุณลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคน กลุ่มคน องค์กรที่ร่วมมือกันทำงาน โดยการให้เกียรติกัน เคารพในศักดิ์ศรีและศักยภาพของกันและกัน

7) ธรรมาภิบาล คือ การบริหารจัดการที่โปร่งใส กระจายอำนาจ และตรวจสอบได้ ไม่รวมอำนาจโดยคนกลุ่มเดียว แต่ชุมชนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของ

8) เครือข่าย คือ วัฒนธรรมการทำงานแนวราบแบบหนึ่ง เกิดจากการจัดความสัมพันธ์ระหว่างคน องค์กรที่ทำให้แต่ละหน่วยมีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง และเข้มแข็ง มีการผนึ่กกำลังและช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

ดังนั้น จึงกล่าวสรุปลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน ได้ดังนี้

- 1) สมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของและร่วมกันดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน
- 2) กระบวนการในการผลิตสินค้าหรือการให้บริการ เกิดขึ้นภายในชุมชน โดยใช้ทุนความรู้ และวัตถุดิบในชุมชนเป็นหลัก

3) สินค้าหรือบริการเกิดขึ้นในลักษณะของการสร้างมูลค่าเพิ่ม (value added) จากผลผลิต/ทรัพยากรในชุมชนหรือการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creation) เพื่อให้เกิดนวัตกรรม (innovation)

4) มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานต่อยอดด้วยภูมิปัญญาสากล ทำให้เกิดสินค้า/บริการที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น (Local identity) มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและตอบสนองการใช้ชีวิตในสถานการณ์ปัจจุบัน

5) กิจกรรมที่ดำเนินการไม่ใช่กิจกรรมเดี่ยว แต่มีความหลากหลาย เชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน (synergy)

6) มีกระบวนการเรียนรู้

7) เน้นการพึ่งตนเอง

8) มีการสร้างเครือข่ายภายในกลุ่ม ในชุมชน นอกชุมชน และระหว่างวิสาหกิจชุมชน

1.3 ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ได้กล่าวว่าวิสาหกิจชุมชนมี 2 ประเภท ดังนี้

1) วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการด้านการผลิตสินค้า

(1) การแปรรูป หรือทำผลิตภัณฑ์จากผลผลิตของชุมชนต่อเนื่อง จากผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอาชีพหลัก เช่น การแปรรูปข้าว การแปรรูปผลไม้

(2) การทำผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การทำยาสมุนไพร การทำเครื่องจักสาน การทอผ้าฝ้ายหรือผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ

(3) การทำผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองของชุมชนและทดแทนการซื้อจากภายนอก เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ การทำน้ำดื่มบรรจุขวด การทำแชมพู/สบู่ น้ำยาล้างจาน

2) วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการด้านบริการ

(1) การออมทรัพย์ หรือจัดตั้งธนาคารชุมชนเพื่อสะสมทุนร่วมกันไว้บริการสมาชิกและชุมชน

(2) การพัฒนาระบบตลาด เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตให้กับสมาชิกและชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน บั๊มน้ำมันชุมชน

(3) การพัฒนาระบบการจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพหรือสร้างอำนาจต่อรองให้กับสมาชิกและชุมชน เช่น กิจการลานเทปาล์ม การรวบรวมและปรับปรุงคุณภาพผลผลิต

(4) การบริการเพื่อสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและชุมชน เช่น ท่องเที่ยวชุมชน โคมสแตย์ สปา นวดแผนไทย

(5) การจัดสวัสดิการด้านต่างๆ แก่สมาชิกและชุมชน

1.4 ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ได้กล่าวว่าประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

- 1) การรวมตัวกันของเกษตรกรในการประกอบธุรกิจในระดับชุมชน มีความมั่นคง ได้รับการรับรองตามกฎหมาย
- 2) การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อจัดระเบียบให้เกิดลำดับก่อนหลัง ทำให้ภาครัฐดำเนินการส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาความสามารถในการจัดการ ตรงตามความต้องการที่แท้จริง
- 3) วิสาหกิจชุมชนที่ยื่นขอจดทะเบียนได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่พัฒนา และใช้ประโยชน์จากศักยภาพของทุนชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการเข้าถึงแหล่งทุน
- 4) ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนา สำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

2. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (สำนักงานเลขาธิการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548)

2.1 คำนิยาม

2.1.1 วิสาหกิจชุมชน หมายความว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการ โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2.1.2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

2.1.3 กิจการวิสาหกิจชุมชน หมายความว่า กิจการของวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

2.1.4 คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

2.1.5 กรรมการ หมายความว่า กรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

2.1.6 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด แล้วแต่กรณี

2.1.7 รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

2.2 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

2.2.1 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับประเทศ ประกอบด้วย

1) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

2) กรรมการจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนสิบสามคน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าส่งออก อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้อำนวยการธนาคารออมสิน

3) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จำนวนสิบคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าเกษตรแต่งตั้งผู้แทนกรมส่งเสริมการค้าเกษตรหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้งผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชนอีกหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

2.2.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับประเทศ

1) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการและแผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

2) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

3) ให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุน หรือให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใดๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจชุมชน

5) สนับสนุนการศึกษาวิจัย เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานกิจการวิสาหกิจชุมชน

6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.2.3 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด ประกอบด้วย

ในจังหวัดอื่น ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาการจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทนกรมสรรพากรที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารออมสินที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจำนวนหกคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนั้น ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน ในจังหวัดนั้น เป็นกรรมการ และเกษตรจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

2.2.4 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

1) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และแผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี

2) ประสานงานกับหน่วยงานทางภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

3) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใดๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี

4) พิจารณาหรือเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด

5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายการดำเนินการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย มาตรการ หรือแผนการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่คณะกรรมการกำหนดหรือเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

2.3 หน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่และรับผิดชอบงานตามวรรคหนึ่งที่เกี่ยวข้องงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

2.4 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

2.4.1 วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตร สามารถขอรับการส่งเสริม หรือสนับสนุนจากคณะกรรมการได้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

2.4.2 คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้ และการสนับสนุนในการจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่นนั้นๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับขบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน ไม่ว่าจะการบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

2.4.3 คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตามมาตรา 26 อย่างต่อเนื่องรวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงขึ้นตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนและการออกแบบที่ทันสมัยตามความต้องการของตลาด การร่วมมือซึ่งกันและกัน หรือให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ทั้งในด้านคุณภาพการผลิต การจัดการ และการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

2.4.4 ในกรณีที่วิสาหกิจชุมชนประสงค์จะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใดๆ ให้คณะกรรมการให้การสนับสนุนในการจัดตั้ง การประกอบการ การตลาด รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

2.4.5 คณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์และการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้าหรือการรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิด หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการ เพื่อให้สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นที่เชื่อถือ รวมทั้งปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการในการส่งเสริมตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพิจารณาให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า หรือให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนนั้นตามที่เห็นสมควร

2.4.6 การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการที่คณะกรรมการจัดให้มีขึ้น
- 2) ให้การส่งเสริมและสนับสนุน หรือประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการประกอบการ
- 3) จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์และเป็นไปตามความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การฝึกอบรมด้านการจัดการ การบัญชี ภาษีอากร หรือการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีด้านการผลิตหรือการตลาด
- 4) เสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใดๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานหรือการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน
- 5) ดำเนินการในเรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน
- 6) ให้มีคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสองคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ประสานการดำเนินการของกองทุนต่างๆ เพื่อให้สามารถสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนที่ไม่เกิดประโยชน์ และส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

(2) ติดตาม และประเมินการดำเนินงานของกองทุนต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชน

(3) เสนอแนะต่อกองทุนที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานหรือการแก้ไขปัญหาเงินทุนในการสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน

(4) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

7) ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใดกำหนดให้กิจการวิสาหกิจชุมชนต้องดำเนินการใดอันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนได้ตามที่เห็นสมควร

8) ในกรณีที่คณะกรรมการประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามแล้วไม่บรรลุผล ให้คณะกรรมการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่กล่าวถึง ได้แก่ ความสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนระดับของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

3.1 ความสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กษมาพร พวงประยงค์ (2554, น. 15) กล่าวว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นโอกาสของชาวบ้านในชุมชน ที่จะได้เรียนรู้ ได้ใช้ทุนที่ชุมชนของตนมีอยู่ไปพัฒนาได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะในชุมชนของตน เกิดการพึ่งพาตนเอง การช่วยเหลือกันในชุมชน ทำให้วิสาหกิจชุมชนเป็นหนทางที่ใช้พัฒนาสังคม ในระดับชุมชนให้เกิดความพร้อม ความเข้มแข็ง มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากรากฐานที่มั่นคงของชุมชน ผู้การพัฒนาในก้าวต่อไปของประเทศชาติ

3.2 ระดับของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) กล่าวว่า มี 2 ระดับ ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน ใช้เทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน ตอบสนองตลาดท้องถิ่น/ชุมชน
- 2) วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และด้วยรูปแบบที่ทันสมัย ใช้ทุน/เทคโนโลยี/พัฒนาคุณภาพทุกขั้นตอนเพื่อตอบสนองตลาดใหญ่ จนถึงการแข่งขันและการส่งออกผลผลิตของวิสาหกิจชุมชนก้าวหน้าอาจพัฒนาไปเป็นสินค้า OTOP รูปแบบต่างๆ

3.3 แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กษมาพร พวงประยงค์ (2544 , น. 147) กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

1) การจัดการวิสาหกิจชุมชน ควรเน้นการรวมกลุ่มกัน มีการปรึกษาหารือกัน ให้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน ใช้วิถีชีวิตในชุมชนเป็นหลัก และสมาชิกทำงานอย่างเป็นระบบ ควรพัฒนา สร้างสรรค์ ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของลูกค้า มีการจัดการเงินทุนภายในกลุ่มอย่างเหมาะสม แบ่งปันผลกำไรอย่างเป็นธรรม

2) การบริหารองค์กร ผู้นำควรมีทักษะความสามารถ รับผิดชอบต่องานและหน้าที่ ดูแลช่วยเหลือเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม สมาชิกก็ควรมีความพร้อม ความชำนาญ ความสามัคคี มีการจัดการภายในกลุ่มให้ชัดเจน มีกฎ มีขั้นตอน มีการประชุมวางแผน มีสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ต้องร่วมกันวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็น

3) ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้อยู่เสมอ ควรศึกษาระบวนการเรียนรู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้สามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้

4) การสนับสนุนจากภายนอก รัฐควรช่วยเหลือสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ ทักษะ ความรู้ การศึกษาฐาน การเชื่อมโยงติดต่อกับกลุ่มหรือเครือข่ายทั้งในและนอกจังหวัด ทำให้มีแหล่งวัตถุดิบ แหล่งความรู้ ขยายตลาดและช่องทางการจำหน่ายได้มากขึ้น

5) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการแปรรูป ควรสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ และปรับปรุงให้มีคุณภาพ สร้างการเรียนรู้ให้คนในชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กลุ่มคนนอกชุมชน แล้วยนำมาพัฒนาพร้อมประยุกต์ใช้กับกลุ่มของตน พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น พัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ระหว่างกลุ่ม

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542, น. 124-138, 177-181) ปัจจัยแห่งความสำเร็จและ
ค ว า ม ลี้ ม เ ห ล ว 9 ป ร ะ ก า ร ใ ด้ แ ก่

- 1) ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน

กลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้เงินทุนของตนเอง ไม่ต้องกู้หนี้ยืมสินไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินลงทุนมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมากกว่า การพึ่งเงินกู้โดยไม่มีทุนสะสมของตนเอง เป็นการซื้อองค์กรเศรษฐกิจนั้นยังพึ่งตนเองไม่ได้ ซึ่งขัดกับหลักการธุรกิจชุมชนที่ต้องการพึ่งตนเอง กลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งตนเองด้านเงินทุน หรือสามารถระดมทุนจากชุมชนได้เองจึงมีโอกาสที่จะอยู่ได้และเติบโตได้มากกว่ากลุ่มที่พึ่งเงินทุนจากการกู้ยืม

2) ปัจจัยด้านการตลาด

กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ จะเป็นกลุ่มที่มีลูกค้าที่แน่นอนและเพียงพอลูกค้าที่เป็นผู้ค้าส่งที่รับสินค้าคราวละมากๆ ออกไปจำหน่าย ส่วนด้านค้าปลีกไม่มีลูกค้าที่แน่นอน แต่ต้องมีมากเพียงพอ ธุรกิจชุมชนที่มีผลผลิตไม่มากโดยทั่วไปจะอาศัยตลาดค้าปลีกเป็นสำคัญ แต่ถ้าหากเป็นผู้ผลิตสินค้าจำนวนมาก จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายของผู้ค้าส่งด้วย แต่กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ไม่มีตลาดแน่นอน เข้าไม่ถึงตลาด จะประสบความสำเร็จล้มเหลวในที่สุด

3) ปัจจัยด้านการผลิต

ความได้เปรียบในเชิงเปรียบเทียบที่พิจารณาจากวัตถุดิบ ทักษะ และความชำนาญของผู้ทำการผลิต นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญพอๆ กับโอกาสทางการตลาด

4) ปัจจัยด้านบริหารและจัดการ

(1) ด้านระบบเงิน ระบบงาน ระบบบุคลากร ระดมทุนและสะสมทุน การบริหารกระแสเงินไหลเข้าและกระแสเงินไหลออก ควบคุมดูแลไม่ให้เกิดการขาดสภาพคล่อง ใช้จ่ายเงินไปในทางที่ก่อประโยชน์ให้แก่กลุ่มมากที่สุด ระบบบัญชีและระบบการควบคุมตรวจสอบรายได้รายจ่าย จำเป็นต้องมีความถูกต้องแม่นยำและมีมาตรฐานมากขึ้น การบันทึกตัวเลขต้องเป็นสากลที่สามารถตรวจอ่านได้เข้าใจ บุคลากรด้านการเงินไม่เพียง แต่มีความสามารถในการหารายได้และควบคุมค่าใช้จ่ายเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญที่สุดจำเป็นต้องมีความรู้ด้านบัญชีอย่างพอเพียง การบริหารการเงินที่ไม่รัดกุม ใช้จ่ายอย่างขาดประสิทธิภาพจะนำไปสู่ความผิดพลาดเหมือนธุรกิจทั่วไป กำลังประสบอยู่ขณะนี้

(2) ด้านระบบธุรกิจชุมชน ดำเนินงานในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ (Informal Business) มักจะไม่ค่อยมีกฎเกณฑ์แน่นอน โดยทั่วไปจะถือเอามติของที่ประชุมสมาชิกเป็นแนวทางและนโยบาย กรรมการบริหารและการบริหารงาน โดยอิงมติที่ประชุม แต่กรรมการบริหารมักจะต้องลงมือเป็นผู้ปฏิบัติงานด้วย เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานจริงๆ มักจะขาดแคลน เพราะไม่ค่อยมีการจ้างผู้ปฏิบัติงาน ระบบงานจึงไม่ค่อยแน่นอน แม้จะมีการแบ่งฝ่ายแบ่งคนรับผิดชอบ แต่ในทางปฏิบัติจริงมักจะเป็นว่า ใครพอจะทำได้ก็ให้ช่วยกันทำ ทำด้วยความสมัครใจ ไม่สามารถกำหนด

คำตอบแทนที่แน่นอนได้ การดำเนินงานมักอิงหลักสหกรณ์ ร่วมกันคิด ตัดสินใจ เอาเสียงส่วนใหญ่ เป็นตัวกำหนดทิศทาง

(3) ธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ "แกนนำ" เป็นผู้มีความสามารถในการบริหารและจัดการ การแบ่งฝ่าย แบ่งสายงาน การจัดโครงสร้างการบริหาร จึงขึ้นอยู่กับ การเสนอแนะของแกนนำ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความเป็นจริงที่แกนนำได้สัมผัสมา โครงสร้าง และสายงานของกลุ่มธุรกิจชุมชนต่างๆ จึงมักจะแตกต่างกันไปตามความถนัดของแต่ละกลุ่ม

(4) ด้านระบบบุคลากร ชุมชนมักจะไม่มีลูกจ้างหรือมีเพียงคนสองคน จึงไม่มีสายงานการบังคับบัญชา บุคลากรของกลุ่มมีแต่สมาชิกและกรรมการ การสั่งการ การบังคับบัญชาการให้คุณให้โทษโดยสายการบังคับบัญชาจึงไม่มี ความสำเร็จของการบริหาร บุคลากรจึงอยู่ที่ระบบการจูงใจเชิงคุณภาพ และการยอมรับนับถือแกนนำหรือผู้นำเป็นสำคัญ ระบบการให้คุณให้โทษอยู่ที่ระบบวัฒนธรรม คือ ผู้ที่ผิดพลาดหรือทำผิดจะถูกชุมชนตำหนิ ผู้ทำดีชุมชนจะยกย่อง ระบบการควบคุมตรวจสอบโดยสังคม ระบบบุคลากรของธุรกิจชุมชนจะมีประสิทธิภาพแค่ไหนจึงขึ้นอยู่กับสัจจะ คุณธรรม ความสามารถ และความเสียสละของบุคลากรเป็นหลัก

5) ปัจจัยด้านผู้นำ ชาวชนบทโดยทั่วไปมักจะขาดความคิดริเริ่ม พอใจจะเป็นผู้ตาม เป็นผู้ออวยง หรือเลียนแบบ ใครที่ทำอะไรแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ใหม่ๆ มักจะไม่ได้รับการยอมรับ แต่ครั้นประสบความสำเร็จก็จะมีผู้เอาอย่างและกลายเป็นผู้นำ ผู้นำโดยธรรมชาติของชุมชนจึงมักจะเป็นผู้มีบารมี หรือมีฐานะทางสังคม หรือผู้ที่ทำประโยชน์ให้ชุมชน ชาวบ้านธรรมดาที่แสดงความสามารถจนกลายเป็นที่ยอมรับของชุมชนก็มี แต่มักจะต้องฝ่าฟันและสร้างการยอมรับจากชาวบ้านด้วยความยากลำบากกว่ากัน ธุรกิจชุมชนที่ก่อตั้งโดยบุคคลหรือโดยคณะบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน จะระดมทุนได้ง่าย ขยายตัวได้เร็วและมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง

6) ปัจจัยด้านแรงงาน

ในธุรกิจชุมชนแรงงานประเภท "ลูกจ้าง" มีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นประเภททำงานให้ตนเอง (Self-employed) แรงงานของผู้ที่ทำงานให้ตนเองและครอบครัว แม้ว่าธุรกิจชุมชนตั้งอยู่ในชนบท เป็นการประกอบกิจการของครอบครัวเกษตรกร แต่สภาพความเป็นจริงขณะนี้หลายๆ แห่งประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานทั้งระดับแรงงานไร้ฝีมือและแรงงานฝีมือ ในระดับแรงงานไร้ฝีมือ แรงงานรุ่นใหม่มักจะอพยพเข้าเมือง ละทิ้งการพัฒนาอาชีพของครอบครัว คนงานที่เคยผ่านงานอุตสาหกรรมและการค้ามาแล้ว 5-6 ปี มักจะกลับไปทำงานภาคเกษตร การมีแรงงานในท้องถิ่นอย่างพอเพียงและแรงงานเหล่านี้ มีทักษะทางการผลิต เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จ

7) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิก

(1) การเกิดขึ้น การคงอยู่ และการเติบโตของธุรกิจชุมชน จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของชุมชน ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบ ในแง่ของระบบเศรษฐกิจทุนนิยม การมีส่วนร่วมของสมาชิก หมายถึง การระดมทุน การระดมทุน หมายถึง การร่วมถือหุ้น ร่วมลงทุนและนำทุนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การมีส่วนร่วมอย่างเอาการเอางานนั้น จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง แม้ว่าระยะเริ่มแรกธุรกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการช่วยเหลือจากภายนอกเป็นด้านหลัก แต่ต่อมาสมาชิกชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน จึงจะทำให้เกิดเป็นธุรกิจชุมชนอย่างแท้จริง คงอยู่และเติบโตได้ กลุ่มธุรกิจชุมชนที่มีกิจกรรมทางการผลิตและสามารถพึ่งตนเอง ได้ด้านเงินทุนมักจะพัฒนามาจากกลุ่มออมทรัพย์ การมีส่วนร่วมในธุรกิจชุมชนที่หนาแน่นที่สุดและนำไปสู่การพึ่งตนเองได้มากที่สุด คือ ธุรกิจชุมชนประเภท "กลุ่มสัจจะออมทรัพย์" ซึ่งสามารถใช้เป็นฐานเงินทุนไปสู่ธุรกิจชุมชนอื่นๆ ได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาการระดมทุนจากภายนอก การพึ่งตนเองได้คือตัวบ่งชี้ความสำเร็จของธุรกิจชุมชน

8) ปัจจัยเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับขององค์กร

ระเบียบข้อบังคับเป็นกฎเกณฑ์กติกาเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตาม ในอันที่จะทำให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเป็นไปอย่างราบรื่น และสอดคล้องประสานกัน การดำเนินงานของธุรกิจชุมชนตั้งอยู่บนพื้นฐานของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ฉะนั้นกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ จึงต้องเกิดขึ้นจากข้อตกลงของสมาชิกเป็นพื้นฐาน กรรมการนำข้อตกลงนั้นมาปรับใช้ให้เป็นจริง หากระเบียบกฎเกณฑ์ที่นำมาใช้นั้น ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเห็นชอบจากสมาชิก อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งและติดขัดในการดำเนินงาน ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งสามารถนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ได้ง่าย และถ้าระเบียบข้อบังคับนี้ไม่เหมาะสมรัดกุมจะ ทำให้ เกิด การ รั่ว ไหล ได้ ง่าย ทั้ง โดย ตั้ง ใจ และ ไม่ ตั้ง ใจ

9) ปฏิสัมพันธ์กับภายนอก

ปฏิสัมพันธ์กับภายนอก ในที่นี้หมายถึง ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลหรือบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานธุรกิจชุมชน โดยทั่วไปจะมีอยู่ 4 กลุ่ม รัฐบาลหรือหน่วยงานของ รัฐบาล NGOs นักวิชาการหรือสถาบันวิชาการและธุรกิจ ธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่ มี ปฏิ สัม พันธ์ เชิง บวก กั บ ภา ย น อ ก จากแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนข้างต้น สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีปัจจัยที่ควรคำนึงได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการทั้งทางด้านของเงินทุน การผลิต

การตลาด ปัจจัยด้านบริหารและจัดการทั้งด้านผู้นำและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับขององค์กร และปัจจัยทางด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก

3.4 แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กล่าวว่า เมื่อวิสาหกิจชุมชนได้รับการจดทะเบียน แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เป็นการให้วิสาหกิจชุมชนค้นหาศักยภาพของตนเอง โดยการสำรวจและเรียนรู้บริบท สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน ของตนเองเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนรู้จักตนเองว่าควรพัฒนาไปทางใด เพื่อกำหนดแผนได้อย่างเหมาะสม และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในการพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุน แก่วิสาหกิจชุมชน

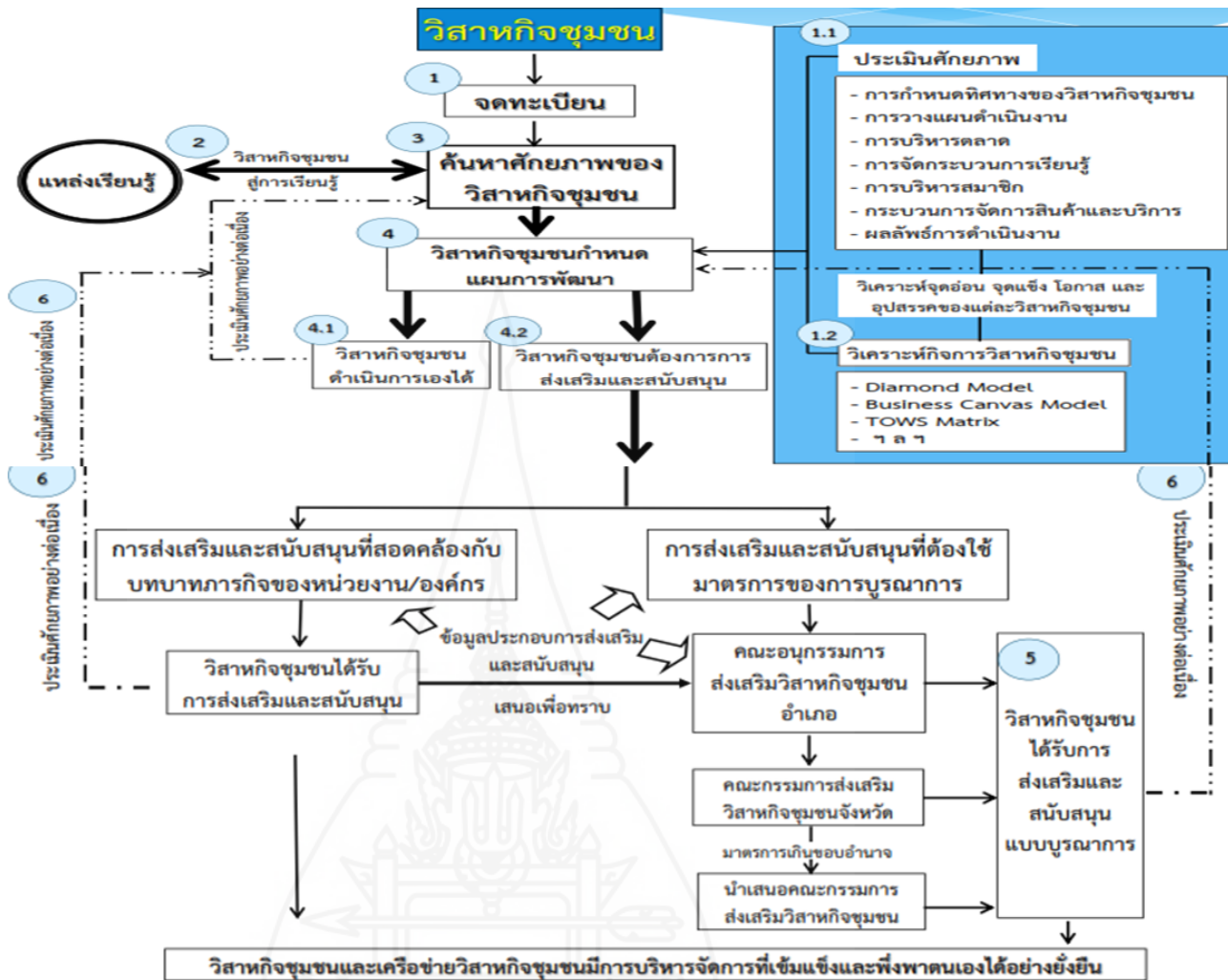
3.4.2 การเรียนรู้จากภายนอก เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น หรือหน่วยงานอื่น ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเป็นต้นแบบ ข้อมูลการเรียนรู้ ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การดำเนินงานกลุ่ม การผลิตและการตลาด เป็นต้น

3.4.3 การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ แผนที่เกิดจากความคิดของผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนร่วมกันคิดและจัดทำเพื่อบอกทิศทางการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชน โดยแผนต้องกำหนดขึ้นภายใต้ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ แผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจะมีประสิทธิภาพและมีโอกาสที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ แผนที่ได้ให้แยกออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ส่วนที่วิสาหกิจชุมชนดำเนินการเองได้ 2) แผนที่ต้องขอรับการสนับสนุน

3.4.4 การสนับสนุนแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ต้องช่วยพิจารณาถึงความเหมาะสมของแผนในการนำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อพิจารณาการส่งเสริมและสนับสนุน พร้อมทั้งนำผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเสนอร่วมกับแผนด้วย

3.4.5 การติดตามผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ทั้งส่วนที่วิสาหกิจชุมชนดำเนินการเองซึ่งต้องคอยเป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกให้ ส่วนที่ขอรับการสนับสนุนต้องประสานกับหน่วยงานภาคีถึงความก้าวหน้าในการสนับสนุนตามแผน

3.4.6 การประเมินศักยภาพอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ภาพที่ 2.1 แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร
 ที่มา:กรมส่งเสริมการเกษตร (2559)

จากภาพที่ 2 แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
 ของ กรม ส ่ง เ ส ริ ม ก าร เก ช ย ต ร ส ร ู ป ไ ต ้ ด ัง น ี้

1. เมื่อวิสาหกิจชุมชนได้รับการจดทะเบียนครบ 60 วัน
2. ประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เมื่อวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนครบ 60 วัน

ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเป็นพี่เลี้ยงในการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยใช้แบบประเมิน
 ศักยภาพของกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งมีประเด็นในการประเมินจำนวน 7 ประเด็น และใช้
 เครื่องมืออย่างอื่น ได้แก่ SWOT ,Diamond model เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์
 ภายนอก
 ของวิสาหกิจชุมชน และให้วิสาหกิจชุมชนรู้จักศักยภาพของตนเอง และในกรณีที่เป็นวิสาหกิจชุมชน
 รายเก่าให้ดำเนินการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนปีละ 1 ครั้ง

3. นำผลการประเมินศักยภาพไปกำหนดเป็นแผนการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชน และ
แบ่งแผนการพัฒนางานออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 แผนที่วิสาหกิจชุมชนดำเนินการได้เอง และให้เจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง
ให้คำแนะนำ และติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.2 แผนที่วิสาหกิจชุมชนต้องการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน นำแผน
วิสาหกิจชุมชนเข้าสู่เวทีการประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอและระดับ
จังหวัด เพื่อร่วมกันหาแนวทางทางส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนตามบทบาทหน้าที่
ของหน่วยงานนั้น ๆ

4. คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจ
ชุมชนมีการบริหารจัดการกลุ่มที่เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และเกิดเป็นแหล่งเรียนแก่คน
ในชุมชน และแก่วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ที่กล่าวถึง ได้แก่ ความหมายของความรู้ ทฤษฎีการ
เรียนรู้ การวัดความรู้ รูปแบบการเรียนรู้ และแนวทางการจัดการความรู้

4.1 ความหมาย

ประสิทธิ์ศักดิ์ ศิริจารุภัทร และไพฑูรย์ พิมพ์ (2550, น. 30) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง
ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับรวมทั้งที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ และ
บุคคล ซึ่งได้จากการสังเกตประสบการณ์ หรือการค้นคว้าการรับรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ต้องอาศัยเวลา
และมนุษย์ได้มีการเก็บรวบรวมเอาไว้

Webster's New Universal (1977, p. 531) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้เป็น
สิ่งที่
ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือการค้นคว้า หรือเป็น
ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคลซึ่งได้รับจากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงาน
การรับรู้ข้อเท็จจริงสิ่งเหล่านี้ต้องชัดเจน และต้องอาศัยเวลา

ปาริฉัตร ตั้งพันธ์ประเสริฐ (2550, น. 14) กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง
การแสดงออกของสมรรถภาพสมองด้านความจำ โดยให้ระลึกออกมาเป็นหลักเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับ
ข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์เรื่องราวรายละเอียดที่ปรากฏในตำราหรือสิ่งที่ได้รับการบอกเล่า รวมทั้งข้อมูล

ต่างๆ และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือการค้นหา เป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่สิ่งของหรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกตจากการรายงาน การรับรู้ ข้อเท็จจริงที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้ เป็นประสบการณ์ การรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา

จึงกล่าวสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ สิ่งของ สถานที่ บุคคล ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า การสังเกต ประสบการณ์ หรือเกิดจากรายงานที่เคยมีบุคคลรวบรวมเอาไว้ซึ่งต้องชัดเจนและต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ และความรู้ที่เกี่ยวกับงานวิจัยเรื่องนี้ คือ ความรู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ที่ต้องใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

4.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของเบนจามิน บลูมและคณะ

ทฤษฎีการเรียนรู้ เบนจามิน บลูมและคณะ (Bloom et al, 1956) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรมทางพุทธิพิสัยมี 6 ระดับ ได้แก่

- 1) ความรู้ความจำ ความสามารถในการเก็บรักษาประมวลประสบการณ์ต่างๆ จากการที่รับรู้ไว้และระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการ เปรียบดังเทปบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ที่สามารถเก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่างๆ ได้ สามารถเปิดฟังหรือดูภาพเหล่านั้นได้เมื่อต้องการ
- 2) ความเข้าใจเป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือการกระทำอื่นๆ
- 3) การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ได้
- 4) การวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถคิด หรือแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกันความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน
- 5) การสังเคราะห์ ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขึ้นใหม่ หรืออาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบหรือแนวคิดใหม่

6) การประเมินค่า เป็นความสามารถในการตัดสินใจ ตีราคา หรือสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่างๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้นๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้

4.2.2 **ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)**

ทักษะพิสัย (พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท) พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรง โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยๆ 5 ชั้น ดังนี้

1) การรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

2) กระทำตามแบบหรือเครื่องชี้แนะ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

3) การหาความถูกต้อง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้วก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

4) การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตนเอง จะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่ยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องคล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

5) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

4.2.3 **ด้านเจตพิสัย (Affective Domain)**

จิตพิสัย (Affective Domain) (พฤติกรรมด้านจิตใจ) ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ จะประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยๆ 5 ระดับ ได้แก่

1) การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

2) การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเรานั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

3) การเกิดค่านิยม การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้นๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น

4) การจัดระบบ การสร้างแนวคิดจัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไป แต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

5) บุคลิกภาพ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดึงามพฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่างๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็นควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคน คนจะรู้ตัวหรือช่วยอย่างไรนั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

4.3 การวัดความรู้

ปาริฉัตร ตั้งพันธ์ประเสริฐ (2550, น.13-14 อ้างในสุมลมาลย์, 2545) ให้ข้อมูลไว้ว่า เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิดแต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ในที่นี้กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมใช้กันมาก คือ แบบทดสอบ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันมากทั้งในด้านรูปแบบการนำไปใช้ และจุดมุ่งหมายในการสร้างประเภทของแบบทดสอบ จึงแบ่งได้แตกต่างกันตามเกณฑ์ที่ใช้ ถ้าแบ่งตามลักษณะทางจิตวิทยาที่ใช้วัดจะแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

4.3.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจตามพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) **แบบทดสอบที่ครูสร้างเอง (Teacher - made Test)** เป็นแบบทดสอบที่สร้างกันโดยทั่วไปเมื่อต้องการใช้ก็สร้างขึ้น ใช้แล้วก็เลิกกันถ้าจะนำไปใช้อีกก็ต้องดัดแปลงปรับปรุง แก้ไข เพราะเป็นแบบทดสอบที่ยังขาดคุณภาพ

2) **แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test)** เป็นแบบทดสอบที่ต้องการมีการพัฒนาด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติมาแล้วหลายครั้งหลายหน จนมีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งด้านความตรง ความเที่ยง ความยากง่าย อำนาจจำแนก ความเป็นปรนัย และมีเกณฑ์ปกติ (Norm) ให้เปรียบเทียบกับ รวบรวมแล้วต้องมีมาตรฐานทั้งด้านการดำเนินการสอบและการแปลผล

ค ะ แ น น
ที่ได้

4.3.2 แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพทางสมองของคนว่ามีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด และมีความสามารถทางด้านใดเป็นพิเศษ แบบทดสอบประเภทนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) **แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test)** เป็นแบบทดสอบความถนัดที่วัดความสามารถทางวิชาการว่ามีความถนัดในวิชาอะไร ซึ่งจะแสดงถึงความสามารถในการเรียนต่อทางแขนงวิชานั้น และจะสามารถเรียนไปมากน้อยเพียงใด

2) **แบบทดสอบความถนัดพิเศษ (Specific Aptitude Test)** เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถพิเศษของบุคคล เช่น ความถนัดทางดนตรี ทางการแพทย์ ทางวิหะ ทางศิลปะ เป็นต้น ใช้สำหรับการแนะแนวการเลือกอาชีพ

4.3.3 แบบทดสอบบุคคล-สังคม (Personal – social Test) เป็นแบบทดสอบใช้วัดบุคลิกภาพและการปรับตัวเข้ากับสังคมของบุคคล

1) **แบบทดสอบความเรียง (Essay Test)** แบบนี้จะกำหนดคำถามให้ผู้ตอบจะต้องเรียบเรียงคำตอบเอง

2) **แบบทดสอบตอบสั้นและเลือกตอบ (Short Answer and Multiple Choice Test)** แบบนี้จะกำหนดคำถามให้และกำหนดให้ตอบสั้นๆ หรือกำหนดคำตอบมาให้เลือกผู้ตอบต้องเลือกตอบตามนั้นแบบทดสอบประเภทนี้แบ่งเป็น 4 ชนิด คือ แบบให้ตอบสั้น (Short Answer Item) แบบถูก – ผิด (True – False Item) แบบจับคู่ (Matching Item) แบบเลือกตอบ (Multiple Choice Item)

4.3.4 แบ่งตามลักษณะการตอบ เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) **แบบทดสอบปฏิบัติ (Performance Test)** เป็นการทดสอบด้วยการให้ปฏิบัติลงมือทำจริง เช่น การแสดงละคร การช่างฝีมือ การพิมพ์ดีด เป็นต้น

2) **แบบทดสอบเขียนตอบ (Paper – pencil Test)** เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไปซึ่งให้กระดาษและดินสอหรือปากกาเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ ผู้ตอบจะต้องเขียนตอบทั้งหมด

3) **แบบทดสอบปากเปล่า (Oral Test)** เป็นการทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียน มักจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบ เช่น การสอบสัมภาษณ์

สรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ คือ แบบสอบถาม (Test) ซึ่งมีหลายประเภท มี 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบบุคคล-สังคม แบ่งตามลักษณะการตอบ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบบุคคล-สังคม ซึ่งเป็นแบบ

เลือกตอบว่าถูกหรือผิด (ใช่, ไม่ใช่) เนื่องจากมีความสะดวกและเหมาะสมกับผู้ตอบ คือ ประชาชนทั่วไปที่มีความหลากหลายในด้านระดับของความรู้ สามารถทำความเข้าใจกับวิธีการทำแบบทดสอบได้ไม่ยากจนเกินไป และเกณฑ์ให้คะแนนชัดเจนไม่ขึ้นกับผู้ตรวจ

4.4 รูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญาทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ

4.4.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

1) การทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูล ความคิดเรื่องราวต่างๆ ที่เราได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมองของเรา สมุดนี้จะช่วยเก็บสะสมความคิดที่ละน้อยเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไป

2) การกำหนดโครงการเรียนรู้รายบุคคล ที่มีกรวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะเรียนรู้อย่างไร โดยพิจารณาว่าความรู้ที่เราจะแสวงหานั้นช่วยให้เราถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ทำให้เกิดความพึงพอใจ ความสนุกสนานที่จะเรียนหรือไม่ ประหยัดเงินและเวลามากน้อยเพียงใด

3) การทำสัญญาการเรียน เป็นข้อตกลงระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายและหลักการของสถาบันการศึกษา โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสม

4) การสร้างห้องสมุดของตนเอง หมายถึงการรวบรวมรายชื่อ ข้อมูลแหล่งความรู้ต่างๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ตรงกับความสนใจเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

5) การหาแหล่งความรู้ในชุมชน เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญในอาชีพต่างๆ ห้องสมุด สมาคม สถานที่ราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้า

6) การหาเพื่อนร่วมเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน

7) การเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ (นางสาว อมรรัตน์ จันทวงศ์: <https://www.gotoknow.org/posts/39420>)

4.4.2 การเรียนรู้แบบกลุ่ม

บุญธรรม จิตอนันต์ (2540, น. 46) กล่าวว่า การส่งเสริมการเรียนรู้แบบกลุ่ม เป็นการถ่ายทอดความรู้ หรือการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่มาประชุม สัมมนา หรือชมการสาธิต มักจะมีความสนใจและประสบการณ์คล้ายๆ กัน จึงสามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารและความรู้ต่างๆ โดยขึ้นอยู่กับพื้นฐานของประสบการณ์เดียวกัน ซึ่งการเรียนรู้แบบกลุ่มทำได้หลายวิธี ได้แก่ การประชุม การสาธิต การจัดฝึกอบรม การทัศนศึกษา เป็นต้น

4.4.3 การเรียนรู้แบบมวลชน

บุญธรรม จิตอนันต์ (2540, น. 57) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมวลชนนั้น สามารถทำได้โดยอาศัยสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารเผยแพร่ วิทยุ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การประกวด และการณรงก์ จะเห็นว่าการเรียนรู้แบบมวลชนสามารถนำความรู้ไปสู่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และครอบคลุมได้จำนวนมาก

4.5 แนวทางการจัดการความรู้

ฉันทวิมล เขจรนันท์ (2551, น. 252) กล่าวว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management ; KM) เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ด้านความรู้ในหลายๆ องค์การ สิ่งสำคัญของการจัดการความรู้ มีดังนี้

4.5.1 การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบที่องค์การพัฒนาขึ้นมา เกี่ยวกับการแสวงหา การสร้าง การจัดเก็บ การถ่ายทอด และการใช้การแพร่กระจายความรู้ เพื่อให้องค์การมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน การจัดการความรู้เป็นกระบวนการในด้านการจัดการความรู้ ของบุคคลหรือองค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งอาจจะมีเป้าหมายที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับมุมมองและแนวคิดต่างๆ ของแต่ละบุคคลหรือองค์การนั้นๆ

4.5.2 กระบวนการของการจัดการความรู้ ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 5 ส่วน คือ กระบวนการแสวงหา การสร้างการจัดเก็บ การถ่ายทอด และการใช้เผยแพร่ความรู้ โดยที่การแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่องค์การควรแสวงหาความรู้ที่มีประโยชน์จากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ

4.5.3 การสร้างความรู้ เป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของแต่ละบุคคล ซึ่งการสร้างความรู้ใหม่ควรอยู่ภายใต้คนหรือหน่วยงาน ในองค์การ

4.5.4 การจัดเก็บความรู้ เป็นกระบวนการที่องค์การต้องกำหนดสิ่งสำคัญที่จะเก็บไว้เป็น ความรู้และต้องพิจารณาถึงวิธีการในการจัดเก็บ รวมทั้งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตามต้องการ โดยมีการเก็บความรู้เป็นหมวดหมู่ และเก็บลงฐานข้อมูล

4.5.5 การถ่ายทอดความรู้ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ย้ายข้อมูล ข่าวสารความรู้จากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยอาจใช้เครื่องมือในการสืบค้น กระจายและ ถ้ า ย ท อ ด ค ว า ม ร้ อ ง จากฐานข้อมูลที่เก็บไว้ เพื่อให้องค์การเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว

4.5.6 การใช้เผยแพร่ความรู้ เป็นกระบวนการที่นำเอาความรู้และประสบการณ์ขององค์กรมาใช้อย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประยุกต์ความรู้ให้มากขึ้น

กล่าวโดยสรุป การจัดการความรู้จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ทุกคนในองค์กรจะต้องมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการความรู้ก่อน ตั้งแต่ผู้บริหาร/ผู้นำจนถึงพนักงาน/สมาชิกทุกระดับขององค์กร โดยเฉพาะผู้นำที่จะต้องเริ่มต้นด้วยวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสร้างแรงจูงใจเป็นอันดับแรก รวมถึงการปรับมุมมองเพื่อให้ทุกคนรู้ถึงเป้าหมายของการจัดการที่แท้จริง เพราะเป็นการกำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคต เพื่อที่จะผนึกกำลังร่วมกันเรียนรู้ และฝ่าฟันจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นที่กล่าวถึง ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น การวัดความคิดเห็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น

อัมพพร นพรัตน์ (2558, น. 8) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรม ที่มิต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งอาจได้การยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้

สมรรถชัย สันธมาทน์ (2556, น. 8) ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึก โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ที่ผ่านมาหรือที่ได้พบเจอมา ซึ่งการแสดงความคิดเห็น นี้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

อรสา หนูกระแสร (2557, น. 9) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลทางอารมณ์ ความรู้สึกหรือทางความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยไม่ต้องมีหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไป แล้วนำไปสู่การแปลความหมาย หรือการคาดคะเน โดยอาศัยความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมนั้นเป็นพื้นฐานแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ นอกจากนี้ความคิดเห็นยังอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและแสดงออกได้ ทั้งในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ผ่านทางคำพูด การเขียน หรือ

เครื่องหมายสัญลักษณ์ การสำรวจ ความคิดเห็นเป็นการศึกษาหาความรู้สึกรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเรื่องเดียวกันก็ไม่จำเป็นที่บุคคลต้องมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคล

ที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นๆ มากน้อยเพียงใด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกและทางพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งทางบวกและทางลบ ผ่านทางการพูด การเขียน เครื่องหมาย สัญลักษณ์ การสำรวจ ความคิดเห็น โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมขณะนั้นเป็นพื้นฐานแสดงออก ซึ่งอาจจะอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้

5.2 การวัดความคิดเห็น

อัมพพร นพรัตน์ (2558, น. 10) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น เป็นการวัดภาพรวมของผู้ที่แสดงความคิดเห็น โดยสามารถบ่งบอกเป็นปริมาณการแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละและเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการบ่งบอกถึงความคิดเห็น

อรสา หนูกระแสร (2557, น. 11-12) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น เป็นการประเมินการแสดงออกทางด้านความรู้สึกของแต่ละบุคคลในการตัดสินใจ ประเมินค่า หรือแสดงทรรศนะเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมเป็นองค์ประกอบความคิดเห็นแสดงออกได้ทางการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานทางด้านความรู้ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม และข้อมูลข่าวสารของแต่ละบุคคลซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scal) กล่าวว่า การวัดทัศนคติ เป็นวิธีการวัดทัศนคติที่อาศัยของค่าคะแนนจากชุดข้อความที่ใช้ศึกษาเป็นเครื่องจำแนกว่าบุคคลมีระดับทัศนคติเช่นไร เป็นวิธีที่สะดวก สร้างได้ง่าย เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย มีหลักในการสร้างดังนี้

1) กำหนดข้อความเกี่ยวกับทัศนคติที่จะศึกษาขึ้นมาชุดหนึ่ง เช่น ถ้าต้องการใช้ข้อความในการวัด 10 รายการ อาจจะต้องสร้างข้อความขึ้นมาอย่างน้อย 15 รายการ ข้อความในแต่ละรายการ ควรมีลักษณะในเชิงสนับสนุนหรือมองในด้านดี และมีข้อความที่มีลักษณะต่อต้านหรือมองในด้านลบ ควรเรียงข้อความที่มีลักษณะเป็นกลาง

2) จำแนกความเห็นในข้อความต่างๆ ออกเป็น 5 ระดับ ด้วยกัน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Agree) เห็นด้วย (Agree) ไม่แน่ใจ (Neutral) ไม่เห็นด้วย (Disagree) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Disagree)

3) กำหนดค่าคะแนนให้กับระดับความเห็นในข้อ 2 ค่าคะแนนที่กำหนดให้โดยทั่วไปจะมีลักษณะ ดังนี้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6. ผู้ชายควรจะให้ความช่วยเหลือและ คุ้มครองผู้หญิงในที่สาธารณะ	1	2	3	4	5
7. กิจกรรมต่างๆ ที่ทำร่วมกัน ผู้ชายควรเป็นผู้นำ	1	2	3	4	5
8. ผู้หญิงควรจะให้ความสำคัญ กับการประกอบอาชีพมากกว่างาน ในครอบครัว	5	4	3	2	1
9. สามีควรมีอำนาจเด็ดขาดภายใน ครอบครัว	1	2	3	4	5
10. ในการไปเที่ยวด้วยกัน ทั้งชายและ หญิงควรเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในสัดส่วน ที่เท่ากัน	5	4	3	2	1

ภาพที่ 2.2 การกำหนดค่าคะแนนให้กับระดับความเห็น

ที่มา : <https://jane1995site.wordpress.com>

4) นำข้อความที่สร้างขึ้นนั้นไปทำการทดสอบเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในขั้นปฏิบัติต่อไป

5) คัดเลือกข้อความที่มีประสิทธิภาพมาทำการวิเคราะห์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็น เป็นการวัดความคิดเห็นของบุคคล ที่แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสามารถบ่งบอกถึงปริมาณการแสดงความคิดเห็น อาจแสดงด้วยจำนวนร้อยละ ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการบ่งบอกถึงความคิดเห็น แบบการวัดอาจใช้การวัดทัศนคติลิเคิร์ท สเกล (Likert Scal) ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายและนิยมกันอย่างแพร่หลาย โดยให้กำหนดรายการที่จะวัดประมาณ 15 รายการ ซึ่งต้องเป็นรายการทั้งเชิงบวกและลบ และจำแนกความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ด้วยกัน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Agree) เห็นด้วย (Agree) ไม่แน่ใจ (Neutral) ไม่เห็นด้วย (Disagree) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Disagree) แล้วนำค่าที่ได้ไปทดสอบค่าความ

ชื่ อ ธี อ

แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในทางปฏิบัติต่อไป

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจที่กล่าวถึง ได้แก่ ความหมายของความพึงพอใจ และทฤษฎี Herzberg's Two Factor Theory (ทฤษฎีสองปัจจัย) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1 ความหมาย

สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดศรีสะเกษ (2555, น.13) กล่าวว่า ความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึก ที่มีความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่ และความพึงพอใจจะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมบุคคล จึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

ขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้ ดังนั้น ความพึงพอใจ จึงหมายความว่ารวมไปถึงความรู้สึกยินดี ชอบใจ และเป็นสุข ต่อการตอบสนองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง ด้วยการแสดงพฤติกรรมออกมาทางสายตา คำพูด ระหว่างบุคคลกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

6.2 ทฤษฎีที่ใช้กับความพึงพอใจ

6.2.1 ทฤษฎี Herzberg's Two Factor Theory (ทฤษฎีสองปัจจัย)

เป็นทฤษฎีที่ Frederick K. Herzberg and Others ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของบุคคล โดยศึกษาถึงความต้องการของบุคคลในองค์กร หรือการจูงใจจากการทำ งาน โดยเฉพาะเจาะจง โดยศึกษาว่าคนเราต้องการอะไรจากการทำงาน ซึ่งสรุปได้ว่า ความสุขจากการทำงานนั้น เกิดจากความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจในงานที่ทำ มีสาเหตุมาจากปัจจัยสองกลุ่ม คือ

1) ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานที่ปฏิบัติอยู่ เป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความพึงพอใจแก่บุคคลในองค์กร ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นปัจจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการภายในของบุคคลได้ ประกอบด้วย

- (1) ความสำเร็จในการทำงาน
- (2) การได้รับการยอมรับนับถือ
- (3) ลักษณะงานที่ปฏิบัติ
- (4) ความรับผิดชอบในงาน
- (5) ความก้าวหน้า

2) ปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยสุขศาสตร์ (Maintenance or Hygiene Factors) หมายถึงปัจจัยที่จะค้ำจุนให้บุคคลมีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์กร บุคคลในองค์กรจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่มาจากภายนอกตัวบุคคล ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่

- (1) เงินเดือน
- (2) นโยบายและการบริหาร
- (3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน
- (4) สภาพการทำงาน
- (5) วิธีปกครองบังคับบัญชา
- (6) สถานะทางอาชีพ
- (7) ความมั่นคงในการทำงาน

จากทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่า ปัจจัยทั้งสองด้านนี้เป็นสิ่งที่คนต้องการ เพราะเป็นแรงจูงใจในการทำงาน

ปัจจัยจูงใจ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์กับแนวคิดที่ว่า เมื่อคนได้รับการตอบสนองด้วยปัจจัยนี้แล้ว จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน ผลที่ตามมาคือคนจะเกิดความพึงพอใจในงาน สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยคำจูงหรือสุขศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นตัวป้องกันมิให้คนเกิดความไม่มีความสุขหรือไม่พึงพอใจในงานช่วยทำให้คนเปลี่ยนเจตคติจากการไม่อยากทำงานมาสู่ความพร้อมที่จะทำงาน

นอกจากนี้ Herzberg ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยคำจูงหรือสุขศาสตร์ จะต้องมีค่าเป็นบวกเท่านั้น จึงจะทำให้บุคคลมีแรงจูงใจและพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

6.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human & Motivation) มาสโลว์ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับ แรงจูงใจ(Maslow's General Theory of Human & Motivation) โดยมาสโลว์ ได้อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง (Hierarchy & Needs) และเป็นทฤษฎีที่ยอมรับกันแพร่หลายสมมติฐานดังกล่าวมีความเกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์ดังนี้ (Abraham H.Maslow. 1954, p. 80 - 106)

1) มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่า เขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขนาดที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งที่จูงใจของพฤติกรรม อีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจของพฤติกรรม

3) ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะมีการเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

4) ตามทฤษฎีของมาสโลว์ได้แบ่งลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ไว้ 5 ขั้นจากต่ำไปสูง ดังนี้

ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization need)

ความต้องการการยกย่อง(Extceem need) :

การยกย่อง ความนับถือ สถานะ

ความต้องการด้านสังคม (Social needs) :

การยอมรับและความรัก

ภาพที่ 2.3 ลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of human needs)

ที่มา: <http://thesisavenue.blogspot.com/2008/09/maslows-general-theory-of-human.html>

(1) ต้องการของร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการการยกย่อง และความต้องการทางเพศ ฯลฯ เป็นต้น

(2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการอยู่รอด ซึ่งมนุษย์ต้องการเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ เป็นต้น

(3) ความต้องการด้านสังคม (Social needs) หรือความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and belongingness needs) ความต้องการทั้งในแง่ของการให้และการได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการให้ได้รับการยอมรับ เป็นต้น

(4) ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) ซึ่งเป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว (Self-esteem) ความนับถือ (Recognition) และสถานะ (Status) จกสังคมนตรี อ ต อ ค จ น เป็นความพยายามที่จะให้มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับบุคคลอื่น เช่น ความต้องการให้ได้รับการเคารพนับถือ ความสำเร็จ ความรู้ ศักดิ์ศรี ความสามารถ สถานะที่ดีในสังคมและมีชื่อเสียงในสังคม

(5) ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดแต่ละบุคคล ซึ่งถ้าบุคคลใดบรรลุความต้องการในขั้นนี้ได้ จะได้รับการยกย่อง

ว่าเป็นบุคคลพิเศษ เช่น ความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ นักร้องหรือนักแสดงที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปความพึงพอใจได้ว่า เป็นการแสดงความรู้สึกออกมาเมื่อได้รับปัจจัยสนับสนุน เช่น การเลื่อนขั้น เงินเดือน สวัสดิการ การได้รับความยอมรับ ความมั่นคงในอาชีพ เป็นต้น และนำไปใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้การทดสอบความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน ว่าดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแล้วส่งผลต่อความเป็นอยู่อย่างไร

7. แนวคิดเกี่ยวกับ SWOT

7.1 ความสำคัญ

พันโท โกมล วงศ์อนันต์ (2555) กล่าวไว้ว่า หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOTจึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (situation analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

7.2 ตัวอักษรย่อของSWOT

S มาจาก Strengths หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในบริษัท เช่น จุดแข็งด้านการเงิน จุดแข็งด้านการผลิต จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล บริษัทจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด

W มาจาก Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่างๆ ของบริษัท ซึ่งบริษัทจะต้องหาวิธีในการแก้ปัญหานั้นสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็น

O มาจาก Opportunities หมายถึง โอกาส การที่สภาพแวดล้อมภายนอกของบริษัท

เมื่อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายในนักการตลาดที่ดีจะต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอและใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้นเช่น การเมือง การปกครอง กฎหมาย ราคาน้ำมัน ค่าเงินบาท คู่แข่ง เป็นต้น

T มาจาก Threats หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัด ซึ่งเกิด จากสภาพแวดล้อมภายนอก บางครั้งการจำแนกโอกาสและอุปสรรคเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะทั้งสองสิ่งนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้สถานการณ์ที่เคยเป็นโอกาสกลับกลายเป็นอุปสรรคได้ เช่น ค่าเงินบาท คู่แข่ง เป็นต้น

7.3 เครื่องมือนี้ใช้เพื่ออะไร

SWOT เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ สำหรับองค์กร หรือโครงการ ซึ่งช่วยผู้บริหารกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายในโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก สำหรับกำหนดแผนงาน โครงการจะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์และการกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้อุตสาหกรรมพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

7.4 ข้อดีและข้อเสียของ SWOT

7.4.1 ข้อดี

1) ใช้ประเมินสภาวะแวดล้อมและสถานภาพขององค์กรโดยเน้นศักยภาพและความพร้อมที่องค์กรมีอยู่และพยายามหลีกเลี่ยงภัยคุกคามหรือความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมภายนอก รวมทั้งแก้ไขจุดอ่อนขององค์กรด้วยเนื่องจากปัจจัยเหล่านี้มีโอกาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

2) นำไปใช้ปรับปรุงแนวคิดและแนวปฏิบัติของการจัดทำแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานให้มีโอกาสสร้างความสำเร็จมากขึ้น

3) ทำให้ทราบถึงกลยุทธ์ในการปรับปรุงการทำงานความก้าวหน้าและขีดจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ และระบบงานเป็นการป้องกันการแทรกแซงการทำงานจากปัจจัยภายนอกได้มากขึ้น

7.4.2 ข้อเสียของการวิเคราะห์ SWOT ขององค์กร มีข้อที่ควรคำนึง 4 ประการ คือ

- 1) องค์กรต้องกำหนดก่อนว่า องค์กรต้องการที่จะทำอะไร
- 2) การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคต้องกระทำในช่วงเวลาขณะนั้น
- 3) องค์กรต้องกำหนดปัจจัยหลัก (key success factors) ที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน

ใ ห้ ญ ก ต้ อ ง

4) องค์กรต้องประเมินความสามารถของตนให้ถูกต้อง

7.5 ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการทำ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูล ในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูก สร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถ กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มี นี้ อ ย ที่ สุก ค ใ ต้ ภ า ย ใ ต้ การวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก องค์กร โดยมี ชี้ น ต อ น ค้ ง นี้

7.5.1 การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร จะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณา ทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กร ทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อน ขององค์กรแหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือระบบข้อมูล เพื่อ การบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้าน โครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศ ในการทำงานและทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) รวมถึงการพิจารณาผล การดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กรเพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้าด้วย

1) จุดแข็งขององค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน จากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั่นเองว่า ปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่น ขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการ เสริมสร้าง ค ว า ม เ ฉื่ ม แ ฉื่ ง ข อ ง อ ง ก ั ร์

2) จุดอ่อนขององค์กร (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยภายใน จากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในจากมุมมอง ของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั้น ๆ เองว่าปัจจัยภายในองค์กร ที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบขององค์กรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็น ป ร ะ โ ย ช น์ ต่ อ อ ง ก ั ร์

7.5.2 การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

ภายใต้การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรนั้น สามารถค้นหาโอกาส และอุปสรรคทางการดำเนินงานขององค์กรที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นโยบาย การเงิน การงบประมาณ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาและอัตราผู้หนังสือ

ของประชาชน การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี หมายถึงกรรมวิธีใหม่ๆ และพัฒนาการทางด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้บริการ

1) *โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities)* เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้ ห น้ ว ย ง า น เ ฉื ม แ ฉ่ ง จึ้ น ใ้

2) *อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats)* เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อในระดับมหภาคในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพองค์กรให้มีความ แข็ง แกร่ ง ร้ อ ม ที่ จะ เฝ ชิ ญ แร ง ก ระ ะ ท บ คั ง ก ล ่า ว ใ้

7.5.3 ระบุสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม

เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับ จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-อุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกด้วยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกแล้วให้นำจุดแข็ง-จุดอ่อนภายในมาเปรียบเทียบกับ โอกาส-อุปสรรค จากภายนอกเพื่อดูว่าองค์กรกำลังเผชิญสถานการณ์เช่นใดและภายใต้สถานการณ์ เช่นนั้น องค์กรควรจะทำอย่างไร โดยทั่วไปในการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวนี้ องค์กร จะอยู่ในสถานการณ์ 4 รูปแบบดังนี้

1) *สถานการณ์ที่ 1 (จุดแข็ง-โอกาส)* สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่สุด เนื่องจากองค์กรค่อนข้างจะมีหลายอย่าง ดังนั้น ผู้บริหารขององค์กรควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก (aggressive - stratagy) เพื่อดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้และฉกฉวย โอกาส ต่าง ๆ ที่ เป็ ด มา หา ประ โย ช น์ อ ย ่า ง เ ต็ม ที่

2) *สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-ภัยอุปสรรค)* สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายในหลายประการ ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุดคือกลยุทธ์ การตั้งรับหรือป้องกันตัว (defensive strategy) เพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกภัยอุปสรรค ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่จะทำให้อ ง กั ร เ กิ ด ค ว า ม สู ญ เ ลี ย ที่ นั้ อ ย ที่ สุ ด

3) *สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส)* สถานการณ์องค์กรมีโอกาสเป็นข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายประการ แต่ติดขัดอยู่ตรงที่มีปัญหาอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้น ทางออกคือกลยุทธ์การพลิกตัว (turnaround-oriented strategy)

เพื่อจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนภายในต่าง ๆ ให้ พร้อมทั้งจะฉกฉวยโอกาสต่าง ๆ ที่เปิดให้

4) **สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค)** สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน แต่ตัวองค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการ ดังนั้น แทนที่จะรอจนกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถที่จะเลือกกลยุทธ์การแตกตัว หรือขยายขอบข่ายกิจการ (diversification strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีสร้างโอกาสในระยะยาวด้านอื่น ๆ แทน

จากแนวคิดของ SWOT จึงสรุปได้ว่า SWOT สามารถนำไปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ จุดอ่อน จุดแข็ง ของวิสาหกิจชุมชนเอง และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อการดำเนินงานและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อ นำ มา ผล การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมดังกล่าวไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต่อไป

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

8 . 1 **ชื่ อ มู ล พื น ฐ า น ส ่ว น บุ ค ค ล**
กษมาพร พวงประยงค์ (2554, น. 154-156) กล่าวถึงปัจจัยส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

อายุ พบว่า อายุ มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ สมาชิกที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีระดับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมากกว่าสมาชิกที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป และอายุ 41-50 ปี และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีอายุ 31-40 ปี มีระดับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมากกว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีอายุ 41-50 ปี ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกกลุ่มมีอายุอยู่ในช่วงของวัยทำงานมีประสบการณ์และวุฒิภาวะในการดำเนินงาน ความสามารถ ความอดทน รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาต่างๆ สามารถพัฒนา และ เรียน รู้ ใน สิ่ง ต่ า ง ๆ ได้ ดี เพื่อ เพิ่ม พู น ประ ส บ ก า ร ณ์ ก า ร ท ำ ก า น

สถานภาพ พบว่า สถานภาพมีผลต่อระดับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีสถานภาพโสด มีระดับการพัฒนาสูงกว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีสถานภาพสมรส/หย่า และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีสถานภาพสมรส มีระดับการพัฒนาสูงกว่าสมาชิกวิ ส า ห กิจ ชุม ชน

ที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง เนื่องจากสมาชิกที่ยังโสดมีความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รวมไปถึง
 ถึง ทั ก ษ ะ ต่ า ง ๆ ไ ด้ อ ย่ า ง เ ต็ม ที่
 ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อระดับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
 โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีระดับการพัฒนา
 วิสาหกิจชุมชนมากกว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันการศึกษาเป็น
 แรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ การศึกษาสามารถปลูกฝังให้ประชาชนเล็งเห็นถึงความสำคัญ และ
 ยัง ส่งผล ให้ เกิด การ พัฒนา ตน เอง ใน ด้าน ต่ า ง ๆ ให้ ดี ยิ่ง ขึ้น
 อาชีพหลัก พบว่า อาชีพหลักไม่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

8.2 ความรู้ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

พิชญ์ บุญนิยม และ กล้าณรงค์ สุทธิรอด (2558, น. 9) กล่าวว่า การพัฒนาและ
 ส่งเสริมศักยภาพการจัดการความรู้ ควรดำเนินการดังนี้ 1) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นหาผู้รู้/
 ปร ร า ช ญ์
 ภูมิปัญญาชาวบ้าน ศึกษาดูงานในเรื่องการบริหารจัดการ การผลิตการตลาด และเข้ารับการศึกษาอบรม
 อย่างต่อเนื่อง 2) การจัดการความรู้และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ภายในและภายนอกชุมชนเพื่อ
 พัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยมีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับเทคโนโลยีใหม่ๆ และ 3)
 การออกแบบผลิตภัณฑ์ตามรูปแบบสมัยใหม่และการใช้ประโยชน์ได้จริงจากผลิตภัณฑ์
 ของวิสาหกิจชุมชน

8.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

สุกัญญา อธิปอนันต์ และคณะ (2550, น.61) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา
 วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง และพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการ
 พึ่งตนเอง มีดังนี้

1) ปัจจัยภายในกลุ่ม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางกฎระเบียบ
 การแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ การระดมทุน การแบ่งปันผลประโยชน์ ความเสียสละ
 สามัคคี ความร่วมมือของสมาชิกและครอบครัว การดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง การควบคุมคุณภาพ
 สินค้า การจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรม การพัฒนาความรู้ / ภูมิปัญญา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ /
 กิจกรรมและการตลาด ศักยภาพของผู้นำและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนและบทบาทในองค์กร
 ชุมชน และ
 การติดต่อประสานงานกับภาคีต่างๆ

2) ปัจจัยในชุมชนได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน วัฒนธรรมและประเพณี โครงสร้างประชากรในชุมชน การพัฒนาคนรุ่นใหม่ ทรัพยากรที่มีในชุมชนเกื้อหนุนต่อกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน การจ้างงานในชุมชน/รายได้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการมีตลาดชุมชนรองรับ

3) ปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ นโยบายรัฐ ระบบเสริมหนุน เครือข่ายภาคี กลไกทางการตลาด และ การคมนาคม

สัญญา เคนาภูมิ (2558, น.77) ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม พบว่า กลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

(1) การพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์สู่ระดับประเทศและระดับสากล ขยายช่องทางการจัดจำหน่าย ขยายพัฒนาเครือข่ายทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการกระจายสินค้า (2) การเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นระบบ (3) การพัฒนาศักยภาพแรงงานวิสาหกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนยกระดับมาตรฐานการผลิตให้สูงขึ้นและ (4) การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง วิจัยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเอง

รัชนี รูปหล่อ และคณะ (มปป, น. 169) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนและเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีผู้นำเข้มแข็งจะได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากสมาชิก และวิสาหกิจชุมชนที่กำลังหมดสภาพเกิดจากกลุ่มขาดการบริหารจัดการที่ดี สมาชิกในกลุ่มสามารถตกลงกันเกี่ยวกับการดำเนินงานและการจัดสรรกำไรของกลุ่มร่วมกันได้ เลยทำให้สมาชิกไม่ไว้วางใจในการเข้าร่วมทุนร่วมกิจกรรม ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความอ่อนแอ และแปรสภาพการทำการเป็นกิจการส่วนตัว

ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังข์รัตน์ (2556, น. 54) ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา ดังนี้

1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

(1) ปัญหาด้านการตลาด เช่น ไม่มีช่องทางการจัดจำหน่าย การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ปัญหาการทำการตลาดต่างประเทศ เพราะการขาดความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

(2) ปัญหาด้านบัญชีและการเงินและการคิดต้นทุนสินค้า

(3) ปัญหาด้านการผลิต ด้านทักษะแรงงานของสมาชิกที่มีมาตรฐานที่ต่ำ

(4) ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การสร้างเว็บไซต์หรือโฮมเพจเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ระบบโปรแกรมทางด้านบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการช่วยทำงาน

(5) ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

(6) ปัญหาต้นทุนการผลิต เช่น ต้นทุนค่าจ้างแรงงาน และต้นทุนวัตถุดิบ มีราคาสูง ทำให้สินค้าที่ผลิตออกมามีราคาสูงกว่าสินค้าประเภทเดียวกันในตลาด

2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้ดังนี้

(1) แนวทางการพัฒนาด้านการตลาด ผู้ประกอบการจะต้องเปลี่ยนแนวคิดจากการผลิตนำการตลาด มาเป็นการตลาดนำการผลิต หน่วยงานภาครัฐจะต้องจัดหาสถานที่แสดงสินค้าอย่างถาวรสำหรับวิสาหกิจชุมชนประจำจังหวัด

(2) การพัฒนาด้านระบบบัญชีการเงิน ควรมีการตรวจบัญชีจากภาครัฐอยู่เสมอ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนทุกแห่งได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และสามารถบริหารงานการเงินได้ตามความเป็นจริง และจะทำให้สามารถคำนวณรายรับ-รายจ่าย และต้นทุนการผลิตที่แท้จริงได้ต่อไป

(3) การพัฒนาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ สำนักงานเกษตรจังหวัดจะต้องเป็นผู้ประสานงานกับสถาบันการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษามาเป็นผู้ช่วยออกแบบผลิตภัณฑ์ให้วิสาหกิจชุมชน และให้คำปรึกษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาตนเองในด้านนี้ได้ต่อไป

(4) การพัฒนาการผลิต รัฐจะต้องสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่ใช้วัตถุดิบที่ตนเองมีในท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้ในการผลิต

(5) แนวทางการพัฒนาด้านภาษาต่างชาติ ภาครัฐจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการในด้านต่างๆ เช่น การกระตุ้น การสร้างแรงจูงใจ การจัดอบรมด้านภาษา และการประสานงานกับสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นต้น

(6) การลดต้นทุนการผลิต ผู้ประกอบการจะต้องเน้นการใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นของตนเองหรือใช้วัตถุดิบที่มีต้นทุนในการจัดซื้อต่ำ และผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนควรจะต้องเปลี่ยนวิธีการจ่ายค่าแรงจากการจ่ายค่าแรงเป็นรายวัน เปลี่ยนมาจ่ายค่าแรงสมาชิกผู้ผลิตสินค้าเป็นรายชิ้น

(7) การพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตลาด การโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้า โดยผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ หรือการสร้างเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและเพื่อการจำหน่ายสินค้า

3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

(1) ภาครัฐควรสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ เช่น การทำบัญชี การใช้เทคโนโลยีการผลิตในวิสาหกิจชุมชนแบบเดียวกัน การออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์สินค้าและการจัดการด้านตลาด โดยให้สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น ซึ่งมีสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเป็นที่เล็งและฝึกปฏิบัติจริงให้แก่วิสาหกิจชุมชน

(2) ภาครัฐควรจะเป็นผู้สนับสนุนและประสานงานให้มีการเชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนแบบเดียวกันเข้าเป็นเครือข่าย เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้สามารถที่จะช่วยเหลือดูแล ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันได้ โดยมีการจัดการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านการศึกษาดูงาน

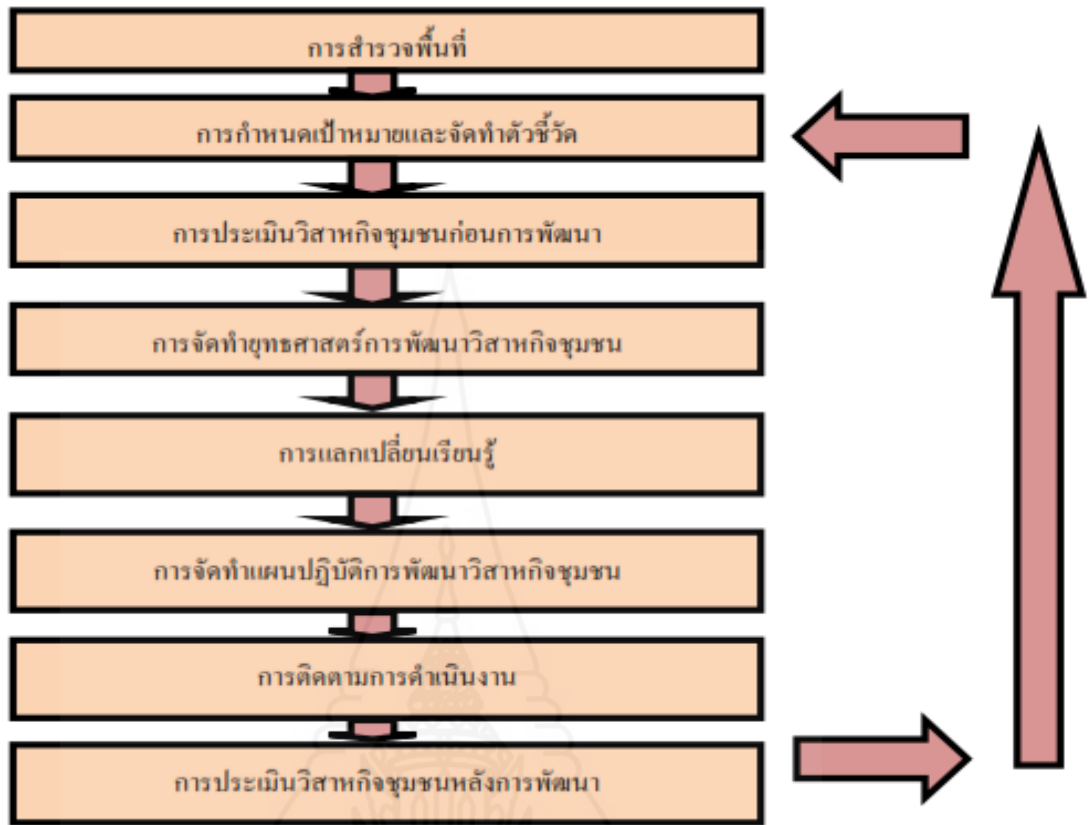
(3) ควรมีการลดขั้นตอนต่างๆ ที่วิสาหกิจชุมชนต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการลง เช่น การจดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน การขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่างๆ รวมไปถึงลดขั้นตอนแต่เพิ่มช่องทางการติดต่อขอความช่วยเหลือต่างๆ ที่วิสาหกิจชุมชนต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

(4) ภาครัฐควรมีการประเมินสถานะของวิสาหกิจชุมชนทุกปี

สัจจา บรรจงศิริ (2554, น. 188) กล่าวว่า แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1) แบบวัฏจักรการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสม ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดัง

ภาพที่ 5

ภาพที่ 2.4 แบบวัฏจักรการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

2) แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามระดับการพัฒนา

(1) แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นฐาน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

- 1) ศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการ
- 2) เริ่มจากกลุ่มเล็กเป็นกลุ่มผู้สนใจแล้วค่อยๆ ขยายเป็นกลุ่มเรียนรู้และผลิตตามลำดับ
- 3) การวางระบบการบริหารกลุ่ม
- 4) การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีแผนการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม การบริหารเงินทุน โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีกฎระเบียบที่ชัดเจนและเหมาะสม การกระจายผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่เป็นธรรม
- 5) สมาชิกต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มและยึดมั่นในอุดมการณ์ของกลุ่ม
- 6) การสื่อสารภายในกลุ่มต้องมีความต่อเนื่องและเข้าใจตรงกัน
- 7) การผลิตที่ใช้ภูมิปัญญาบนฐานทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น
- 8) การผลิตที่มุ่งตอบสนองต่อชุมชนก่อนขยายออกภายนอก
- 9) การค้นหาภูมิปัญญาเดิมเพื่อการต่อยอดพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง
- 10) มีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ การเข้ารับการอบรม การทดลองสิ่งใหม่ๆ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และ

(2) แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในระดับก้าวหน้า มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) การประเมินบทบาทผลงานที่ผ่านมา เพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
- 2) การพัฒนาสินค้าและบริการอย่างสม่ำเสมอ
- 3) การควบคุมและรักษาคุณภาพมาตรฐาน
- 4) การผลิตต้องไม่กระทบต่อทรัพยากร สิ่งแวดล้อม อาชีพและวิถีชีวิตของชุมชน
- 5) ความสม่ำเสมอในการบริหารกองทุน โปร่งใส ตรวจสอบได้
- 6) การศึกษาดูงานเพิ่มเติม
- 7) การสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ การผลิต และการตลาดภายในและภายนอกชุมชน
- 8) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ของสมาชิกและกลุ่มผู้สนใจ

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการกำหนดตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เพศ อายุ สถานะภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก
2. ความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่
3. ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่
4. ปัญหา ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน
5. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบวิธีการวิจัย อันได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมของการวิเคราะห์ข้อมูล และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร มี 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1.1 นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน(เกษตรอำเภอ) จำนวน 77 ราย

1.1.2 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ จำนวน 77 ราย

1.1.3 ประธานวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4,117 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.2.1 นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน(เกษตรอำเภอ) และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ จำนวน 154 ราย ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

1.2.2 ประธานวิสาหกิจชุมชน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จากประธานวิสาหกิจชุมชนดีเด่นหรือต้นแบบระดับอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 ราย รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 231 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการและเครื่องมือ

2.1 วิธีการ ศึกษาจาก (1) เอกสาร ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน (3) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (4) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (5) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ (6) แนวคิดเกี่ยวกับความ

คิดเห็น (7) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ (8) แนวคิดเกี่ยวกับ SWOT (9) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์

แบบมีโครงสร้าง นำผลจากการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 1 มากำหนดในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ องค์ประกอบมีดังนี้ (1) ปัจจัยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อายุ เพศ สถานะภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง อายุราชการ ประสบการณ์ทางด้านงานวิสาหกิจชุมชน รายได้ การประกอบอาชีพหลักและรายได้ การประกอบอาชีพรองและรายได้ ตำแหน่งในชุมชนและอายุงาน การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน (2) ปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย ความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน และจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

2.3 การทดสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีวิธีการทดสอบดังนี้

การตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์

2.3.1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และให้คำแนะนำแก้ไข

2.3.2 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (*Index of Item- Congruence : IOC*) โดยมีผู้ให้ความหมายไว้คือ สุพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์ (2556) ได้อธิบายว่า การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (IOC) การหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญจากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิจัย IOC คือ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) ปกติแล้วจะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปในการตรวจสอบ โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้ ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

เกณฑ์ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

วิธีการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (IOC) ตัวอย่างเช่น ข้อคำถาม ข้อ 1 ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน แต่ละท่าน ให้คะแนนมา คือ +1 ทั้ง 5 ท่าน หาผลรวมของคะแนนในข้อ 1 โดยการบวก $1+1+1+1+1$ เท่ากับ 5 คะแนน แล้วนำมาหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญ คือ ผลรวมคะแนน/จำนวนผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ $5/5 = 1.00$ จากนั้นนำผลไปเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ IOC แสดงว่า ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงสูงนำไปใช้ได้ส่วนข้ออื่น ๆ ก็ทำหลักการเดียวกันทั้งหมดทุกข้อคำถาม

กรณีผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตัวอย่าง เช่น ผลคะแนน ทั้ง 5 ท่าน ได้ 5 คะแนน = 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ผลคะแนน ทั้ง 5 ท่าน ได้ 4 คะแนน = 0.8 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ผลคะแนน ทั้ง 5 ท่าน ได้ 3 คะแนน = 0.6 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ผลคะแนน ทั้ง 5 ท่าน ได้ 2 คะแนน = 0.4 ค่าความเที่ยงตรงต่ำกว่า 0.50 ยังใช้ไม่ได้ ต้องปรับปรุงผลคะแนน ทั้ง 5 ท่าน ได้ 1 คะแนน = 0.2 ค่าความเที่ยงตรงต่ำกว่า 0.50 ยังใช้ไม่ได้ ต้องปรับปรุง

จากผลการหาค่า IOC ของเครื่องมือทั้งสองชุด พบว่า ทุกข้อคำถามจากเครื่องมือ ทั้ง 2 ชุด มีค่า IOC เท่ากับ 1 จึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในขั้นตอนต่อไปได้

2.3.2 การนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปทำการทดสอบ (pre test) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประธานวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ ที่ไม่ใช่วิสาหกิจชุมชนต้นแบบ/ดีเด่นประจำอำเภอ จำนวน 30 ราย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และเจ้าหน้าที่ผู้รับงานวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน จำนวน 20 ราย ด้วยการสอบถามด้วยแบบสอบถามออนไลน์ นำผลการสอบถามไปทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในแต่ละตอนได้ผลดังนี้

1) แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 2 ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2.1 ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.947

ตอนที่ 2.2 แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.975

ตอนที่ 2.3 ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.970

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.963

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุน
วิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.968

2) แบบสัมภาษณ์สำหรับประธานวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2.1 ระดับความรู้ของการจัดการวิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.938

ตอนที่ 2.2 ระดับความรู้ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา เท่ากับ
0.896

ตอนที่ 2.3 ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548
ค่าอัลฟาเท่ากับ 0.871

ตอนที่ 2.4 แหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการ
วิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.896

ตอนที่ 2.5 ความรู้ที่ประธานต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.984

ตอนที่ 2.6 ความรู้ที่สมาชิกต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.963

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา เท่ากับ
0.874

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน ค่าอัลฟา
เท่ากับ 0.920

จะเห็นได้ว่าในแต่ละตอนได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.8 ดังนั้น แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
จึงผ่านเกณฑ์การยอมรับได้ตามที่ Carmines และ Zeller (1986: 51, อ้างถึงในประมวลสาระชุดวิชาการ
วิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร หน่วยที่ 7 , 2557) ได้เสนอเกณฑ์การหาค่าความ
เชื่อมั่น (cronbach'alpha : α) ควรจะมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.80 ดังนั้นผลจากค่าการหาความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามเจ้าหน้าที่และแบบสัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว สามารถเชื่อถือ
และสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ของประธานวิสาหกิจชุมชนและ
เจ้าหน้าที่ โดยการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการ
เกษตรที่ 5 สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง
ในการขอความร่วมมือให้ทางผู้รับผิดชอบวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ และประธานวิสาหกิจชุมชน
เป้าหมาย ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถาม

และแบบสัมภาษณ์ทางไปรษณีย์ พร้อมอธิบายรายละเอียดในแบบให้เข้าใจและให้กรอกแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ จัดเก็บแบบพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบที่ได้กลับมา ส่วนแบบสอบถามของนายทะเบียนดำเนินการแจกแบบในเวทีประชุมของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 โดยชี้แจงแบบก่อนแล้วหลังจากนั้นให้นายทะเบียนดำเนินการกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม แล้วจัดเก็บแบบมารวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ

4.2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis และการจัดหมวดหมู่ข้อมูล

4.3 การกำหนดระดับความระดับความรู้ ความพึงพอใจ ความคิดเห็น และปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

5 คะแนน หมายถึง ความรู้ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ความรู้ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง ความรู้ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ความรู้ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง ความรู้ในระดับน้อยที่สุด

ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์เพื่อใช้ในการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความรู้ คือ
 คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ความรู้ในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ความรู้ในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ความรู้ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ความรู้ในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ความรู้ในระดับน้อยที่สุด

4.4 การวัดระดับความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชน

วัดความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูกหลักวิชาการ และ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด จากหลักวิชาการ ทั้งหมด 20 ข้อ จากนั้นรวมคะแนนทั้งหมด แล้วนำคะแนนรวมมาจัดระดับความรู้ ตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

คะแนนระหว่าง 1 - 4 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับน้อยที่สุด

คะแนนระหว่าง 5 - 8 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 9 - 11 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 13 – 16 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก

คะแนนระหว่าง 17 - 20 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาลำดับโดยแบ่งออกเป็น 6 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 2 ความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 5 จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชนและของเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชนและของเจ้าหน้าที่ผู้รับงานวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ รายละเอียดตามหัวข้อที่ 1.1-1.3

1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน ปรากฏดังตารางที่ 4.1 - 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนวิสาหกิจชุมชน n=77

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	19	24.7
หญิง	58	75.3
2. อายุ (ปี)		
25 - 34	2	2.6
35 - 44	16	20.8
45 - 54	38	49.4
55 - 64	17	22.1
≥ 65	4	5.2
ต่ำสุด = 25 ปี สูงสุด = 69 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 49.83 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.414		
3. สถานภาพ		
โสด	9	11.7
สมรส	65	84.4
หย่าร้าง	3	3.9
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	1.3
ประถมศึกษาปีที่ 6	9	11.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	18.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย(เทียบเท่า /ปวช.)	26	33.8
อนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวส.)	7	9.1
ปริญญาตรี	19	24.7
ปริญญาโท	1	1.3
5. ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก (ปี)		
1 - 10	46	59.7
11 - 20	29	37.7
≥ 21	2	2.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=77

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำสุด = 1 ปี สูงสุด = 12 ปี ค่าเฉลี่ย = 9.53 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.355		
6. รายได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ยต่อปี (บาท)		
≤ 50,000	45	58.4
50,001 - 100,000	17	22.1
100,001 - 150,000	2	2.6
≥ 150,001	13	16.9
ต่ำสุด = 5,000 ปี สูงสุด = 180,000 ปี ค่าเฉลี่ย = 110,899.22 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 252,887.811		
7. อาชีพหลัก		
ไม่มี	11	14.3
มี	66	85.7
รับราชการ	2	3.0
ธุรกิจส่วนตัว	13	19.7
รับจ้างทั่วไป	6	9.1
ค้าขาย	9	13.6
เกษตรกร	36	54.6
8. รายได้รวมจากอาชีพหลักต่อปี (บาท)		
≤ 100,000	34	51.5
100,001 - 200,000	21	31.8
200,001 - 300,000	7	10.6
≥ 300,001	4	6.1
ต่ำสุด = 5,000 บาท/ปี สูงสุด = 600,000 บาท/ปี ค่าเฉลี่ย = 137,310.61 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 116,760.760		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=77

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. อาชีพพรอง		
ไม่มี	40	51.9
มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	37	48.1
ธุรกิจส่วนตัว	8	21.6
รับจ้างทั่วไป	3	8.1
ค้าขาย	9	24.3
เกษตรกร	17	45.9
10. รายได้รวมจากอาชีพพรองต่อปี (บาท)		
$\leq 40,000$	20	54.2
40,001 - 50,000	2	5.2
$\geq 50,000$	15	40.6
ต่ำสุด = 3,000 บาท/ปี สูงสุด = 500,000 บาท/ปี		
ค่าเฉลี่ย = 63,229.73 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 85,075.668		
11. ระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม (ปี)		
$\geq 100,001$	7	18.9
≤ 5	27	35.0
6 - 10	26	33.8
11 - 15	20	26.0
16 - 20	4	5.2
ต่ำสุด = 1 ปี สูงสุด = 19 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 7.92 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.489		
12. ตำแหน่งในชุมชน		
ไม่มี	24	31.2
มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	53	68.8
กำนัน	5	7.1
ผู้ใหญ่บ้าน	3	4.3
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	9	12.9

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=77

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	9	12.9
อาสาสมัครสาธารณสุข	17	24.3
คณะกรรมการหมู่บ้าน	15	21.4
อื่นๆ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล คณะกรรมการแม่บ้าน เกษตรกร ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี คณะกรรมการ สถานศึกษา ที่ปรึกษานายอำเภอ ประธานกลุ่มสตรี อาสาสมัครแรงงาน แพทย์ประจำตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิ ของอบต. ประชาชนหมู่บ้าน	12	17.1

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของประธาน
วิสาหกิจชุมชน ปรากฏดังนี้

เพศ พบว่า ร้อยละ 75.3 เป็นเพศหญิง รองลงมา ร้อยละ 24.7 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่า ร้อยละ 49.4 มีอายุอยู่ในช่วง 45-54 ปี รองลงมา ร้อยละ 22.1 มีอายุ
อยู่ในช่วง 55 - 64 ปี ร้อยละ 20.8 มีอายุอยู่ในช่วง 35-44 ปี ร้อยละ 5.2 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ
65 และร้อยละ 2.6 มีอายุอยู่ในช่วง 25-34 ปี ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย คือ 49.83 ปี

สถานภาพ พบว่า ร้อยละ 84.4 สถานภาพสมรส รองลงมา ร้อยละ 11.7 สถานภาพโสด
และร้อยละ 3.9 สถานภาพหย่าร้าง ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ร้อยละ 33.8 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ปวช.)
รองลงมา ร้อยละ 24.7 จบการศึกษาระดับจบปริญญาตรี ร้อยละ 18.2 จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ
11.7 จบประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 9.1 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวศ.) และร้อยละ
1.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และจบการศึกษาระดับปริญญาโท ตามลำดับ

ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก พบว่า ร้อยละ 59.7 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอยู่ในช่วง
1 - 10 ปี รองลงมา ร้อยละ 37.7 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอยู่ในช่วง 11 - 20 ปี และร้อยละ 2.6 เป็น
สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 20 ปี โดยระยะเวลาของการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโดยเฉลี่ย คือ
9.53 ปี

รายได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชน พบว่า ร้อยละ 58.4 มีรายได้ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ
50,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 22.1 มีรายได้ระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท/ปี ร้อยละ 16.9 มีรายได้

มากกว่าหรือเท่ากับ 150,001 บาท/ปี และร้อยละ 2.6 มีรายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท/ปี ตามลำดับ โดยมีรายได้เฉลี่ย 110,899.22 บาท/ปี

การประกอบอาชีพหลักของประชาชน พบว่า ประชาชนวิสาหกิจชุมชน จำนวน ร้อยละ 85.7 มีการประกอบอาชีพหลัก โดยอาชีพหลักที่ทำ คือ ร้อยละ 54.6 ทำการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 19.7 ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 13.6 ทำการค้าขาย ร้อยละ 9.1 รับจ้างทั่วไป และร้อยละ 3.0 รับราชการ ตามลำดับ

รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก พบว่า ร้อยละ 51.5 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 31.8 มีรายได้ที่อยู่ระหว่าง 100,001 - 200,000 บาท/ปี ร้อยละ 10.6 มีรายได้ระหว่าง 200,001 - 300,000 บาท/ปี และร้อยละ 6.1 มีรายได้มากกว่า 300,000 บาท/ปี ตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ยคือ 137,310.61 บาท/ปี

การประกอบอาชีพรอง พบว่า มีการประกอบอาชีพรอง ร้อยละ 48.1 โดยอาชีพรอง ที่ทำ คือ ร้อยละ 45.9 ทำการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 24.3 ทำการค้าขาย ร้อยละ 21.6 ทำธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 8.1 รับจ้างทั่วไป ตามลำดับ

รายได้จากการประกอบอาชีพรอง พบว่า ร้อยละ 54.2 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 5.2 มีรายได้ที่อยู่ระหว่าง 40,001 - 50,000 บาท/ปี และร้อยละ 40.6 มีรายได้มากกว่า 50,001 บาท/ปี โดยรายได้เฉลี่ยคือ 63,229.73 บาท/ปี

ระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม พบว่า ร้อยละ 35.1 เป็นคณะกรรมการกลุ่มน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี รองลงมา ร้อยละ 33.8 1 เป็นคณะกรรมการกลุ่ม 6 - 10 ปี ร้อยละ 26.0 เป็นคณะกรรมการกลุ่มอยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี และร้อยละ 5.2 เป็นคณะกรรมการกลุ่ม 16-20 ปี ตามลำดับ โดยระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มโดยเฉลี่ยคือ 7.92 ปี

ตำแหน่งในชุมชน พบว่า ประชาชนวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 68.8 มีตำแหน่งในชุมชน ตำแหน่งคือ ร้อยละ 24.3 เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข รองลงมา ร้อยละ 21.4 เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 17.1 เป็นตำแหน่งอื่นๆ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล คณะกรรมการแม่บ้านเกษตรกร ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี คณะกรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษานายอำเภอ ประธานกลุ่มสตรี อาสาสมัครแรงงาน แพทย์ประจำตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิของ อบต. ปราชญ์หมู่บ้าน ร้อยละ 12.9 เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 7.1 เป็นกำนัน และร้อยละ 4.3 เป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามลำดับ

1.2 สภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนที่รับผิดชอบ

ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนที่รับผิดชอบ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนที่รับผิดชอบ

n=77

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เกิดจากการแก้ไขปัญหาร่วมกันของกลุ่ม	61	48.8
เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน	42	33.6
เกิดจากการชักชวนของผู้นำ	13	10.4
เกิดจากการจัดทำแผนพัฒนาแม่บท	9	7.2
2. แหล่งเงินทุนของกิจการวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การระดมทุน	67	72.8
การสนับสนุนจากภาครัฐ	17	18.5
การกู้ยืมเงิน	8	8.7
3. สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน		
ไม่มีหนี้สิน	22	28.6
มีหนี้สิน	55	71.4
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)	42	76.3
กองทุนหมู่บ้าน	13	23.6
4. แหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ภายในชุมชน	68	25.4
ภายในอำเภอ	55	20.5
ภายในจังหวัด	53	19.8
ต่างจังหวัด	44	16.4
ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP	26	9.7
ห้างสรรพสินค้า	9	3.4
อื่นๆ ได้แก่ ร้านภูฟ้า ตลาดออนไลน์ โรงพยาบาล ร้านค้า เพื่อสุขภาพ ส่งออกต่างประเทศ ตลาดประชารัฐ ร้านขาย ของฝาก	13	4.9

ตารางที่ 4.2 สภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนที่รับผิดชอบ ปรากฏว่า

การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน พบว่า ร้อยละ 48.8 เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม รองลงมาร้อยละ 33.6 เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน ร้อยละ 10.4 เกิดการชักชวนของผู้นำ และ ร้อยละ 7.2 เกิดจากการจัดทำแผนพัฒนาแม่บท ตามลำดับ

แหล่งเงินทุนของกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า ร้อยละ 72.8 มาจากการระดมทุน รองลงมา ร้อยละ 18.5 มาจากการสนับสนุนจากภาครัฐ และร้อยละ 8.7 มาจากการกู้ยืมเงิน ตามลำดับ

สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ร้อยละ 28.6 ไม่มีหนี้สิน และร้อยละ 71.4 มีหนี้สิน โดยแหล่งหนี้ พบว่า ร้อยละ 76.36 มาจาก ธ.ก.ส. และร้อยละ 23.6 จากกองทุนหมู่บ้าน ตามลำดับ

แหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ร้อยละ 25.4 จำหน่ายภายในชุมชน รองลงมาร้อยละ 20.5 จำหน่ายในอำเภอ ร้อยละ 19.8 จำหน่ายภายในจังหวัด ร้อยละ 16.4 จำหน่ายต่างจังหวัด ร้อยละ 9.7 จำหน่ายที่ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP และร้อยละ 4.9 จำหน่ายจากแหล่งอื่นๆ ได้แก่ ร้านภูฟ้า ตลาดออนไลน์ โรงพยาบาล ร้านค้าเพื่อสุขภาพ ส่งออกต่างประเทศ ตลาดประชารัฐ ร้านขายของฝาก และร้อยละ 3.4 จำหน่ายที่ ห้างสรรพสินค้า ตามลำดับ

1.3 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าหน้าที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าหน้าที่ ดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเจ้าหน้าที่

N=77

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	13	16.9
หญิง	64	83.1
2. อายุ (ปี)		
25 - 34	23	29.8
35 - 44	35	45.5
≥ 45	19	24.7
ต่ำสุด = 25 ปี สูงสุด = 59 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 39.53 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.744		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N=77

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. สถานภาพ		
โสด	18	23.4
สมรส	55	71.4
หย่าร้าง	4	5.2
4. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย(เทียบเท่า (ปวช.))	1	1.3
อนุปริญญา(เทียบเท่า (ปวส.))	2	2.6
ปริญญาตรี	64	83.1
ปริญญาโท	10	13.0
5. ประสบการณ์การทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน (ปี)		
1 - 5	46	59.7
6 - 10	19	24.7
≥ 11	12	15.6
ต่ำสุด = 1 ปี สูงสุด = 20 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 5.56 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.503		
6. อายุราชการ (ปี)		
0 - 5	32	41.6
6 - 10	22	28.6
11 - 15	6	7.8
16 - 20	5	6.5
≥ 20	12	15.6
ต่ำสุด = 0.6 ปี สูงสุด = 37 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 9.88 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.466		
7. รายได้ต่อปี (บาท)		
$\leq 200,000$	19	24.7
200,001 - 300,00	39	50.6
300,001 - 400,000	9	11.7

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N=77

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
$\geq 400,001$	10	13.0
ต่ำสุด = 15,500 บาท/ปี	สูงสุด = 564,000 บาท/ปี	
ค่าเฉลี่ย = 275,648.18 บาท/ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 104,239.621	
8. อาชีพเสริม		
8.1 ประกอบอาชีพเสริม	77	100
ไม่มี	42	54.5
มี	35	45.5
ธุรกิจส่วนตัว	6	7.8
รับจ้างทั่วไป	1	1.3
ค้าขาย	2	2.6
ทำการเกษตร	26	33.8
8.2 รายได้จากอาชีพเสริมต่อปี (บาท)		
$\leq 50,000$	16	45.7
50,001 – 100,000	11	31.4
$\geq 100,001$	8	22.9
ต่ำสุด = 5,000 บาท/ปี	สูงสุด = 360,000 บาท/ปี	
ค่าเฉลี่ย = 90,171.43 บาท/ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 92,925.804	

จากตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเจ้าหน้าที่
ปรากฏผลดังนี้

เพศ พบว่า ร้อยละ 83.1 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 16.9 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่า ร้อยละ 45.5 มีอายุอยู่ในช่วง 35 - 44 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.9 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25 - 34 และร้อยละ 24.7 อยู่ในช่วงอายุที่มากกว่า 45 ตามลำดับ โดยอายุต่ำสุดคือ 25 อายุสูงสุดคือ 49 และอายุเฉลี่ยคือ 39.53 ปี

สถานภาพ พบว่า ร้อยละ 71.4 อยู่ในสถานะสมรส รองลงมา ร้อยละ 23.4 อยู่ในสถานะโสด และร้อยละ 5.2 อยู่ในสถานะหย่าร้าง ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ร้อยละ 83.1 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 13

จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 2.6 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวส.) และ ร้อยละ 1.3 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ปวช.) ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน พบว่า ร้อยละ 59.7 มีประสบการณ์การทำงานด้านวิสาหกิจชุมชนอยู่ในช่วง 1-5 ปี รองลงมาร้อยละ 24.7 มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 6-10 ปี และร้อยละ 15.6 มีประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี ตามลำดับ โดยประสบการณ์การทำงานวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ยคือ 5.56 ปี

อายุราชการ พบว่า ร้อยละ 41.6 มีอายุราชการอยู่ในช่วง 0 - 5 ปี รองลงมาร้อยละ 28.6 มีอายุราชการ 6 - 10 ปี ร้อยละ 15.6 มีอายุราชการมากกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี ร้อยละ 7.8 มีอายุราชการอยู่ในช่วง 11 - 15 ปี และร้อยละ 6.5 มีอายุราชการอยู่ในช่วง 16 - 20 ตามลำดับ โดยอายุราชการเฉลี่ยคือ 9.88 ปี

รายได้ พบว่า ร้อยละ 50.6 มีรายได้อยู่ในช่วง 200,001 - 300,00 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 24.7 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 200,000 บาท/ปี ร้อยละ 13.0 มีรายได้มากกว่า 400,000 บาท และร้อยละ 11.7 มีรายได้ในช่วง 300,001-400,000 บาท ตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ยคือ 275,648.18 บาท/ปี

การประกอบอาชีพเสริม พบว่า ร้อยละ 45.5 มีการประกอบอาชีพเสริม อาชีพเสริมที่ทำ พบว่า ร้อยละ 33.8 เป็นอาชีพทำการเกษตร รองลงมาร้อยละ 7.8 ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 2.6 ทำการค้าขาย และร้อยละ 1.3 รับจ้างทั่วไป ตามลำดับ

รายได้จากการประกอบอาชีพเสริม พบว่า ร้อยละ 45.7 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 31.4 มีรายได้อยู่ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท และ ร้อยละ 22.9 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 100,001 บาท/ปี โดยรายได้เฉลี่ยคือ 90,171.43 บาท/ปี

ตอนที่ 2 ความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาหาความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ แหล่งการเรียนรู้ และความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมของประธานวิสาหกิจชุมชน สมาชิกวิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่ รายละเอียดดังข้อที่ 2.1 -2.5

2.1 ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน

ความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน และความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ดังตารางที่ 4.4 – 4.6

2.1.1 ความรู้ด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ความรู้ด้านการดำเนินงาน ด้านการจัดการทุน ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ระดับความรู้ด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน n=77

ความรู้ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านการดำเนินงาน						3.95	มาก
						(0.62)	
1. ความรู้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน	17 (22.1)	53 (68.8)	7 (9.1)	0 (0)	0 (0)	4.13 (0.547)	มาก
2. การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	10 (13.0)	49 (63.6)	17 (22.1)	1 (1.37)	0 (0)	3.88 (0.628)	มาก
3. การกำกับควบคุมการดำเนินงาน	11 (14.3)	45 (58.4)	19 (24.7)	2 (2.6)	0 (0)	3.84 (0.689)	มาก
ด้านการจัดการทุน						3.56	มาก
						(1.51)	
4. การจัดทำบัญชีงบประมาณรายรับรายจ่าย งบดุลทรัพย์สินกลุ่มที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	13 (16.9)	37 (48.1)	23 (29.9)	4 (5.2)	0 (0)	3.77 (0.793)	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n=77

ความรู้ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
5. การจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมทำบัญชีสำเร็จรูป	2 (2.6)	6 (7.8)	22 (28.6)	26 (33.8)	21 (27.3)	2.25 (1.028)	น้อย
6. การควบคุมและกำกับการใช้เงิน ทุนที่เหมาะสม	9 (11.7)	44 (57.1)	17 (22.1)	7 (9.1)	0 (0)	3.71 (0.792)	มาก
7. การเพิ่มมูลค่าของเงินทุน ภายในกลุ่ม	7 (9.1)	43 (55.8)	22 (28.6)	5 (6.5)	0 (0)	3.68 (0.733)	มาก
8. การจัดสรรสวัสดิการ และกำไรแก่ สมาชิก	15 (19.5)	41 (53.2)	17 (22.1)	2 (2.6)	2 (2.6)	4.38 (4.768)	มาก
ด้านการผลิต						3.86 (0.79)	มาก
9. การแก้ไขปัญหาทางการเงินเมื่อ กลุ่มขาดสภาพคล่องค้ำเงินลงทุน	12 (15.6)	31 (40.3)	26 (33.8)	5 (6.5)	3 (3.9)	3.57 (0.966)	มาก
10. การวางแผนการผลิต ทั้งด้าน วัตถุดิบ การผลิต การเก็บรักษา และการขนส่ง	17 (22.1)	49 (63.6)	11 (14.3)	0 (0)	0 (0)	4.08 (0.602)	มาก
11. การนำเทคโนโลยี นวัตกรรม เครื่องจักรกล สมัยใหม่ มาปรับใช้ กับการผลิตสินค้าและ บริการแบบดั้งเดิม	8 (10.4)	36 (46.8)	25 (32.5)	8 (10.4)	0 (0)	3.57 (0.818)	มาก
12. การคัดเลือกวัตถุดิบให้ได้คุณภาพ	27 (35.1)	42 (54.5)	8 (10.4)	0 (0)	0 (0)	4.25 (0.632)	มาก
13. การตรวจสอบคุณภาพการผลิต ก่อนออกจำหน่าย	34 (44.2)	33 (42.9)	8 (10.4)	2 (2.6)	0 (0)	4.29 (0.758)	มาก
14. การเพิ่มมูลค่าและพัฒนารูปแบบ สินค้าให้ทันสมัยและมีอัตลักษณ์	17 (22.1)	34 (44.2)	22 (28.6)	4 (5.2)	0 (0)	3.83 (0.834)	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n=77

ความรู้ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านการตลาด						3.50	มาก
						(1.38)	
15. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการผลิต	3 (3.9)	29 (37.7)	33 (42.9)	11 (14.3)	1 (1.3)	3.29 (0.809)	ปาน กลาง
16. การจัดการสถานที่ผลิตและควบคุม การผลิตให้ถูกสุขลักษณะ	18 (23.4)	38 (49.4)	18 (23.4)	3 (3.9)	0 (0)	3.92 (0.921)	มาก
17. การขอมาตรฐานสินค้า ได้แก่ อย. , Primary GMP ,GMP ,ฮาลาล	16 (20.8)	33 (42.9)	17 (22.1)	7 (9.1)	4 (5.2)	3.65 (1.073)	มาก
18. การวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภค	10 (13.0)	37 (48.1)	28 (36.4)	2 (2.6)	0 (0)	4.23 (4.648)	มาก
19. การคำนวณต้นทุนและกำหนด ราคาสินค้าและบริการ	8 (10.4)	42 (54.5)	26 (33.8)	1 (1.3)	0 (0)	3.74 (0.657)	มาก
20. การวางระบบจำหน่ายและ การกระจายสินค้าสู่ตลาด	5 (6.5)	39 (50.6)	30 (39.0)	2 (2.6)	1 (1.3)	3.58 (0.714)	มาก
22. การติดต่อและประสานงาน หาช่องทางตลาด	6 (7.8)	37 (48.1)	31 (40.3)	2 (2.6)	1 (1.3)	3.58 (0.732)	มาก
23. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการประชาสัมพันธ์สินค้าและ บริการ ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เฟส บุค ไลน์ อินตาแกรม เว็บเพจ	7 (9.1)	23 (29.9)	30 (39.0)	11 (14.3)	6 (7.8)	3.18 (1.048)	ปาน กลาง
24. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการทำตลาดออนไลน์ เช่น การ สร้างเว็บเพจ เฟสบุคร้านค้า ตลาด ออนไลน์สาธารณะ	3 (3.9)	23 (29.9)	26 (33.8)	17 (22.1)	8 (10.4)	2.95 (1.050)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n=77

ความรู้ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน						3.68	มาก
						(0.72)	
25. ความรู้ความเข้าใจในแบบประเมิน ศักยภาพ (แบบในปี 2555)	5 (6.5)	38 (49.4)	27 (35.1)	7 (9.1)	0 (0)	3.53 (0.754)	มาก
26. วิธีการและขั้นตอนการประเมิน ศักยภาพ	9 (11.7)	33 (42.9)	31 (40.3)	4 (5.2)	0 (0)	3.61 (0.764)	มาก
27. ความสามารถในการทำแบบ ประเมินด้วยตนเอง	12 (15.6)	37 (48.1)	26 (33.8)	2 (2.6)	0 (0)	3.66 (0.736)	มาก
28. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน พัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	12 (15.6)	37 (48.1)	26 (33.8)	2 (2.6)	0 (0)	3.77 (0.742)	มาก
29. ประโยชน์ของการจัดทำแผน พัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	14 (18.2)	39 (50.6)	23 (29.9)	1 (1.3)	0 (0)	3.86 (0.720)	มาก
30. การจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน(แผนธุรกิจ)	9 (11.7)	40 (51.9)	26 (33.8)	2 (2.6)	0 (0)	3.73 (0.700)	มาก
31. ความสามารถในการจัดทำ แผนฯ ด้วยตนเอง	4 (5.2)	41 (53.2)	29 (37.7)	3 (3.9)	0 (0)	3.60 (0.654)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด						3.71	มาก
						(1.00)	

จากตารางที่ 4.3 ระดับความรู้ด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน ปรากฏว่า
ระดับความรู้ด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม
ทั้งหมด พบว่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71) โดยเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการ
ดำเนินงาน ด้านการผลิต ด้านศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการทุน
และด้านการตลาด พบว่า มีความรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.95, 3.86, 3.68, 3.56 และ 3.50
ตามลำดับ) โดยเมื่อพิจารณารายเอียดในแต่ละด้าน มีผลดังนี้

ด้านการดำเนินงาน พบว่า พบว่า มีความรู้ในอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน การกำกับควบคุมการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.13 ,3.88 และ 3.84 ตามลำดับ)

ด้านการผลิต พบว่า ความรู้ในอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพการผลิตก่อนออกจำหน่าย การคัดเลือกวัตถุดิบให้ได้คุณภาพ การวางแผนการผลิต ทั้งด้านวัตถุดิบการผลิต การเก็บรักษา และการขนส่ง การจัดสถานที่ผลิต และควบคุมการผลิตให้ถูกสุขลักษณะ การเพิ่มมูลค่าและพัฒนารูปแบบสินค้าให้ทันสมัยและมีอัตลักษณ์ การขอมาตรฐานสินค้า ได้แก่ อย., Primary GMP, GMP, ฮาลาล การนำเทคโนโลยี นวัตกรรม เครื่องจักรกลสมัยใหม่มาปรับใช้กับการผลิตสินค้าและบริการแบบดั้งเดิม (ค่าเฉลี่ย = 4.29, 4.25, 4.08, 3.92, 3.83, 3.65 และ 3.57 ตามลำดับ) และความรู้ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิต (ค่าเฉลี่ย = 3.29)

ด้านศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความรู้ในอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน(แผนธุรกิจ) วิธีการและขั้นตอน การประเมินศักยภาพ ความสามารถในการทำแบบประเมินด้วยตนเอง ความสามารถในการจัดทำแผนฯ ด้วยตนเอง ความรู้ความเข้าใจในแบบประเมินศักยภาพ(แบบในปี 2555) ที่ (ค่าเฉลี่ย = 3.86, 3.77, 3.73, 3.66, 3.61, 3.60 และ 3.53 ตามลำดับ)

ด้านการจัดการทุน พบว่า ความรู้ในอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดสรรสวัสดิการและกำไรแก่สมาชิก การจัดทำบัญชี งบประมาณรายรับ รายจ่าย งบดุล ทรัพย์สินกลุ่ม การควบคุมและกำกับการใช้เงินทุนที่เหมาะสมที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ การเพิ่มมูลค่าของเงินทุนภายในกลุ่ม การแก้ไขปัญหาทางการเงินเมื่อกลุ่มขาดสภาพคล่องต้นเงินทุน (ค่าเฉลี่ย = 4.38, 3.77, 3.71, 3.68, และ 3.57 ตามลำดับ) และมีความรู้เพียง 1 ประเด็นที่มีความรู้ในอยู่ในระดับน้อย คือ การจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมทำบัญชีสำเร็จรูป (ค่าเฉลี่ย = 2.25)

ด้านการตลาด พบว่า ความรู้ในอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภค การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคาสินค้าและบริการ การวางระบบจำหน่ายและการกระจายสินค้าสู่ตลาด การติดต่อและประสานงานหาช่องทางตลาด (ค่าเฉลี่ย = 4.23, 3.74 และ 3.58) ความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมการขาย เช่น ลด แลก แจก แถม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุค ไลน์ อินตาแกรม เว็บบเพจ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำตลาดออนไลน์ เช่น การสร้างเว็บเพจ เฟสบุค (ค่าเฉลี่ย = 3.22, 3.18, และ 2.95)

2.1.2 ความรู้ด้านการบริหารวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความรู้ด้านการบริหารวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน

ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ระดับความรู้ด้านการบริหารวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน n = 77

ความรู้ด้านการบริหาร วิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
1. การจัดทำกฎ ระเบียบ และ ข้อบังคับกลุ่มที่เหมาะสม กับสถานการณ์กลุ่มในปัจจุบัน	18 (23.4)	39 (50.6)	19 (24.7)	1 (1.3)	0 (0)	3.96 (0.733)	มาก
2. การแบ่งงานให้เหมาะสมกับ ความถนัดของสมาชิก	22 (28.6)	42 (54.5)	13 (16.9)	0 (0)	0 (0)	4.12 (0.668)	มาก
3. การจัดโครงสร้างของกลุ่ม	12 (15.6)	49 (63.6)	16 (20.8)	0 (0)	0 (0)	3.95 (0.605)	มาก
4. การกำหนดบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการกลุ่ม	13 (16.9)	48 (62.3)	16 (20.8)	0 (0)	0 (0)	3.96 (0.616)	มาก
5. การกำหนดเป้าหมายการผลิต สินค้าและบริการ	12 (15.6)	51 (66.2)	12 (15.6)	2 (2.6)	0 (0)	3.95 (0.647)	มาก
6. จิตวิทยาในการจูงใจ การชักนำ การสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก	13 (16.9)	39 (50.6)	21 (27.3)	4 (5.2)	0 (0)	3.79 (0.784)	มาก
7. การกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับ ผลประโยชน์	11 (14.3)	46 (59.7)	18 (23.4)	2 (2.6)	0 (0)	3.86 (0.683)	มาก
8. การจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ บัญชี องค์กร ความรู้ ภาวะและรายงานการประชุม ข้อมูลหน่วยงาน ข้อมูลเครือข่าย วิสาหกิจชุมชน ข้อมูลตลาด	6 (7.8)	32 (41.6)	33 (42.9)	6 (7.8)	0 (0)	3.49 (0.754)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 77

ความรู้ด้านการบริหาร วิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
9. การวางแผนการดำเนินงาน ทั้งด้าน จัดซื้อวัตถุดิบ การผลิต การเก็บ รักษา การขนส่ง และการกระจาย สินค้า	12 (15.6)	42 (54.5)	20 (26.0)	3 (3.9)	0 (0)	3.82 (0.739)	มาก
10. ความสามารถในการเข้าถึงและ ประสานงานกับภาครัฐ เอกชน สถาบัน การศึกษาในด้าน องค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี ตลาด การพัฒนา สินค้าและบรรจุภัณฑ์ ทุนและ ปัจจัยการผลิต	8 (10.4)	42 (54.5)	23 (29.9)	4 (5.2)	0 (0)	3.70 (0.727)	มาก
11. ความสามารถในการเข้าถึงและ ประสานงานกับผู้นำชุมชน และ ผู้นำท้องถิ่น	20 (26.0)	41 (53.2)	14 (18.2)	2 (2.6)	0 (0)	4.03 (0.743)	มาก
12. การพัฒนาสมาชิกตามบทบาท หน้าที่และความถนัด	7 (9.1)	49 (63.6)	19 (24.7)	2 (2.6)	0 (0)	3.79 (0.635)	มาก
รวมเฉลี่ย						3.87 (0.694)	มาก

จากตารางที่ 4.5 ระดับความรู้ด้านการบริหารวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน ปรากฏว่า

ความรู้การบริหารวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.87) และเมื่อพิจารณาความรู้รายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีความรู้อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การแบ่งงานให้เหมาะสมกับความถนัดของสมาชิก ความสามารถในการเข้าถึงและประสานงานกับผู้นำชุมชน และผู้นำท้องถิ่น การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่มที่เหมาะสมกับสถานการณ์กลุ่ม ในปัจจุบัน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม การจัดโครงสร้างของกลุ่ม การกำหนดเป้าหมายการผลิตสินค้าและบริการ การกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ การวางแผนการดำเนินงาน ทั้งด้านจัดซื้อวัตถุดิบ การผลิต การเก็บรักษา การขนส่ง และ

การกระจายสินค้า จิตวิทยาในการจูงใจ การชักนำ การสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก การพัฒนาสมาชิก ตามบทบาทหน้าที่และความถนัด ความสามารถในการเข้าถึงและประสานงานกับภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา ในด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี ตลาด การพัฒนาสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ทุนและปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย = 4.12,4.03,3.96,3.96,3.95,3.95,3.86,3.82,3.79 และ 3.70 ตามลำดับ) และมีความรู้เพียง 1 ประเด็นที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คือ การจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ บัญชี องค์ความรู้ วาระและรายงานการประชุม ข้อมูลหน่วยงาน ข้อมูลเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ข้อมูลตลาด (ค่าเฉลี่ย = 3.49)

2.1.3 ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประธาน

วิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประธานวิสาหกิจชุมชน ดังตารางที่ 4.6-4.7

ตารางที่ 4.6 ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประธาน

วิสาหกิจชุมชน

n = 77

ประเด็นความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548	เฉลย	ความรู้ความเข้าใจ		
		จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบกิจการของคนชุมชน โดยใช้ทุน ทรัพยากร เทคโนโลยีในชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและมีรายได้จากการ ทำกิจการ สุดท้ายก่อให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชน โดยยึด หลักการพึ่งตนเองในการทำกิจการเป็นหลัก	√	77	100	1
2. วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการเพื่อสร้างรายได้ เพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชนและเป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อ กฎหมายความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน	√	77	100	2
3. วัตถุประสงค์ในการจดทะเบียน เพื่อให้เกิดการรวมตัวของคนใน ชุมชนในการประกอบกิจการของชุมชน ในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ได้อย่างมีความมั่นคง มีสถานภาพได้รับการรับรองตามกฎหมาย นำไปสู่การพัฒนาให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และมีระบบเศรษฐกิจ	√	76	98.7	3

ประเด็นความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548	เฉลย	ความรู้ความเข้าใจ		
		ผู้ตอบถูก	ร้อยละ	อันดับ
		จำนวน		
ชุมชนที่เข้มแข็ง				
4. วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่ดำเนินการร่วมกันในชุมชน โดยคณะบุคคลที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล และประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชนตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไป	√	75	97.4	4
5. วิสาหกิจชุมชนจะถูกยกเลิก(เพิกถอนทะเบียน ต่อเมื่อไม่ดำเนินการต่อทะเบียนติดต่อกัน ภายใน 2 ปี หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นวิสาหกิจชุมชน	√	75	97.4	5
6. วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การบริการ หรือการอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน	√	74	96.1	6
7. ประโยชน์ของการจดวิสาหกิจชุมชน คือ ได้รับการรับรองตามกฎหมายได้รับการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (60 วัน) ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เวทีชุมชน และศึกษาดูงาน มีการกำหนดทิศทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยการจัดทำแผนพัฒนากิจการ (แผนประกอบการ มีการดำเนินการพัฒนากิจการในส่วนที่ดำเนินการเองได้ และส่วนที่ต้องพึ่งพาจากภายนอก	√	73	94.8	7
8. การประเมินศักยภาพกลุ่ม ต้องดำเนินการประเมินหลังจากได้รับการอนุมัติการจดทะเบียน ภายในเวลา 60 วัน หลังจากนั้น ควรมีการประเมินศักยภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือเมื่อเห็นว่ากลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในด้านใดด้านหนึ่ง	√	73	94.8	8
9. การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนหลังถูกเพิกถอน ต้องยื่นสิทธิอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (ยื่น แบบ สวช.06)	√	72	93.5	9
10. วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการยื่นขอมาตรฐานฮาลาล สามารถดำเนินการขอขึ้นเรื่องได้ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด	√	51	66.2	10

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 77

ประเด็นความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548	เฉลี่ย	ความรู้ความเข้าใจ		
		ผู้ตอบถูก		
		จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
11. ระยะเวลาของการต่อทะเบียน คือ 1 ธันวาคม – 31 ธันวาคม ของทุกปี (เฉลี่ย: 1 – 30 มกราคม)	×	40	51.9	11
12. หลักฐานที่ใช้ในการต่อทะเบียนคือบัตรประจำตัวประชาชน ฉบับจริงของผู้ยื่น (แบบคำขอคำเนนกิจการ (1. แบบ สวช.03) 2. หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน (ท.ว.ช.2) 3. เอกสารสำคัญ แสดงการดำเนินกิจการ (ท.ว.ช.3) 4. หนังสือมอบอำนาจให้ทำการ แทน(บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่น (พร้อมสำเนา) 5. บันทึกร แจ้งความ (กรณี ท.ว.ช.2(ท.ว.ช.3 สูญหาย) 6. ข้อบังคับหรือ ข้อตกลงร่วมกันของสมาชิก 7. แผนประกอบการ (เฉลี่ย: ผลการ ดำเนินการ 8. แบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน)	×	31	40.3	12
13. ผู้ดำเนินการยื่นต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน คือ สมาชิกคนใด คนหนึ่งในกลุ่มโดยไม่จำเป็นต้องได้รับการมอบหมายจากสมาชิก ทั้งหมดก็ได้ (เฉลี่ย: ต้องเป็นผู้มีอำนาจทำการแทนที่สมาชิกได้เลือก ไว้จำนวน 2 คน)	×	27	35.1	13
14. นายทะเบียน ที่มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน และผู้รับเรื่องการจดทะเบียน ต่อทะเบียน เพิกถอนทะเบียน คือ นายอำเภอ หรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด(เฉลี่ย: เกษตรอำเภอหรือ รักษาการแทนเกษตรอำเภอ)	×	26	33.8	14
15. วิสาหกิจชุมชนสามารถประกอบกิจการ โดยการซื้อสินค้า จากต่างจังหวัดมาจำหน่ายในชุมชนได้ (เฉลี่ย: ต้องเป็นสินค้า ที่ผลิตในชุมชน)	×	25	32.5	15
16. การปิดบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ควรปิดบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปี (เฉลี่ย: สิ้นปีในปี คือ 31 ธันวาคม)	×	25	32.5	16

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 77

ประเด็นความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548	เฉลย	ความรู้ความเข้าใจ		
		จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
17. วิสาหกิจชุมชนต้องประกอบด้วยสมาชิก 7 คนขึ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันได้ (เฉลย:สมาชิกต้องไม่อยู่ครัวเรือนหรือทะเบียนบ้านเดียวกัน)	×	20	26.0	17
18. สถานที่สำหรับการขอยื่นจดและต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน คือ ที่ว่าการอำเภอหรือศาลากลางจังหวัด (เฉลย:1. สำนักงานรับจดทะเบียน ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ(กิ่งอำเภอ (882) ,สำนักงานเกษตรพื้นที่ 1-4 (กทม.) , สถานที่อื่นตามที่ผู้รักษาการกำหนด (สำนักงานเขต กทม. จำนวน 50 เขต) 2. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล)	×	14	18.2	18
19. กิจการของวิสาหกิจชุมชนอาจเป็นของคนใดคนหนึ่งในกลุ่มชนก็ได้ สามารถจ้างแรงงานต่างชาติได้ถ้ามีความจำเป็น (เฉลย:แรงงานต้องเป็นคนในกลุ่มชน)	×	10	13.0	19
20. วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการยื่นขอมาตรฐาน อย. สามารถดำเนินการขอยื่นเรื่องได้ที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด (เฉลย:สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	×	14	18.2	20

จากตารางที่ 4.6 ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประชาชนวิสาหกิจชุมชนปรากฏผลดังนี้

ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประชาชนวิสาหกิจชุมชน พบว่า จากคำถามทั้ง 20 ประเด็น เมื่อวิเคราะห์แยกเป็นรายประเด็น ปรากฏว่าประชาชนวิสาหกิจชุมชนตอบถูกร้อยละ 80 ขึ้นไป มีจำนวน 9 ประเด็น ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบกิจการของคนชุมชน โดยใช้ทุน ทรัพยากร เทคโนโลยีในชุมชน ในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและมีรายได้จากการทำกิจการสุดท้ายก่อให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเองในการทำกิจการเป็นหลัก (ตอบถูกร้อยละ 100) วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการเพื่อสร้างรายได้ เพื่อการพึ่งพาตนเองและเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชนและเป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อยหรือ

ศีลธรรมอันดีของประชาชน (ตอบถูกร้อยละ 100) วัตถุประสงค์ในการจดทะเบียน เพื่อให้เกิดการรวมตัวของคนในชุมชนในการประกอบกิจการของชุมชน ในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีความมั่นคง มีสถานภาพได้รับการรับรองตามกฎหมายนำไปสู่ การพัฒนาให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และมีระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง (ตอบถูกร้อยละ 98.7) วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่ดำเนินการร่วมกันในชุมชน โดยคณะบุคคลที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล และประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชนตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไป (ตอบถูกร้อยละ 97.4) วิสาหกิจชุมชนจะถูกยกเลิก(เพิกถอนทะเบียน) ต่อเมื่อ ไม่ดำเนินการต่อทะเบียนติดต่อกัน ภายใน 2 ปี หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นวิสาหกิจชุมชน (ตอบถูกร้อยละ 97.4) วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การบริการ หรือการอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน (ตอบถูกร้อยละ 96.1) ประโยชน์ของการจดวิสาหกิจชุมชน คือ ได้รับการรับรองตามกฎหมาย ได้รับการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (60 วัน) ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เวทีชุมชน และศึกษาดูงาน มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยการจัดทำแผนพัฒนากิจการ(แผนประกอบการ มีการดำเนินการพัฒนากิจการในส่วนที่ดำเนินการเองได้ และส่วนที่ต้องพึ่งพาจากภายนอก (ตอบถูกร้อยละ 94.8) การประเมินศักยภาพกลุ่ม ต้องดำเนินการประเมินหลังจากได้รับการอนุมัติการจดทะเบียน ภายในเวลา 60 วัน หลังจากนั้นควรมีการประเมินศักยภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือเมื่อเห็นว่ากลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในด้านใดด้านหนึ่ง (ตอบถูกร้อยละ 94.8) การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนหลังถูกเพิกถอน ต้องยื่นสิทธิอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (ยื่นแบบ สวช. 06) (ตอบถูกร้อยละ 93.5)

ประธานวิสาหกิจชุมชนตอบถูกร้อยละ 60 - 79.9 พบว่า มีจำนวน 1 ประเด็น คือ วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการยื่นขอมาตรฐานสากล สามารถดำเนินการขอขึ้นเรื่องได้ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา (ตอบถูกร้อยละ 66.2)

ประธานวิสาหกิจชุมชนตอบถูกร้อยละ 40-59.9 มีจำนวน 2 ประเด็นคือ ห้วงเวลาของการต่อทะเบียน คือ 1 ธันวาคม – 31 ธันวาคม ของทุกปี (1 – 30 มกราคม) (ตอบถูกร้อยละ 51.9) และหลักฐานที่ใช้ในการต่อทะเบียนคือบัตรประจำตัวประชาชนฉบับจริงของผู้ยื่น (แบบคำขอดำเนินการ (1. แบบ สวช.03) 2. หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน (ท.ว.ช.2) 3. เอกสารสำคัญแสดงการดำเนินการ (ท.ว.ช.3) 4. หนังสือมอบอำนาจให้ทำการแทน (บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่น (พร้อมสำเนา) 5. บันทึกแจ้งความ (กรณี ท.ว.ช.2(ท.ว.ช.3 สูญหาย) 6. ข้อบังคับหรือข้อตกลงร่วมกันของสมาชิก 7. แผนประกอบการ (ผลการดำเนินการ 8. แบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน) (ตอบถูกร้อยละ 40.3)

ประธานวิสาหกิจชุมชนตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 40 พบว่า มีจำนวน 8 ประเด็น คือ ผู้ดำเนินการยื่นต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน คือ สมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม โดยไม่จำเป็นต้องได้

การมอบหมายจากสมาชิกทั้งหมดก็ได้ (ต้องเป็นผู้มีอำนาจทำการแทนที่สมาชิกได้เลือกไว้จำนวน 2 คน) (ตอบถูกร้อยละ 35.1) นายทะเบียน ที่มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน และ ผู้รับเรื่องการจดทะเบียน ต่อทะเบียน เพิกถอนทะเบียน คือนายอำเภอ หรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด (เกษตรอำเภอหรือรักษาการแทนเกษตรอำเภอ) (ตอบถูกร้อยละ 33.8) วิสาหกิจชุมชนสามารถ ประกอบกิจการ โดยการซื้อสินค้าจากต่างจังหวัดมาจำหน่ายในชุมชนได้ (ต้องเป็นสินค้าที่ผลิต ในชุมชน) (ตอบถูกร้อยละ 32.5) การปิดงบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ควรปิดงบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปี (สิ้นปี คือ 31 ธันวาคม) (ตอบถูกร้อยละ 32.5) วิสาหกิจชุมชนต้องประกอบด้วยสมาชิก 7 คนขึ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันได้ (สมาชิกต้องไม่อยู่ครัวเรือนหรือทะเบียน บ้านเดียวกัน) (ตอบถูกร้อยละ 26.0) สถานที่สำหรับการขอขึ้นจดและต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน คือ ที่ว่าการอำเภอหรือศาลากลางจังหวัด (1. สำนักงานรับจดทะเบียน ได้แก่สำนักงานเกษตรอำเภอ (กิ่งอำเภอ (882) ,สำนักงานเกษตรพื้นที่ 1-4 (กทม.) , สถานที่อื่นตามที่ผู้รักษาการกำหนด (สำนักงาน เขต กทม. จำนวน 50 เขต) 2. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล) (ตอบถูก ร้อยละ 18.2) วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการขึ้นขอมาตรฐาน อย. สามารถดำเนินการขอขึ้นเรื่องได้ที่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) (ตอบถูกร้อยละ 18.2) กิจการ ของวิสาหกิจชุมชนอาจเป็นของคนใดคนหนึ่ง ในชุมชนก็ได้ สามารถจ้างแรงงานต่างชาติได้ ถ้ามีความจำเป็น (แรงงานต้องเป็นคนในชุมชน) (ตอบถูกร้อยละ 13.0)

2.1.4 ระดับความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประธาน วิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.7 สรุประดับความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประธาน วิสาหกิจชุมชน

n = 77

จำนวนข้อที่ตอบถูก (ข้อ)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
9 - 12 (ปานกลาง)	7	9.1
13 – 16 (มาก)	25	32.5
17 – 20 (มากที่สุด)	45	58.4
ค่าต่ำสุด = 10 ข้อ ค่าสูงสุด = 20 ข้อ		
ค่าเฉลี่ย = 16.29 ข้อ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.251		

จากตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ระดับความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของประธานวิสาหกิจชุมชน พบว่า ร้อยละ 58.4 มีความรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 32.5 มีความรู้อยู่ในระดับมาก และร้อยละ 9.1 ที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่

ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ระดับความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ปรากฏ ดังตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ระดับความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ N = 77

ความรู้เกี่ยวกับ วิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
1. คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และการ ต่อทะเบียนของวิสาหกิจชุมชน	8 (10.4)	48 (62.3)	20 (26.0)	1 (1.3)	0 (0)	3.82 (0.623)	มาก
2. การดำเนินการจดทะเบียน	9 (11.7)	47 (61.0)	20 (26.0)	1 (1.3)	0 (0)	3.83 (0.637)	มาก
3. การดำเนินการต่อทะเบียน	9 (11.7)	49 (63.6)	18 (23.4)	1 (1.3)	0 (0)	3.86 (0.622)	มาก
4. การดำเนินการยกเลิก (เพิกถอนทะเบียน)	7 (9.1)	38 (49.4)	29 (37.7)	3 (3.9)	0 (0)	3.64 (0.705)	มาก
5. การประเมินศักยภาพ วิสาหกิจชุมชน	6 (7.8)	37 (48.1)	33 (42.9)	1 (1.3)	0 (0)	3.62 (0.650)	มาก
6. การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและศักยภาพ ของวิสาหกิจชุมชน	3 (3.9)	28 (36.4)	43 (55.8)	3 (3.9)	0 (0)	3.42 (0.634)	ปาน กลาง
7. การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชนหรือการเขียนแผนธุรกิจ	2 (2.6)	23 (29.9)	43 (55.8)	8 (10.4)	1 (1.3)	3.22 (0.719)	ปาน กลาง
8. การคัดกรองวิสาหกิจชุมชน	1 (1.3)	29 (37.7)	41 (53.2)	6 (7.8)	0 (0)	3.32 (0.637)	ปาน กลาง
9. การสนับสนุนแผนพัฒนา วิสาหกิจชุมชน	0 (0)	26 (33.8)	43 (55.8)	8 (10.4)	0 (0)	3.23 (0.626)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 77

ความรู้เกี่ยวกับ วิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
10. การใช้ระบบสารสนเทศ วิสาหกิจชุมชน	2 (2.6)	32 (41.6)	33 (42.9)	10 (13.0)	0 (0)	3.34 (0.736)	ปาน กลาง
11. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	1 (1.3)	30 (39.0)	38 (49.4)	7 (9.1)	1 (1.3)	3.30 (0.708)	ปาน กลาง
12. การจัดเวทีชุมชนเพื่อกระตุ้น ให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ ก้าวหน้าขึ้น	2 (2.6)	33 (42.9)	32 (41.6)	9 (11.7)	1 (1.3)	3.34 (0.771)	ปาน กลาง
13. ระเบียบการจัดประชุมคณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนหรือ คณะอนุกรรมการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน	0 (0)	30 (39.0)	37 (48.1)	8 (10.4)	2 (2.6)	3.23 (0.742)	ปาน กลาง
14. การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน	1 (1.3)	26 (33.8)	45 (58.4)	4 (5.2)	1 (1.3)	3.29 (0.646)	ปาน กลาง
15. การส่งเสริมการผลิตสินค้าและ บริการให้ได้มาตรฐาน	1 (1.3)	32 (41.6)	39 (50.6)	4 (5.2)	1 (1.3)	3.36 (0.667)	ปาน กลาง
16. การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย	2 (2.6)	25 (32.5)	39 (50.6)	10 (13.0)	1 (1.3)	3.22 (0.754)	ปาน กลาง
17. การทำการตลาดออนไลน์	3 (3.9)	7 (9.1)	40 (51.9)	24 (31.2)	3 (3.9)	2.78 (0.821)	ปาน กลาง
18. การสร้างแบรนด์สินค้า	3 (3.9)	3 (3.9)	46 (59.7)	23 (29.9)	2 (2.6)	2.77 (0.742)	ปาน กลาง
19. กระบวนการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	0 (0)	27 (35.1)	42 (54.5)	7 (9.1)	1 (1.3)	3.23 (0.667)	ปาน กลาง
20. การจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่ วิสาหกิจชุมชน	1 (1.3)	9 (11.7)	46 (59.7)	18 (23.4)	3 (3.9)	2.83 (0.733)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 77

ความรู้เกี่ยวกับ วิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
21. การแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า	4 (5.2)	25 (32.5)	38 (49.4)	10 (13.0)	0 (0)	3.30 (0.762)	ปาน กลาง
22. การใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรมในการผลิตสินค้า และบริการ	2 (2.6)	17 (22.1)	36 (46.8)	20 (26.0)	2 (2.6)	2.96 (0.834)	ปาน กลาง
รวม						3.31 (0.702)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.8 ระดับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ ปรากฏว่า

ระดับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ พบว่า มีความรู้ภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.31)

เมื่อพิจารณาความรู้รายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่
การดำเนินการต่อทะเบียน การดำเนินการจดทะเบียน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และการต่อทะเบียนของ
วิสาหกิจชุมชน การดำเนินการยกเลิก(เพิกถอนทะเบียน) การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ที่มี
ความรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.86, 3.83, 3.82, 3.64 และ 3.62 ตามลำดับ)

และพบว่าความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง 17 ประเด็น ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัย
ภายใน ปัจจัยภายนอกและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการให้ได้
มาตรฐาน การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน การคัดกรองวิสาหกิจชุมชน การจัดเวทีชุมชนเพื่อ
กระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนในทางที่ก้าวหน้าขึ้นบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ระเบียบการจัดประชุมคณะ
กรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนแผนพัฒนา
วิสาหกิจชุมชน กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจ
ชุมชนหรือการเขียนแผนธุรกิจ การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย การใช้
เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่วิสาหกิจชุมชน
การทำการตลาดออนไลน์ การสร้างแบรนด์สินค้า (ค่าเฉลี่ย = 3.4, 3.36, 3.34, 3.34, 3.32, 3.30, 3.30 ,
3.29, 3.23, 3.23, 3.23, 3.22, ,3.22, 2.96 ,2.83, 2.78 และ 2.77 ตามลำดับ)

2.3 แหล่งความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่

2.3.1 แหล่งความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์แหล่งความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ แหล่งความรู้จากบุคคล จากกลุ่ม จากสื่อมวลชน จากสื่อสิ่งพิมพ์ และจากสื่อออนไลน์ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แหล่งความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน n = 77

แหล่งความรู้	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
สื่อบุคคล						3.39 (1.002)	ปานกลาง
1. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน	28 (36.4)	43 (55.8)	6 (7.8)	0 (0)	0 (0)	4.29 (0.604)	มาก
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่							
2.1 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและตามอัยาศัย (กสน.)	5 (6.5)	27 (35.1)	28 (36.4)	10 (13.0)	7 (9.1)	3.17 (1.044)	ปานกลาง
2.2 พัฒนาชุมชน	16 (20.8)	38 (49.4)	15 (19.5)	5 (6.5)	3 (3.9)	3.77 (0.985)	มาก
2.3 สาธารณสุข	8 (10.4)	30 (39.0)	26 (33.8)	8 (10.4)	5 (6.5)	3.36 (1.025)	ปานกลาง
2.4 สหกรณ์	5 (6.5)	24 (31.2)	30 (39.0)	11 (14.3)	7 (9.1)	3.12 (1.038)	ปานกลาง
2.5 อุตสาหกรรมจังหวัด	6 (7.8)	35 (45.5)	19 (24.7)	9 (11.7)	8 (10.4)	3.29 (1.110)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 77

แหล่งความรู้	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
2.6 สำนักงานตรวจบัญชีและ สหกรณ์จังหวัด	4 (5.2)	31 (40.3)	25 (32.5)	8 (10.4)	9 (11.7)	3.17 (1.081)	ปาน กลาง
2.7 ฅ.ก.ส	7 (9.1)	32 (41.6)	21 (27.3)	8 (10.4)	9 (11.7)	3.26 (1.140)	ปาน กลาง
3. ประชาชนชาวบ้าน	4 (5.2)	33 (42.9)	24 (31.2)	10 (13.0๘)	6 (7.8)	3.25 (1.015)	ปาน กลาง
4. ผู้นำท้องถิ่น	9 (11.7)	31 (40.3)	23 (29.9)	9 (11.7)	5 (6.5)	3.39 (1.053)	ปาน กลาง
5. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ	9 (11.7)	33 (42.9)	27 (35.1)	5 (6.5)	3 (3.9)	3.52 (0.926)	มาก
6. ญาติ (พี่น้อง)	5 (6.5)	25 (32.5)	23 (32.5)	20 (26.0)	4 (5.2)	3.09 (1.028)	ปาน กลาง
7. เพื่อน	6 (7.8)	32 (41.6)	26 (33.8)	9 (11.7)	4 (5.2)	3.35 (0.970)	ปาน กลาง
สี่กลุ่ม						3.86 (0.836)	มาก
8. การอบรม	20 (26.0)	42 (54.5)	15 (19.5)	0 (0)	0 (0)	4.06 (0.675)	มาก
9. การสัมมนา	18 (23.4)	33 (42.9)	24 (31.2)	2 (2.6)	0 (0)	3.87 (0.801)	มาก
10. การประชุม	17 (22.1)	37 (48.1)	22 (28.6)	1 (1.3)	0 (0)	3.91 (0.747)	มาก
11. การสาธิต	17 (22.1)	31 (40.3)	21 (27.3)	8 (10.4)	0 (0)	3.74 (0.923)	มาก
12. การทัศนศึกษา (การดูงาน)	20 (26.0)	27 (35.1)	21 (27.3)	7 (9.1)	2 (2.6)	3.73 (1.034)	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 77

แหล่งความรู้	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
สื่อมวลชน						3.21 (0.913)	ปาน กลาง
13. โทรทัศน์	6 (7.8)	35 (45.5)	25 (32.5)	9 (11.7)	2 (2.6)	3.44 (0.896)	ปาน กลาง
14. วิทยุกระจายเสียง	4 (5.2)	18 (23.4)	35 (45.5)	18 (23.4)	2 (2.6)	3.05 (0.887)	ปาน กลาง
15. หอกระจายข่าว	2 (2.6)	16 (20.8)	31 (40.3)	22 (28.6)	6 (7.8)	2.82 (0.942)	ปาน กลาง
16. นิทรรศการ	6 (7.8)	28 (36.4)	27 (35.1)	12 (15.6)	4 (5.2)	3.26 (0.992)	ปาน กลาง
17. การประกวด	8 (10.4)	33 (42.9)	22 (28.6)	13 (16.9)	1 (1.3)	3.44 (0.939)	ปาน กลาง
18. ซีดี/ดีวีดี/วีดิทัศน์	3 (3.9)	17 (22.1)	35 (45.5)	19 (24.7)	3 (3.9)	2.97 (0.888)	ปาน กลาง
19. งานรณรงค์	2 (2.6)	18 (23.4)	36 (46.8)	18 (23.4)	3 (3.9)	2.97 (0.858)	ปาน กลาง
20. งานมหกรรมแสดงสินค้า (การออกบูทจำหน่ายสินค้า)	16 (20.8)	29 (37.7)	27 (35.1)	4 (5.2)	1 (1.3)	3.71 (0.901)	มาก
สื่อสิ่งพิมพ์						3.05 (0.940)	ปาน กลาง
21. หนังสือ คำแนะนำ	6 (7.8)	24 (31.2)	31 (40.3)	12 (15.6)	4 (5.2)	3.21 (0.978)	ปาน กลาง
22. วารสาร	6 (7.8)	20 (26.0)	32 (41.6)	16 (20.8)	3 (3.9)	3.13 (0.965)	ปาน กลาง
23. เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ	5 (6.5)	25 (32.5)	30 (39.0)	15 (19.5)	2 (2.6)	3.21 (0.922)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 77

แหล่งความรู้	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
24. หนังสือพิมพ์	2 (2.6)	11 (14.3)	35 (45.5)	22 (28.6)	7 (9.1)	2.73 (0.912)	ปาน กลาง
25. โปสเตอร์	3 (3.9)	17 (22.1)	36 (46.8)	16 (20.8)	5 (6.5)	2.96 (0.924)	ปาน กลาง
สื่อออนไลน์						3.21 (1.087)	ปาน กลาง
26. อินเทอร์เน็ต	18 (23.4)	27 (35.1)	19 (24.7)	13 (16.9)	0 (0)	3.65 (1.023)	มาก
27. แอปพลิเคชัน Line	14 (18.2)	18 (23.4)	26 (33.8)	16 (20.8)	3 (3.9)	3.31 (1.115)	ปาน กลาง
28. แอปพลิเคชัน Facebook	10 (13.0)	25 (32.5)	20 (26.0)	18 (23.4)	4 (5.2)	3.25 (1.114)	ปาน กลาง
29. แอปพลิเคชัน Instagram	5 (6.5)	15 (19.5)	24 (31.2)	23 (29.9)	10 (13.0)	2.77 (1.111)	ปาน กลาง
30. เว็บไซต์	7 (9.1)	18 (23.4)	26 (33.8)	22 (28.6)	4 (5.2)	3.03 (1.051)	ปาน กลาง
31. ยูทูป	11 (14.3)	25 (32.5)	17 (22.1)	22 (28.6)	2 (2.6)	3.27 (1.108)	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวมทั้งหมด						3.34 (0.966)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.9 แหล่งความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน
ปรากฏว่า

แหล่งความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า
ทั้งจากแหล่งจากกลุ่ม จากบุคคล จากสื่อมวลชน จากสื่อออนไลน์ และจากสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า มีการ
เรียนรู้จากแหล่งดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.86,3.39,3.21,3.21 และ 3.05)
และเมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แยกแต่ละแหล่ง ปรากฏผลดังนี้

1) สื่อบุคคล พบว่า มีการเรียนรู้จากแหล่งบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.39) และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้รายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ของพัฒนาชุมชน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ และเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนและตามอัยาศัย (กศน.) (ค่าเฉลี่ย = 4.29, 3.77, 3.52 และ 3.17 ตามลำดับ) อยู่ในระดับปานกลาง 9 ประเด็น ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของสาธารณสุข เพื่อน เจ้าหน้าที่ของอุตสาหกรรมจังหวัด เจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจบัญชีและสหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ญาติ(พี่น้อง) (ค่าเฉลี่ย = 3.39, 3.36, 3.35, 3.29, 3.26, 3.25, 3.17, 3.12, และ 3.09 ตามลำดับ)

2) สื่อกลุ่ม พบว่า มีการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.86) และเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ การอบรม การประชุม การสัมมนา การสาธิต และการทัศนศึกษา(การดูงาน) (ค่าเฉลี่ย = 4.06, 3.91, 3.87 และ 3.73 ตามลำดับ)

3) สื่อมวลชน พบว่า มีการเรียนรู้จากแหล่งสื่อมวลชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.21) และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้รายประเด็น พบว่า ในระดับมาก 1 ประเด็นคือ งานมหกรรมแสดงสินค้า(การออกบูทจำหน่ายสินค้า) (ค่าเฉลี่ย = 3.71) ในระดับปานกลาง 7 ประเด็น ได้แก่ จากโทรทัศน์ การประกวด นิทรรศการ วิทยุกระจายเสียง ซีดี/ดีวีดี/วีดีทัศน์ งานรณรงค์ หอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย = 3.44, 3.44, 3.26, 3.05, 2.97, 2.97 และ 2.82 ตามลำดับ)

4) สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ประชาชนวิสาหกิจชุมชนมีการเรียนรู้จากแหล่งสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.05) และเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ในระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ จากหนังสือ คำแนะนำ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสาร โปสเตอร์ และหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.21, 3.21, 3.13, 2.96, 2.73, ตามลำดับ)

5) สื่อออนไลน์ พบว่า มีการเรียนรู้จากแหล่งสื่อออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.21) และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้รายประเด็น พบว่า ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ จากอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย = 3.65) ในระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ จากแอปพลิเคชัน Line ยูทูป แอปพลิเคชัน Facebook เว็บเพจ และแอปพลิเคชัน Instagram (ค่าเฉลี่ย = 3.31, 3.27, 3.25, 3.03 และ 2.77 ตามลำดับ)

2.3.2 แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่

ผลการวิเคราะห์แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ แหล่งความรู้บุคคล จากกลุ่ม จากสื่อมวลชน จากสื่อสิ่งพิมพ์ และจากสื่อออนไลน์ ปรากฏดังตารางที่ 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.10 แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

N=77

แหล่งความรู้ในการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
สื่อบุคคล						2.66 (0.926)	ปาน กลาง
1. นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรผู้รับผิดชอบงาน วิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด	4 (5.2)	36 (46.8)	30 (39.0)	5 (6.5)	2 (2.6)	3.45 (0.804)	ปาน กลาง
2. นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรผู้รับผิดชอบงาน วิสาหกิจชุมชนระดับเขต	1 (1.3)	15 (19.5)	38 (49.4)	18 (23.4)	5 (6.5)	2.86 (0.854)	ปาน กลาง
3. นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรผู้รับผิดชอบงาน วิสาหกิจชุมชนระดับกรม	0 (0)	12 (15.6)	33 (42.9)	27 (35.1)	5 (6.5)	2.68 (0.818)	ปาน กลาง
4. รุ่นพี่นักวิชาการส่งเสริม การเกษตร	6 (7.8)	27 (35.1)	33 (42.9)	10 (13.0)	1 (1.3)	3.35 (0.855)	ปาน กลาง
5. พนักงานเคหะกิจเกษตร	3 (3.9)	24 (31.2)	27 (35.1)	13 (16.9)	10 (13.0)	2.96 (1.081)	ปาน กลาง
6. เกษตรอำเภอ	8 (10.4)	32 (41.6)	27 (35.1)	10 (13.0)	0 (0)	3.49 (0.853)	ปาน กลาง
7. หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและ พัฒนาเกษตรกร	3 (3.9)	26 (33.8)	37 (48.1)	10 (13.0)	1 (1.3)	3.26 (0.785)	ปาน กลาง
8. เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น							
8.1 ศูนย์การศึกษา โรงเรียนและตามอัครยาชัย (กศน.)	1 (1.3)	2 (2.6)	33 (42.9)	18 (23.4)	23 (29.9)	2.22 (0.955)	น้อย
8.2 สำนักงานพัฒนาชุมชน	0 (0)	7 (9.1)	32 (41.6)	20 (26)	18 (23.4)	2.36 (0.945)	น้อย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N=77

แหล่งความรู้ในการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
8.3 สำนักงานสาธารณสุข	0 (0)	5 (6.5)	36 (46.8)	17 (22.1)	19 (24.7)	2.35 (0.929)	น้อย
8.4 สหกรณ์	0 (0)	2 (2.6)	31 (40.3)	24 (31.2)	20 (26.0)	2.19 (0.859)	น้อย
8.5 สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัด	0 (0)	5 (6.5)	29 (37.7)	21 (27.3)	22 (28.6)	2.22 (0.941)	น้อย
8.6 สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์จังหวัด	0 (0)	5 (6.5)	32 (41.6)	20 (26.0)	20 (26.0)	2.29 (0.930)	น้อย
8.7 ช.ก.ส	0 (0)	8 (10.4)	27 (35.1)	21 (27.3)	21 (27.3)	2.29 (0.985)	น้อย
8.8 สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	0 (0)	4 (5.2)	22 (28.6)	27 (35.1)	24 (31.2)	2.08 (0.900)	น้อย
9. ปราชญ์ชาวบ้าน	0 (0)	15 (19.5)	32 (41.6)	15 (19.5)	15 (19.5)	2.61 (1.015)	ปาน กลาง
10. ผู้นำท้องถิ่น	0 (0)	13 (16.9)	34 (44.2)	15 (19.5)	15 (19.5)	2.58 (0.991)	ปาน กลาง
11. สมาชิกวิสาหกิจชุมชน	3 (3.9)	24 (31.2)	33 (42.9)	10 (13.0)	7 (9.1)	3.08 (0.984)	ปาน กลาง
12. ญาติพี่น้อง	1 (1.3)	4 (5.2)	31 (40.3)	17 (22.1)	24 (31.2)	2.23 (0.999)	น้อย
13. เพื่อน	2 (2.6)	10 (13.0)	36 (46.8)	13 (16.9)	16 (20.8)	2.60 (1.042)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N=77

แหล่งความรู้ในการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
สื่อกลุ่ม						3.27	ปาน
						(0.915)	กลาง
1. การอบรม	3 (3.9)	36 (46.8)	30 (39.0)	6 (7.8)	2 (2.6)	3.42 (0.801)	ปาน กลาง
2. การสัมมนา	4 (5.2)	30 (39.0)	33 (42.9)	7 (9.1)	3 (3.9)	3.32 (0.865)	ปาน กลาง
3. การประชุม	2 (2.6)	30 (39.0)	35 (45.5)	7 (9.1)	3 (3.9)	3.27 (0.821)	ปาน กลาง
4. การสาธิต	5 (6.5)	27 (35.1)	24 (35.1)	13 (16.9)	5 (6.5)	3.18 (1.010)	ปาน กลาง
5. การทัศนศึกษา(การดูงาน)	8 (10.4)	24 (31.2)	22 (28.6)	19 (24.7)	4 (5.2)	3.17 (1.081)	ปาน กลาง
สื่อมวลชน						2.76	ปาน
						(0.916)	กลาง
1. โทรทัศน์	3 (3.9)	18 (23.4)	24 (31.2)	28 (36.4)	4 (5.2)	2.83 (0.971)	ปาน กลาง
2. วิทยุกระจายเสียง	1 (1.3)	4 (5.2)	22 (28.6)	37 (48.1)	13 (16.9)	2.26 (0.849)	น้อย
3. หอกระจายข่าว	1 (1.3)	3 (3.9)	20 (26.0)	37 (48.1)	16 (20.8)	2.17 (0.849)	น้อย
4. นิตรรศการ	2 (2.6)	20 (26)	34 (44.2)	15 (19.5)	6 (7.8)	2.96 (0.938)	ปาน กลาง
5. การประกวด	1 (1.3)	28 (36.4)	33 (42.9)	11 (14.3)	4 (5.2)	3.14 (0.869)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N=77

แหล่งความรู้ในการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
6. ซีดี/ดีวีดี/วิดีโอทัศน์	4 (5.2)	17 (22.1)	29 (37.7)	22 (28.6)	5 (6.5)	2.91 (0.989)	ปาน กลาง
7. งานรณรงค์	1 (1.3)	6 (7.8)	30 (39.0)	33 (42.9)	7 (9.1)	2.49 (0.821)	ปาน กลาง
8. งานมหกรรมแสดงสินค้า (การออกบูทจำหน่ายสินค้า)	10 (13.0)	24 (31.2)	26 (33.8)	14 (18.2)	3 (3.9)	3.31 (1.042)	ปาน กลาง
สื่อสิ่งพิมพ์						2.95 (0.982)	ปาน กลาง
1. หนังสือ คำแนะนำ	5 (6.5)	37 (48.1)	21 (27.3)	8 (10.4)	6 (7.8)	3.35 (1.023)	ปาน กลาง
2. วารสาร	4 (5.2)	26 (33.8)	27 (35.1)	14 (18.2)	6 (7.8)	3.10 (1.021)	ปาน กลาง
3. เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ	1 (1.3)	31 (40.3)	29 (37.7)	10 (13.0)	6 (7.8)	3.14 (0.942)	ปาน กลาง
4. หนังสือพิมพ์	1 (1.3)	9 (11.7)	26 (33.8)	27 (35.1)	14 (18.2)	2.43 (0.966)	น้อย
5. ไปสเตอร์	2 (2.6)	12 (15.6)	33 (42.9)	21 (27.3)	9 (11.7)	2.70 (0.961)	ปาน กลาง
สื่อออนไลน์						3.14 (1.117)	ปาน กลาง
1. อินเทอร์เน็ต	23 (29.9)	27 (35.1)	16 (20.8)	10 (13.0)	1 (1.3)	3.79 (1.056)	มาก
2. แอปพลิเคชัน Line	7 (9.1)	17 (22.1)	31 (40.3)	16 (20.8)	6 (7.8)	3.04 (1.057)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N=77

แหล่งความรู้ในการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับการเรียนรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
3. แอปพลิเคชัน Facebook	8 (10.4)	23 (29.9)	19 (24.7)	20 (26.0)	7 (9.1)	3.06 (1.162)	ปาน กลาง
4. แอปพลิเคชัน Instagram	2 (2.6)	7 (9.1)	26 (33.8)	28 (36.4)	14 (18.2)	2.42 (0.978)	น้อย
5. เว็บไซต์	12 (15.6)	19 (24.7)	22 (28.6)	17 (22.1)	7 (9.1)	3.16 (1.204)	ปาน กลาง
6. ยูทูป	15 (19.5)	26 (33.8)	17 (22.1)	11 (14.3)	8 (10.4)	3.38 (1.246)	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวมทั้งหมด						2.84 (0.956)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.10 แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ปรากฏว่า

แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนทั้งจาก

แหล่งบุคคล พบว่า จากกลุ่ม จากสื่อมวลชน จากสื่อสิ่งพิมพ์ และจากสื่อออนไลน์ พบว่า มีการเรียนรู้จากแหล่งดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.84) และเมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แยกแต่ละแหล่ง ปรากฏผลดังนี้

1) **สื่อบุคคล** พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียนรู้จากแหล่งบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.66) และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้รายประเด็น พบว่า ในระดับปานกลาง 11 ประเด็น ได้แก่ เกษตรอำเภอ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด รุ่นพี่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สมาชิกวิสาหกิจชุมชน พนักงานเคหะกิจเกษตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับเขต นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับกรม ประชาชนชาวบ้าน เพื่อน และ ผู้นำท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 3.49, 3.45, 3.35, 3.26, 3.08, 2.96, 2.86, 2.68, 2.61, 2.60 และ 2.58 ตามลำดับ) ในระดับน้อย 9 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัด เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส ญาติพี่น้อง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานอุตสาหกรรม เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนและตามอรัญชัย

(กศน.)เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด (ค่าเฉลี่ย = 2.36, 2.35, 2.29, 2.29, 2.23, 2.22, 2.22, 2.19 และ 2.08 ตามลำดับ)

2) **สื่อกลุ่ม** พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียนรู้จากกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.27) และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้รายประเด็น พบว่า ในระดับปานกลางทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ จากการอบรม การสัมมนา การประชุม การสาธิต และการทัศนศึกษา(การดูงาน) มีการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย = 3.42, 3.32, 3.27, 3.18 , 3.17 ตามลำดับ)

3) **สื่อมวลชน** พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.76) และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้รายประเด็น พบว่า ในระดับปานกลาง 6 ประเด็น ได้แก่ งานมหกรรมแสดงสินค้า (การออกบูทจำหน่ายสินค้า) การประกวด นิทรรศการ ซีดี/ดีวีดี/วีดิทัศน์ โทรทัศน์ และงานรณรงค์ (ค่าเฉลี่ย = 3.31, 3.14, 2.96, 2.91, 2.83 และ 2.49 ตามลำดับ) ในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ วิทยุกระจายเสียงและหอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย = 2.26 และ 2.17)

4) **สื่อสิ่งพิมพ์** พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียนรู้จากแหล่งสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.95) และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้รายประเด็น พบว่า ในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ จากหนังสือ คำแนะนำ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสาร และโปสเตอร์ที่มีการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.35, 3.14, 3.10 และ 2.70 ตามลำดับ) ในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ จากหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย = 2.43)

5) **สื่อออนไลน์** พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.14) และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้รายประเด็น พบว่า ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ จากอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย = 3.79) ในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ ยูทูป เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน Facebook และแอปพลิเคชัน Line (ค่าเฉลี่ย = 3.38, 3.16, 3.06 และ 3.04 ตามลำดับ) ในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ แอปพลิเคชัน Instagram (ค่าเฉลี่ย = 2.42)

2.4 ความรู้ที่ประชาชนวิสาหกิจชุมชน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

2.4.1 ความรู้ที่ประชาชนวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ความรู้ที่ประชาชนวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ความรู้ที่ประธานวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

n=77

ความรู้ที่ประธานวิสาหกิจชุมชน ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
1. ทักษะการบริหารจัดการองค์กร	13 (16.9)	47 (61.0)	15 (19.5)	2 (2.6)	0 (0)	3.92 (0.684)	มาก
2. ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	9 (11.7)	52 (67.5)	14 (18.2)	2 (2.6)	0 (0)	3.88 (0.628)	มาก
3. ทักษะการเป็นผู้นำ	13 (16.9)	52 (67.5)	11 (14.3)	1 (1.3)	0 (0)	4.0 (0.607)	มาก
4. การจัดทำกฎ ระเบียบและ ข้อบังคับกลุ่ม	12 (15.6)	39 (50.6)	23 (29.9)	3 (3.9)	0 (0)	3.78 (0.754)	มาก
5. การจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน (แผนธุรกิจ)	22 (28.6)	36 (46.8)	15 (19.5)	4 (5.2)	0 (0)	3.99 (0.835)	มาก
6. การจัดทำบัญชี	16 (20.8)	39 (50.6)	18 (23.4)	4 (5.2)	0 (0)	3.87 (0.801)	มาก
7. การวิเคราะห์ตลาด	23 (29.9)	35 (45.5)	16 (20.8)	3 (3.9)	0 (0)	4.01 (0.819)	มาก
8. การเจรจาธุรกิจ	23 (29.9)	34 (44.2)	17 (22.1)	3 (3.9)	0 (0)	4.00 (0.827)	มาก
9. ทักษะในการผลิตสินค้าและ บริการให้ได้คุณภาพ	25 (32.5)	35 (45.5)	13 (16.9)	4 (5.2)	0 (0)	4.05 (0.841)	มาก
10. มาตรฐานสินค้าและบริการ	28 (36.4)	31 (40.3)	14 (18.2)	4 (5.2)	0 (0)	4.08 (0.870)	มาก
11. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการ	24 (31.2)	37 (48.1)	11 (14.3)	5 (6.5)	0 (0)	4.04 (0.850)	มาก
12. การออกแบบผลิตภัณฑ์และ พัฒนาบรรจุภัณฑ์	32 (41.6)	22 (28.6)	16 (20.8)	6 (7.8)	1 (1.3)	4.01 (1.032)	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n=77

ความรู้ที่ประชาชนวิสาหกิจชุมชน ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
13. การสร้างแบรนด์สินค้า	33 (42.9)	25 (32.5)	12 (15.6)	6 (7.8)	1 (1.3)	4.08 (1.010)	มาก
14. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์	30 (39.0)	27 (35.1)	13 (16.9)	5 (6.5)	2 (2.6)	4.01 (1.032)	มาก
15. การขอรับการสนับสนุนด้าน องค์ความรู้ ทู่นและปัจจัยการผลิต จากหน่วยงาน ภาคเอกชน และ สถาบันการศึกษา	34 (44.2)	29 (37.7)	12 (15.6)	2 (2.6)	0 (0)	4.23 (0.809)	มาก
16. การแปรรูปสินค้า	32 (41.6)	27 (35.1)	17 (22.1)	1 (1.3)	0 (0)	4.17 (0.818)	มาก
17. การเพิ่มมูลค่าสินค้า	36 (46.8)	25 (32.5)	14 (18.2)	1 (1.3)	1 (1.3)	4.22 (0.883)	มาก
18. การค้าออนไลน์	31 (40.3)	24 (31.2)	14 (18.2)	6 (7.8)	2 (2.6)	3.99 (1.070)	มาก
19. การสร้างเครือข่ายการค้า	30 (39.0)	25 (32.5)	18 (23.4)	3 (3.9)	1 (1.3)	4.04 (0.952)	มาก
20. การวิเคราะห์และจัดทำแผนธุรกิจ	22 (28.6)	36 (46.8)	15 (19.5)	3 (3.9)	1 (1.3)	3.97 (0.873)	มาก
รวม						4.02 (0.871)	มาก

จากตารางที่ 4.11 ความรู้ที่ประชาชนวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ปรากฏว่า

ความรู้ที่ประชาชนวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม พบว่า ประชาชนวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.02) และเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ทั้ง 20 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้

ทุน และปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา การเพิ่มมูลค่าสินค้า การแปรรูปสินค้า การสร้างแบรนด์สินค้า มาตรฐานสินค้าและบริการ ทักษะในการผลิตสินค้าและบริการ ให้ได้คุณภาพการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การสร้างเครือข่ายการค้า การวิเคราะห์ตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์ ทักษะการเป็นผู้นำ การเจรจาธุรกิจ การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน(แผนธุรกิจ) การค้าออนไลน์ การวิเคราะห์และจัดทำแผนธุรกิจ ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การจัดทำบัญชี การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่ม พบว่า (ค่าเฉลี่ย = 4.23, 4.22, 4.17, 4.08, 4.08, 4.05, 4.04, 4.04 , 4.01, 4.01, 4.01, 4.00, 4.0, 3.99, 3.99, 3.97 ,3.92, 3.88, 3.87, และ 3.78 ตามลำดับ)

2.4.2 ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม
ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

n=77

ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
1. ทักษะการบริหารจัดการองค์กร	11 (14.3)	40 (51.9)	23 (29.9)	3 (3.9)	0 (0)	3.77 (0.742)	มาก
2. ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	15 (19.5)	41 (53.2)	19 (24.7)	2 (2.6)	0 (0)	3.90 (0.736)	มาก
3. ทักษะการเป็นผู้นำ	13 (16.9)	43 (55.8)	17 (22.1)	4 (5.2)	0 (0)	3.84 (0.762)	มาก
4. การจัดทำกฎ ระเบียบ และ ข้อบังคับกลุ่ม	12 (15.6)	41 (53.2)	18 (23.4)	5 (6.5)	1 (1.3)	3.75 (0.845)	มาก
5. การจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน(แผนธุรกิจ)	15 (19.5)	40 (51.9)	16 (20.8)	5 (6.5)	1 (1.3)	3.82 (0.869)	มาก
6. การจัดทำบัญชี	19 (24.7)	30 (39.0)	23 (29.9)	4 (5.2)	1 (1.3)	3.81 (0.918)	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=77

ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
7. การวิเคราะห์ตลาด	19 (24.7)	34 (44.2)	16 (20.8)	6 (7.8)	2 (2.6)	3.81 (0.987)	มาก
8. การเจรจาธุรกิจ	18 (23.4)	33 (42.9)	16 (20.8)	7 (9.1)	3 (3.9)	3.73 (1.047)	มาก
9. ทักษะในการผลิตสินค้าและ บริการให้ได้คุณภาพ	24 (31.2)	36 (46.8)	16 (20.8)	1 (1.3)	0 (0)	4.08 (0.757)	มาก
10. มาตรฐานสินค้าและบริการ	20 (26.0)	33 (42.9)	22 (28.6)	1 (1.3)	1 (1.3)	3.91 (0.846)	มาก
11. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและ บริการ	25 (32.5)	28 (36.4)	18 (23.4)	5 (6.5)	1 (1.3)	3.92 (0.970)	มาก
12. การออกแบบผลิตภัณฑ์และ พัฒนาบรรจุภัณฑ์	28 (36.4)	27 (35.1)	15 (19.5)	6 (7.8)	1 (1.3)	3.97 (1.000)	มาก
13. การสร้างแบรนด์สินค้า	23 (29.9)	30 (39.0)	19 (24.7)	3 (3.9)	2 (2.6)	3.90 (0.968)	มาก
14. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์สินค้าและ บริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์	24 (31.2)	31 (40.3)	18 (23.4)	3 (3.9)	1 (1.3)	3.96 (0.910)	มาก
15. การขอรับการสนับสนุนด้าน องค์ความรู้ ทูนและปัจจัย การผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชนและสถาบัน การศึกษา	29 (37.7)	28 (36.4)	16 (20.8)	4 (5.2)	0 (0)	4.06 (0.894)	มาก
16. การแปรรูปสินค้า	26 (33.8)	30 (39.0)	17 (22.1)	4 (5.2)	0 (0)	4.01 (0.881)	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=77

ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
17. การเพิ่มมูลค่าสินค้า	30 (39.0)	28 (36.4)	16 (20.8)	3 (3.9)	0 (0)	4.10 (0.867)	มาก
18. การค้าออนไลน์	27 (35.1)	29 (37.7)	13 (16.9)	5 (6.5)	3 (3.9)	3.94 (1.068)	มาก
19. การสร้างเครือข่ายการค้า	27 (35.1)	27 (35.1)	16 (20.8)	5 (6.5)	2 (2.6)	3.94 (1.030)	มาก
20. การวิเคราะห์และจัดทำ แผนธุรกิจ	25 (32.5)	28 (36.4)	16 (20.8)	7 (9.1)	1 (1.3)	3.90 (1.008)	มาก
รวม						4.08 (0.757)	มาก

จากตารางที่ 4.12 ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ปรากฏว่า

ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ต้องการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.08) และเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ทั้ง 20 ประเด็น อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเพิ่มมูลค่าสินค้า ทักษะในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้ คุณภาพ การขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทุน และปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา การแปรรูปสินค้า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์ การออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การค้าออนไลน์ การสร้างเครือข่ายการค้า การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและ บริการ มาตรฐานสินค้าและบริการ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การสร้างแบรนด์สินค้า การวิเคราะห์ และจัดทำแผนธุรกิจ ทักษะการเป็นผู้นำการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน(แผนธุรกิจ) การจัดทำบัญชี การวิเคราะห์ตลาด ทักษะการบริหารจัดการองค์กร การจัดทำกฎ ระเบียบ และ ข้อบังคับกลุ่ม และการเจรจาธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย = 4.10, 4.08, 4.06, 4.01, 3.97, 3.96, 3.94, 3.94, 3.92, 3.91, 3.90, 3.90, 3.90, 3.84, 3.82, 3.81, 3.81, 3.77, 3.75, และ 3.73 ตามลำดับ)

2.4.3 ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

N=77

ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
1. พระราชบัญญัติส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548	12 (15.6)	35 (45.5)	25 (32.5)	5 (6.5)	0 (0)	3.7 (0.812)	มาก
2. การจดทะเบียน การต่อทะเบียน และการเพิกถอนทะเบียน	12 (15.6)	32 (41.6)	26 (33.8)	7 (9.1)	0 (0)	3.64 (0.857)	มาก
3. การใช้ระบบสารสนเทศ วิสาหกิจชุมชน	14 (18.2)	38 (49.4)	23 (29.9)	2 (2.6)	0 (0)	3.83 (0.750)	มาก
4. ระเบียบการประชุมและการ จัดทำวาระการประชุม	11 (14.3)	37 (48.1)	20 (26.0)	9 (11.7)	0 (0)	3.65 (0.870)	มาก
5. กระบวนการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	23 (29.9)	39 (50.6)	13 (16.9)	2 (2.6)	0 (0)	4.08 (0.757)	มาก
6. การบริหารจัดการวิสาหกิจ ชุมชน	25 (32.5)	37 (48.1)	13 (16.9)	2 (2.6)	0 (0)	4.10 (0.771)	มาก
7. การประเมินศักยภาพวิสาหกิจ ชุมชน	17 (22.1)	37 (48.1)	19 (24.7)	4 (5.2)	0 (0)	3.87 (0.817)	มาก
8. การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัย ภายนอกและศักยภาพของ วิสาหกิจชุมชน	19 (24.7)	37 (48.1)	19 (24.7)	2 (2.6)	0 (0)	3.95 (0.776)	มาก
9. การจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน(แผนธุรกิจ)	27 (35.1)	35 (45.5)	13 (16.9)	2 (2.6)	0 (0)	4.13 (0.784)	มาก
10. การวิเคราะห์ตลาดและการ คำนวณต้นทุนราคาสินค้า	32 (41.6)	31 (40.3)	12 (15.6)	2 (2.60)	0 (0)	4.21 (0.800)	มาก
11. การเจรจาธุรกิจ	31 (40.3)	30 (39.0)	13 (16.9)	2 (2.6)	1 (1.3)	4.14 (0.884)	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

N=77

ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{O})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
12. การพัฒนาผลิตภัณฑ์	36 (46.8)	27 (35.1)	12 (15.6)	2 (2.6)	0 (0)	4.26 (0.818)	มาก
13. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์	35 (45.5)	30 (39.0)	10 (13.0)	2 (2.6)	0 (0)	4.27 (0.789)	มาก
14. มาตรฐานสินค้าและบริการ	32 (41.6)	28 (36.4)	14 (18.2)	3 (3.9)	0 (0)	4.16 (0.859)	มาก
15. การแปรรูปสินค้าเกษตร	32 (41.6)	34 (44.2)	11 (14.3)	0 (0)	0 (0)	4.27 (0.700)	มาก
16. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์สินค้าและ บริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์	35 (45.5)	28 (36.4)	12 (15.6)	2 (2.6)	0 (0)	4.25 (0.814)	มาก
17. จิตวิทยาในการกระตุ้นให้ วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้ และเกิดการเปลี่ยนไปในทางที่ ก้าวหน้า	44 (57.1)	22 (28.6)	8 (10.4)	3 (3.9)	0 (0)	4.39 (0.830)	มาก
18. การใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรมในการผลิตสินค้าและ บริการ	38 (49.4)	29 (37.7)	7 (9.1)	2 (2.6)	1 (1.3)	4.31 (0.847)	มาก
19. การศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ ประสบความสำเร็จ	39 (50.6)	21 (27.3)	15 (19.5)	2 (2.6)	0 (0)	4.26 (0.865)	มาก
20. การศึกษาดูงานแหล่งผลิตหรือ จำหน่ายสินค้าและบริการเชิง นวัตกรรม และมีการใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต	45 (58.4)	18 (23.4)	12 (15.6)	1 (1.3)	1 (1.3)	4.36 (0.887)	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

N=77

รวม	4.09	มาก
	(0.814)	

จากตารางที่ 4.13 ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ปรากฏว่า

ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม พบว่า ในภาพรวมมีความต้องการเรียนรู้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.09) และเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ทั้ง 20 ประเด็นในระดับมาก ได้แก่ เรื่องจิตวิทยาในการกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนไปในทางที่ก้าวหน้า การศึกษาดูงานแหล่งผลิตหรือจำหน่ายสินค้าและบริการเชิงนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการโดยผ่านสื่อออนไลน์ การวิเคราะห์ตลาดและการคำนวณต้นทุนราคาสินค้า มาตรฐานสินค้าและบริการ การเจรจาธุรกิจ การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน(แผนธุรกิจ) การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ระเบียบการประชุมและการจัดทำวาระการประชุม การจดทะเบียน การต่อทะเบียน และการเพิกถอนทะเบียน (ค่าเฉลี่ย = 4.39, 4.36, 4.31, 4.27, 4.27, 4.26, 4.26, 4.25, 4.21, 4.16, 4.14, 4.13, 4.10, 4.08, 3.95, 3.87, 3.83, 3.7, 3.65 และ 3.64 ตามลำดับ)

2.5 ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน ปรากฏดังตารางที่ 4.14 ดังนี้

ตารางที่ 4.14 ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน n=77

ความพึงพอใจในการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	ระดับความพึงพอใจ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						3.78 (0.694)	มาก
1. การบริหารจัดการการสินค้า และบริการ	7 (9.1)	51 (66.2)	18 (23.4)	1 (1.3)	0 (0)	3.83 (0.594)	มาก
2. การบริหารการตลาด	6 (7.8)	38 (49.4)	31 (40.3)	2 (2.6)	0 (0)	3.62 (0.670)	มาก
3. การบริหารเงินทุน	8 (10.4)	37 (48.1)	27 (35.1)	5 (6.5)	0 (0)	3.62 (0.762)	มาก
4. การวางแผนการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	7 (9.1)	41 (53.2)	25 (32.5)	4 (5.2)	0 (0)	3.66 (0.718)	มาก
5. การมีส่วนร่วมของสมาชิก	14 (18.2)	41 (53.2)	21 (27.3)	1 (1.3)	0 (0)	3.88 (0.707)	มาก
6. การบริหารงานของ คณะกรรมการกลุ่ม	13 (16.9)	43 (55.8)	20 (26.0)	1 (1.3)	0 (0)	3.88 (0.688)	มาก
7. การประชุม	9 (11.7)	38 (49.4)	27 (35.1)	3 (3.9)	0 (0)	3.69 (0.730)	มาก
8. การจัดสรรผลประโยชน์	10 (13.0)	43 (55.8)	21 (27.3)	3 (3.9)	0 (0)	3.78 (0.719)	มาก
9. การมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก	10 (13.0)	45 (58.4)	19 (24.7)	3 (3.9)	0 (0)	3.81 (0.708)	มาก
10. ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	11 (14.3)	48 (62.3)	16 (20.8)	2 (2.6)	0 (0)	3.88 (0.668)	มาก
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม	12 (15.6)	41 (53.2)	22 (28.6)	2 (2.6)	0 (0)	3.82 (0.721)	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=77

ความพึงพอใจในการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	ระดับความพึงพอใจ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
12. การแบ่งงาน	15 (19.5)	38 (49.4)	23 (29.9)	1 (1.3)	0 (0)	3.87 (0.732)	มาก
13. การกำหนดเป้าหมายกลุ่ม	8 (10.4)	47 (61.0)	20 (26.0)	2 (2.6)	0 (0)	3.79 (0.656)	มาก
14. การจัดการความรู้และข้อมูล	8 (10.4)	43 (55.8)	25 (32.5)	1 (1.3)	0 (0)	3.75 (0.652)	มาก
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ						3.52 (0.898)	มาก
15. การจด (ต่อทะเบียน วิสาหกิจชุมชน)	30 (39.0)	36 (46.8)	10 (13.0)	1 (1.3)	0 (0)	4.23 (0.724)	มาก
16. การให้คำแนะนำ (ความรู้ การดำเนินกิจการแก่ วิสาหกิจชุมชน)	23 (29.9)	40 (51.9)	12 (15.6)	2 (2.6)	0 (0)	4.09 (0.747)	มาก
17. การสนับสนุนงบประมาณ แก่วิสาหกิจชุมชน	13 (16.9)	33 (42.9)	22 (28.6)	9 (11.7)	0 (0)	3.65 (0.900)	มาก
18. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต แก่วิสาหกิจชุมชน	12 (15.6)	34 (44.2)	21 (27.3)	10 (13.0)	0 (0)	3.62 (0.904)	มาก
19. ขั้นตอนการสนับสนุน วิสาหกิจชุมชนของภาครัฐ	12 (15.6)	30 (39.0)	27 (35.1)	8 (10.4)	0 (0)	3.60 (0.877)	มาก
20. การบริการ โดยภาพรวม ของสำนักงานเกษตร	22 (28.6)	43 (55.8)	9 (11.7)	3 (3.9)	0 (0)	4.09 (0.747)	มาก
21. การบริการ โดยภาพรวม ของสำนักงานพัฒนาชุมชน	14 (18.2)	37 (48.1)	20 (26.0)	4 (5.2)	2 (2.6)	3.74 (0.909)	มาก
22. การบริการ โดยภาพรวม ของสำนักงานสาธารณสุข	11 (14.3)	25 (32.5)	32 (41.6)	7 (9.1)	2 (2.6)	3.47 (0.940)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=77

ความพึงพอใจในการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	ระดับความพึงพอใจ (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
23. การบริการโดยภาพรวมของ การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	6 (7.8)	23 (29.9)	33 (42.9)	12 (15.6)	3 (3.9)	3.22 (0.941)	ปาน กลาง
24. การบริการโดยภาพรวมของ อปท.,อปท.,เทศบาลและ ท้องถิ่น	6 (7.8)	22 (28.6)	35 (45.5)	12 (15.6)	2 (2.6)	3.23 (0.902)	ปาน กลาง
25. การบริการโดยภาพรวมของ สำนักงานประมง	3 (3.9)	19 (24.7)	24 (31.2)	19 (24.7)	12 (15.6)	2.77 (1.111)	ปาน กลาง
26. การบริการโดยภาพรวมของ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	5 (6.5)	19 (24.7)	37 (48.1)	13 (16.9)	3 (3.9)	3.13 (0.908)	ปาน กลาง
27. การบริการโดยภาพรวมของ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	7 (9.1)	28 (36.4)	26 (33.8)	14 (18.2)	2 (2.6)	3.31 (0.963)	ปาน กลาง
28. การบริการโดยภาพรวมของ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์	6 (7.8)	20 (26.0)	35 (45.5)	10 (13.0)	6 (7.8)	3.13 (1.005)	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.65 (0.796)	มาก

จากตารางที่ 4.14 ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน
ปรากฏว่า

ระดับความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน
พบว่า ในภาพรวมทั้งด้านการดำเนินงานและด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ มีความพึง
พอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.65) และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

ด้านการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
(ค่าเฉลี่ย = 3.78) และเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ทุกๆรายประเด็นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่ม ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน
วิสาหกิจชุมชน การแบ่งงาน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม การบริหารจัดการการสินค้าและบริการ

การมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก การกำหนดเป้าหมายกลุ่ม การจัดสรรผลประโยชน์ การจัดการความรู้ และข้อมูล การประชุม การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การบริหารการตลาด และการบริหารเงินทุน (ค่าเฉลี่ย = 3.88, 3.88, 3.88, 3.87, 3.83, 3.82, 3.81, 3.79, 3.78, 3.75, 3.69, 3.66, 3.62 และ 3.62 ตามลำดับ)

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 7 ประเด็น ได้แก่ การจด (ต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน) การให้คำแนะนำ(ความรู้การดำเนินกิจการ แก่วิสาหกิจชุมชน) การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานเกษตร การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานพัฒนาชุมชน การสนับสนุนงบประมาณแก่วิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต แก่วิสาหกิจชุมชน ขึ้นตอนการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย = 4.23, 4.09, 4.09, 3.74 , 3.65, 3.62 และ 3.60 ตามลำดับ) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 7 ประเด็น ได้แก่ การบริการ โดยภาพรวมของสำนักงานสาธารณสุข การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด การบริการโดยภาพรวมของ อบต.,อปท.,เทศบาลและท้องถิ่น การบริการโดยภาพรวมของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และการบริการโดยภาพรวมของสำนักงาน ประมง (ค่าเฉลี่ย = 3.47, 3.31, 3.23, 3.22, 3.13, 3.13 และ 2.77 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร ปรากฏดังตารางที่ 4.15 ดังนี้

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
ของกรมส่งเสริมการเกษตร

N=77

ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริม และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
1. การส่งเสริมและสนับสนุน วิสาหกิจชุมชนผ่านกลไกของการ ประชุมคณะกรรมการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนและคณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	8 (10.4)	31 (40.3)	34 (44.2)	4 (5.2)	0 (0)	3.56 (0.752)	มาก
2. การยกเลิกการประชุม คณะกรรมการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ	9 (11.7)	25 (32.5)	33 (42.9)	8 (10.4)	2 (2.6)	3.40 (0.921)	มาก
3. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดเวที การประเมินศักยภาพและการจัดทำ แผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	12 (15.6)	39 (50.6)	23 (29.9)	3 (3.9)	0 (0)	3.78 (0.754)	มาก
4. การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริม และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง	26 (33.8)	36 (46.8)	14 (18.2)	1 (1.3)	0 (0)	4.13 (0.750)	มาก
5. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการ ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแก่ วิสาหกิจชุมชนที่ เป็นผู้ประกอบการ ใหม่	23 (29.9)	38 (49.4)	15 (19.5)	1 (1.3)	0 (0)	4.08 (0.739)	มาก
6. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการ ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแก่ วิสาหกิจชุมชนที่ เป็นผู้ประกอบการ เก่าอย่างต่อเนื่อง	19 (24.7)	41 (53.2)	15 (19.5)	2 (2.6)	0 (0)	4.00 (0.743)	มาก
7. การส่งเสริมความรู้และสนับสนุน งบประมาณหรือปัจจัยการผลิตแก่	31 (40.3)	28 (36.4)	17 (22.1)	1 (1.3)	0 (0)	4.16 (0.812)	มาก

ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริม และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
วิสาหกิจชุมชนในด้านการผลิต							
8. การส่งเสริมความรู้และสนับสนุน งบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้าน การขอมาตรฐานสินค้าและบริการ	33 (42.9)	29 (37.7)	13 (16.9)	2 (2.6)	0 (0)	4.21 (0.817)	มาก
9. การส่งเสริมความรู้และสนับสนุน งบประมาณหรือปัจจัยการผลิต ในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	33 (42.9)	26 (33.8)	16 (20.8)	2 (2.6)	0 (0)	4.17 (0.849)	มาก
10. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาเข้า มามีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน	34 (44.2)	25 (32.5)	14 (18.2)	3 (3.9)	1 (1.3)	4.14 (0.942)	มาก
11. การส่งเสริมความรู้และสนับสนุน งบประมาณหรือปัจจัยการผลิต ในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	34 (44.2)	26 (33.8)	13 (16.9)	3 (3.9)	1 (1.3)	4.16 (0.933)	มาก
12. การสนับสนุนงานวิจัยด้านการแปรรูป ขยายผลไปสู่กิจการของ วิสาหกิจชุมชน	32 (41.6)	25 (32.5)	16 (20.8)	3 (3.9)	1 (1.3)	4.09 (0.948)	มาก
13. การดำเนินงานคัดเลือกวิสาหกิจชุมชน ดีเด่น	18 (23.4)	37 (48.1)	18 (23.4)	4 (5.2)	0 (0)	3.90 (0.821)	มาก
14. การสนับสนุนงบประมาณพัฒนา วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด เป็นวิสาหกิจชุมชนต้นแบบและเป็น แหล่งเรียนรู้	29 (37.7)	32 (41.6)	13 (16.9)	3 (3.9)	0 (0)	4.13 (0.833)	มาก
15. การสนับสนุนการจัดงานแสดงสินค้า วิสาหกิจชุมชนประจำปี	24 (31.2)	36 (46.8)	13 (16.9)	4 (5.2)	0 (0)	4.04 (0.834)	มาก

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

N=77

ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริม และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (๑)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
16. การสนับสนุนการศึกษาคุณงานวิสาหกิจ ชุมชนที่ประสบความสำเร็จ	28 (36.4)	32 (41.6)	15 (19.5)	2 (2.6)	0 (0)	4.12 (0.811)	มาก
17. วิสาหกิจชุมชนใหม่ที่เพิ่งจดทะเบียน เพื่อครบ 60 วัน ต้องดำเนินการ ประเมินศักยภาพกลุ่ม สำหรับกลุ่มเก่า ควรประเมินศักยภาพทุกปี	16 (20.8)	40 (51.9)	18 (23.4)	3 (3.9)	0 (0)	3.90 (0.771)	มาก
18. การปรับปรุงข้อมูลวิสาหกิจชุมชน ในระบบสารสนเทศควรปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง	19 (24.7)	43 (55.8)	13 (16.9)	2 (2.6)	0 (0)	4.03 (0.725)	มาก
19. การจัดเก็บข้อมูลพิกัดที่ตั้ง ของวิสาหกิจชุมชนทุกแห่ง	10 (13.0)	37 (48.1)	29 (37.7)	1 (1.3)	0 (0)	3.73 (0.700)	มาก
20. การบันทึกข้อมูลผลการสนับสนุน วิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศ ของหน่วยงานภาคี	12 (15.6)	29 (37.7)	29 (37.7)	5 (6.5)	2 (2.6)	3.57 (0.924)	มาก
21. ความเหมาะสมของแบบประเมิน ศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	11 (14.3)	34 (44.2)	29 (37.7)	3 (3.9)	0 (0)	3.69 (0.765)	มาก
22. การคัดกรองวิสาหกิจชุมชนที่ขาด คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชนและ ให้ดำเนินการเพิกถอนตามระเบียบ ของการเพิกถอน	18 (23.4)	40 (51.9)	19 (24.7)	0 (0)	0 (0)	3.99 (0.698)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.95 (0.811)	มาก

จากตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
ของกรมส่งเสริมการเกษตร ปรากฏว่า

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
ของกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า เห็นด้วยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.95) และเมื่อ
 พิจารณารายประเด็น พบว่า ทุกรายประเด็นมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริม
 ความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการขอมาตรฐานสินค้าและบริการ
 การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชนในด้านการผลิต
 การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์
 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
 ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนงบประมาณพัฒนาวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับ
 จังหวัด เป็นวิสาหกิจชุมชนต้นแบบและเป็นแหล่งเรียนรู้ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่
 ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนการศึกษาดูงาน
 วิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ การสนับสนุนงานวิจัยด้านการแปรรูปขยายผลไปสู่กิจการ
 ของวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนการจัดงานแสดงสินค้าวิสาหกิจชุมชนประจำปี การสร้างความรู้
 ความเข้าใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแก่วิสาหกิจชุมชนที่ เป็นผู้ประกอบการใหม่
 การปรับปรุงข้อมูลวิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศควรปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การสร้างความรู้
 ความเข้าใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแก่วิสาหกิจชุมชนที่ เป็นผู้ประกอบการเก่า
 อย่างต่อเนื่อง การคัดกรองวิสาหกิจชุมชนที่ขาดคุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชนและให้ดำเนินการ
 เพิกถอนตามระเบียบของการเพิกถอน วิสาหกิจชุมชนใหม่ที่เพิ่งจดทะเบียน เมื่อครบ 60 วัน
 ต้องดำเนินการประเมินศักยภาพกลุ่ม สำหรับกลุ่มเก่าควรประเมินศักยภาพทุกปี การดำเนินงาน
 คัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่น การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดเวทีการประเมินศักยภาพและ
 การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน การจัดเก็บข้อมูลพิกัดที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนทุกแห่ง
 ความเหมาะสมของแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน การบันทึกข้อมูลผลการสนับสนุน
 วิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศของหน่วยงานภาคี การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
 ผ่านกลไกของการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและคณะอนุกรรมการส่งเสริม
 วิสาหกิจชุมชน และการยกเลิกการประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ
 (ค่าเฉลี่ย = 4.21, 4.17, 4.16, 4.16, 4.14, 4.13, 4.13, 4.12, 4.09, 4.04, 4.08, 4.03, 4.00, 3.99, 3.90,
 3.90, 3.78, 3.73, 3.69, 3.57, 3.56 และ 3.40 ตามลำดับ)

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

4.1 ปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

4.1.1 ปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ปรากฏดังตารางที่ 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.16 ปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

n=77

ปัญหาในการดำเนินกิจการ วิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
1. การขาดการมีส่วนร่วม ของสมาชิก	5 (6.5)	10 (13.0)	30 (39.0)	21 (27.3)	11 (14.3)	2.70 (1.077)	ปาน กลาง
2. การบริหารจัดการกลุ่มยังไม่ มีประสิทธิภาพ	4 (5.2)	15 (19.5)	29 (37.7)	20 (26.0)	9 (11.7)	2.81 (1.052)	ปาน กลาง
3. การทำงานกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง	6 (7.8)	11 (14.3)	32 (41.6)	17 (22.1)	11 (14.3)	2.79 (1.104)	ปาน กลาง
4. การจัดหาทุนในการดำเนิน กิจการยังไม่เพียงพอ	10 (13.0)	20 (26.0)	26 (33.8)	19 (24.7)	2 (2.6)	3.22 (1.047)	ปาน กลาง
5. วัตถุดิบในการผลิตสินค้า ไม่เพียงพอ ราคาแพง	11 (14.3)	14 (18.2)	35 (45.5)	13 (17.0)	4 (5.2)	3.19 (1.052)	ปาน กลาง
6. ขาดทักษะในการผลิตสินค้า และบริการ	5 (6.5)	17 (22.1)	29 (37.7)	20 (26.0)	6 (7.8)	2.94 (1.030)	ปาน กลาง
7. ขาดระบบการทำบัญชี	9 (11.7)	19 (24.7)	26 (33.8)	17 (22.1)	6 (7.8)	3.10 (1.119)	ปาน กลาง
8. ขาดมาตรฐานของสินค้า และบริการ	7 (9.1)	19 (24.7)	23 (29.9)	20 (26.0)	8 (10.4)	2.96 (1.141)	ปาน กลาง
9. ช่องทางจำหน่ายสินค้า ยังไม่เพียงพอ	10 (13.0)	21 (27.3)	28 (36.4)	15 (19.5)	3 (3.9)	3.26 (1.044)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n=77

ปัญหาในการดำเนินงาน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
10. ขาดการวิเคราะห์ต้นทุนของสินค้าเพื่อตั้งราคาจำหน่าย	8 (10.4)	15 (19.5)	28 (36.4)	18 (23.4)	8 (10.4)	2.96 (1.129)	ปานกลาง
11. ขาดแรงงานฝีมือดี	4 (5.2)	17 (22.1)	24 (31.2)	20 (26.0)	12 (15.6)	2.75 (1.126)	ปานกลาง
12. ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตลาด การโฆษณา ประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ	12 (15.6)	20 (26.0)	29 (37.7)	13 (16.9)	3 (3.9)	3.32 (1.057)	ปานกลาง
13. ขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์	12 (15.6)	33 (42.9)	23 (29.9)	6 (7.8)	3 (3.9)	3.58 (0.978)	มาก
14. ต้นทุนการผลิตสูง	8 (10.4)	26 (33.8)	27 (35.1)	12 (15.6)	4 (5.2)	3.29 (1.024)	ปานกลาง
15. ภาระหนี้สิน	7 (9.1)	14 (18.2)	19 (24.7)	18 (23.4)	19 (24.7)	2.64 (1.287)	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.03 (1.084)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 ปัญหาของประชาชนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ปรากฏว่า

ปัญหาของประชาชนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.03) และเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ในระดับปานกลาง 14 ประเด็น ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตลาด การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ ต้นทุนการผลิตสูง ช่องทางจำหน่ายสินค้ายังไม่เพียงพอ การจัดหาทุนในการดำเนินงานยังไม่เพียงพอ วัตถุดิบในการผลิตสินค้าไม่เพียงพอและราคาแพง ขาดระบบการทำบัญชี ขาดการวิเคราะห์ต้นทุนของสินค้าเพื่อตั้งราคาจำหน่าย ขาดมาตรฐานของสินค้าและบริการ ขาดทักษะในการผลิตสินค้าและบริการ

การบริหารจัดการกลุ่มยังไม่มีประสิทธิภาพ การทำงานกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง ขาดแรงงานฝีมือดี การขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก ภาระหนี้สิน (ค่าเฉลี่ย = 3.32, 3.29, 3.26, 3.22, 3.19, 3.10, 2.96, 2.96, 2.94, 2.81, 2.79, 2.75, 2.70, และ 2.64 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก และมีเพียง 1 ประเด็น คือ การขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.58)

4.1.2 ปัญหาของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาของเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ปัญหาด้านการดำเนินงาน ด้านหน่วยงานภาคี ด้านนโยบายของภาครัฐ และด้านวิสาหกิจชุมชน ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ปัญหาของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน N=77

ปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านการดำเนินงาน						3.75 (0.963)	มาก
1. นายทะเบียนขาดความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	6 (7.8)	16 (20.8)	39 (50.6)	9 (11.0)	7 (9.1)	3.06 (1.004)	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	13 (16.9)	24 (31.2)	31 (40.3)	6 (7.8)	3 (3.9)	3.49 (0.995)	ปานกลาง
3. งบประมาณในการจัดสรรให้ดำเนินงานไม่เพียงพอ	26 (33.8)	29 (37.7)	17 (22.1)	4 (5.2)	1 (1.3)	3.97 (0.946)	มาก
4. เจ้าหน้าที่ต้องรับงานตำบลภาระงานตำบลมาก มีเวลาน้อยสำหรับการติดตามและให้ความรู้วิสาหกิจชุมชน	39 (50.6)	21 (27.3)	15 (19.5)	1 (1.3)	1 (1.3)	4.25 (0.905)	มาก
5. ขาดระบบการติดตาม การเยี่ยมเยียน และให้ความรู้วิสาหกิจชุมชนที่เป็นระบบ	33 (42.9)	27 (35.1)	13 (16.9)	2 (2.6)	2 (2.6)	4.13 (0.965)	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

N=77

ปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (๕)	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านหน่วยงานภาคี						3.58	มาก
						(0.993)	
6. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับ งานวิสาหกิจชุมชนน้อย	14 (18.2)	26 (33.8)	31 (40.3)	3 (3.9)	3 (3.9)	3.58 (0.965)	มาก
7. การขาดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	13 (16.9)	32 (41.6)	23 (29.9)	7 (9.1)	2 (2.6)	3.61 (0.962)	มาก
8. การขาดความรู้เกี่ยวกับ คุณสมบัติของวิสาหกิจ ชุมชน	10 (13.0)	31 (40.3)	27 (35.1)	6 (7.8)	3 (3.9)	3.51 (0.955)	มาก
9. การให้ความสำคัญและความ ร่วมมือไม่ต่อเนื่อง	23 (29.9)	28 (36.4)	20 (26.0)	4 (5.2)	2 (2.6)	3.86 (0.996)	มาก
10. การขาดการบันทึกข้อมูล การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ในระบบสารสนเทศ	12 (15.6)	26 (33.8)	28 (36.4)	8 (10.4)	3 (3.9)	3.47 (1.008)	ปาน กลาง
11. ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ ของหน่วยงานตนเองในการ ส่งเสริมและสนับสนุน วิสาหกิจชุมชน	14 (18.2)	23 (29.9)	28 (36.4)	9 (11.7)	3 (3.9)	3.47 (1.046)	ปาน กลาง
ด้านนโยบายของภาครัฐ						4.01	มาก
						(0.934)	
12. การเร่งส่งเสริมสนับสนุน กลุ่มให้จดทะเบียนเป็น วิสาหกิจชุมชน โดยขาดการ พิจารณาคุณสมบัติของการ	26 (33.8)	27 (35.1)	19 (24.7)	3 (3.9)	2 (2.6)	3.94 (0.991)	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

N=77

ปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านวิสาหกิจชุมชน						3.89	มาก
						(0.980)	
เป็นวิสาหกิจชุมชน							
13. ขาดความต่อเนื่องในการ ส่งเสริม สนับสนุน การติดตาม	25 (32.5)	33 (42.9)	15 (19.5)	2 (2.6)	2 (2.6)	4.00 (0.932)	มาก
14. การส่งเสริม สนับสนุน ที่เน้นปริมาณมาก่อน	30 (39.0)	27 (35.1)	17 (22.1)	2 (2.6)	1 (1.3)	4.08 (0.914)	มาก
15. การส่งเสริม สนับสนุน ที่ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงลึกถึงความเหมาะสมและ ความยั่งยืน	26 (33.8)	34 (44.2)	13 (16.9)	3 (3.9)	1 (1.3)	4.05 (0.887)	มาก
16. ความล่าช้าของระบบราชการ ในการสนับสนุน วิสาหกิจชุมชน	25 (32.5)	32 (41.6)	14 (18.2)	5 (6.5)	1 (1.3)	3.97 (0.946)	มาก
17. การขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	19 (24.7)	31 (40.3)	19 (24.7)	6 (7.8)	2 (2.6)	3.77 (0.999)	มาก
18. วิสาหกิจชุมชนที่มีคนเดียว เป็นเจ้าของกิจการมีปริมาณ มาก มีปัญหาในการส่งเสริม	32 (41.6)	26 (33.8)	11 (14.3)	7 (9.1)	1 (1.3)	4.05 (1.025)	มาก
19. วิสาหกิจชุมชนมีการพึ่งพา ตนเองน้อย	24 (31.2)	30 (39.0)	19 (24.7)	4 (5.2)	0 (0)	3.96 (0.880)	มาก
20. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วน ร่วมต่อการดำเนินงานน้อย	20 (26.0)	30 (39.0)	18 (23.4)	8 (10.4)	1 (1.3)	3.78 (0.995)	มาก

ปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					เฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	5	4	3	2	1		
21. วิสาหกิจชุมชนดำเนินงาน ไม่ต่อเนื่อง	25 (32.5)	26 (33.8)	19 (24.7)	6 (7.8)	1 (1.3)	3.88 (1.000)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.80 (0.967)	มาก

จากตารางที่ 4.17 ปัญหาของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
ปรากฏว่า

ปัญหาของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า
ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.80) และเมื่อพิจารณาปัญหาแยกแต่ละด้าน ปรากฏ
ผลดังนี้

1) ด้านการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่มีปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย
= 3.75) และเมื่อพิจารณาปัญหารายประเด็น พบว่า ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่
ต้องรับงานตำบล ภาระงานตำบลมาก มีเวลาน้อยสำหรับการติดตามและให้ความรู้วิสาหกิจชุมชน
ขาดระบบการติดตาม การเยี่ยมเยียน และให้ความรู้วิสาหกิจชุมชนที่เป็นระบบ งบประมาณในการ
จัดสรรให้ดำเนินงานไม่เพียงพอ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิสาหกิจชุมชนน้อย (ค่าเฉลี่ย =
4.25, 4.13, 3.97, และ 3.58 ตามลำดับ) ปัญหาในระดับปานกลางมีปัญหา 2 ประเด็น คือ เจ้าหน้าที่
ขาดความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและนายทะเบียนขาดความรู้ในการ
ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.49 และ 3.06)

2) ด้านหน่วยงานภาคี พบว่า เจ้าหน้าที่มีปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย
= 3.58) และเมื่อพิจารณาปัญหารายประเด็น พบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น คือ การให้
ความสำคัญและความร่วมมือไม่ต่อเนื่อง การขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการส่งเสริมและ
สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การขาดความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.86,
3.61 และ 3.51 ตามลำดับ) และปัญหาในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ การขาดการบันทึกข้อมูล
การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศ และการที่ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน
ตนเองในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.47 และ 3.47)

3) **ด้านนโยบายของภาครัฐ** พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.01) และเมื่อพิจารณาปัญหารายประเด็น พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมาก 5 ประเด็น คือ การส่งเสริม สนับสนุนที่เน้นปริมาณมาก่อน การส่งเสริม สนับสนุนที่ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกถึงความเหมาะสมและความยั่งยืน ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม สนับสนุน การติดตามความล่าช้าของระบบราชการในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การเร่งส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มให้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยขาดการพิจารณาคุณสมบัติของการเป็นวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริม สนับสนุนที่ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกถึงความเหมาะสมและความยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.08, 4.05, 4.00, 3.97 และ 3.94 ตามลำดับ)

4) **ด้านวิสาหกิจชุมชน** พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.89) และเมื่อพิจารณาปัญหารายประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับมาก 5 ประเด็น คือ วิสาหกิจชุมชนที่มีคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการมีปริมาณมากมีปัญหาในการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนมีการพึ่งพาตนเองน้อย สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานน้อย วิสาหกิจชุมชนดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.05, 3.96, 3.88, 3.78 และ 3.77 ตามลำดับ)

4.2 ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่

4.2.1 ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการส่งเสริมและสนับสนุน

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของภาครัฐ

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของภาครัฐในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านเงินทุน ด้านองค์ความรู้ ด้านการตลาด ด้านปัจจัยการผลิต และด้านการบริหารงานวิสาหกิจชุมชน ปรากฏดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการส่งเสริมและสนับสนุน
การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของภาครัฐ

n=77

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านเงินทุน	28	12.2
1.1 ควรสนับสนุนเงินทุน ปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชนที่มีความพร้อม จะทำกิจการแต่ขาดเงินทุน	12	15.58
1.2 สนับสนุนเงินทุนที่ไม่มีดอกเบี้ยหรือเงินทุนให้เปล่าหรือเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ และวิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย	11	14.29
1.3 ควรกระจายโครงการ เงินทุน หรือปัจจัยการผลิตให้ทั่วถึงทุกกลุ่ม	5	6.49
2. ด้านองค์ความรู้	117	8.9
2.1 เทคโนโลยีการแปรรูปใหม่ๆ และการทำเหรียญโปรยทาน การทำสเปรย์ ตะไคร้หอมกันยุง การทำยากันยุง แผ่นที่ลายผ้า การผลิตและพัฒนาแบบกระเป๋ ใหม่ๆ หลักสูตรเคหะกิจ	17	22.08
2.3 การทำการตลาด การวิเคราะห์ตลาด การคิดต้นทุน การเจรจาธุรกิจ	13	16.88
2.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	17	22.08
2.4 การทำตลาดออนไลน์	10	12.99
2.5 การศึกษาดูงานกลุ่มที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี	10	12.99
2.6 การทำบัญชี	7	9.09
2.7 การขอรับรองมาตรฐานสินค้า	5	6.49
2.8 การตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ	5	6.49
2.9 การยืดอายุการเก็บรักษาวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์	5	6.49
2.10 การสร้างเครือข่ายด้านวัตถุดิบ และการตลาด	5	6.49
2.11 การส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ	5	6.49
2.12 การบริหารจัดการกลุ่ม	4	5.19
2.13 เทคโนโลยีการผลิต และปัจจัยการผลิต	4	5.19
2.14 อาชีพเสริมรายได้	3	3.90
2.15 การเขียนแผนธุรกิจ	3	3.90
2.16 การประเมินศักยภาพกลุ่ม	2	2.60
2.17 การทำกิจการด้านโรงสี	2	2.60

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n=77

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
3. ด้านการตลาด	22	7.14
3.1 ควรจัดงานมหกรรมสินค้าในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	8	10.39
3.2 การสร้างเครือข่ายทางการตลาด	4	5.19
3.3 ควรสร้างตลาดสินค้าวิสาหกิจชุมชนประจำอำเภอและประจำจังหวัด	5	6.49
3.4 สนับสนุนตลาดออนไลน์	5	6.49
4. ด้านปัจจัยการผลิต	30	6.5
4.1 สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานที่ทันสมัย ราคาแพง เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ โรงเรือน และตรงกับความต้องการของกลุ่ม	12	15.58
4.2 ควรสนับสนุนการผลิตพืชที่สอดคล้องกับการแปรรูป หรือสนับสนุนการผลิตพืชที่สอดคล้องกับกิจกรรมแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่	4	5.19
4.3 ควรสนับสนุนบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย	4	5.19
4.4 ควรสนับสนุนพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่ดีคุณภาพ	3	3.90
4.5 ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ลดต้นทุน ลดแรงงาน	2	2.60
4.6 ควรสนับสนุนงบประมาณสร้างหรือพัฒนาโรงเรือน	5	6.49
5. ด้านการบริหารงานวิสาหกิจชุมชน	19	12.3
5.1 ควรเพิ่มทักษะการบริหารจัดการองค์ และการทำงานกลุ่มแก่สมาชิก	16	20.78
5.2 ควรมีการสัมมนาเพื่อจัดเวทีแลกเปลี่ยนแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน	3	3.90
6. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ	41	5.3
6.1 ภาครัฐควรส่งเสริม สนับสนุน และติดตามการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง	11	14.29
6.2 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	6	7.79
6.3 ส่งเสริมและสนับสนุนตั้งแต่การผลิต การเพิ่มมูลค่า และการตลาด	5	6.49
6.4 การสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตหรือองค์ความรู้ ควรกระจายให้ทั่วถึงทุกกลุ่ม และควรมีอย่างต่อเนื่อง	4	5.19

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n=77

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
6.5 ควรสนับสนุนเงินรางวัลแก่กลุ่มที่เป็นวิสาหกิจชุมชนดีเด่นในทุกระดับ	4	5.19
6.6 หน่วยงานภาครัฐควรทำงานส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอย่างบูรณาการไม่ซ้ำซ้อนกัน	3	3.90
6.7 โครงการที่ให้ชุมชนดำเนินการเอง ควรให้ระยะเวลาในการดำเนินงานที่เหมาะสม	3	3.90
6.8 หน่วยงานภาครัฐที่ดูแลวิสาหกิจชุมชนแต่ละด้านควรให้ความรู้วิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง	2	2.60
6.9 การลดหย่อนภาษีวิสาหกิจชุมชน ควรเพิ่มผลประโยชน์ที่เป็นรายได้ให้สูงขึ้น	2	2.60
6.10 ควรส่งเสริมแนวทางการลดต้นทุนการผลิต หาแนวทางแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิตมีราคาสูง	1	1.30

จากตารางที่ 4.18 ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของภาครัฐ พบว่า ข้อเสนอแนะในอันดับต้นๆ คือ ภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุน ปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชนที่มีความพร้อมจะทำกิจการแต่ขาดเงินทุนสนับสนุนเงินทุนที่ไม่มีดอกเบี้ยหรือเงินทุนให้เปล่าหรือเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ และวิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เทคโนโลยีการแปรรูปใหม่ๆ หลักระยะการเพาะปลูก การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การตลาดออนไลน์ การศึกษาดูงานกลุ่มที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ควรจัดงานมหกรรมสินค้าในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานที่ทันสมัย ราคาแพง เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ โรงเรือน และตรงกับความต้องการของกลุ่ม ควรเพิ่มทักษะการบริหารจัดการองค์กร และการทำงานกลุ่มแก่สมาชิก ภาครัฐควรส่งเสริม สนับสนุน และติดตามการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง

4.2.2 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านนโยบายของภาครัฐ ด้านกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตรด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ และ

ด้านการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่
ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน N=77

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่		
1.1 ควรอบรมให้ความรู้และเพิ่มทักษะแก่เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพราะมีเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่และผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนมีการปรับเปลี่ยน บ่อยครั้ง ได้แก่ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุน วิสาหกิจชุมชน การศึกษาดูงานกลุ่มที่เข้มแข็ง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนระหว่าง เจ้าหน้าที่ นวัตกรรมใหม่ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทำการตลาด	40	51.95
1.2 เจ้าหน้าที่ที่มีภาระงานมาก ต้องรับทั้งงานตำบลและงานวิสาหกิจชุมชน ไม่สามารถดูแลงานวิสาหกิจชุมชนได้เต็มที่ จึงควรมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ ดูแลงานวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะ	13	16.88
2. ด้านกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร		
2.1 ควรมีระบบติดตาม เชื่อมโยงให้คำแนะนำวิสาหกิจชุมชนเป็นประจำและ อย่างต่อเนื่อง	8	10.39
2.2 กรมส่งเสริมในฐานะที่เป็นนายทะเบียนควรมีงบประมาณในการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้มากกว่าหน่วยงานอื่นๆ	6	7.79
2.3 ควรเลือกการสนับสนุนกลุ่ม โดยเลือกกลุ่มที่มีศักยภาพ มีการบริหารจัดการที่ ดี และมีความพร้อมในการทำกิจการ	6	7.79
2.4 ควรมีเงินรางวัล ทุนดำเนินงานหรือปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับ รางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นในทุกระดับ	5	6.49
2.5 ควรอบรมให้ความรู้ถึงกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ทั้งแก่เจ้าหน้าที่และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	4	5.19
2.6 ควรสนับสนุนองค์ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	3	3.90
2.7 ควรกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมในการรับจดทะเบียน ว่าต้องเป็นกลุ่มที่ดำเนิน กิจการมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี เพื่อเป็นการคัดกรองกลุ่มให้เป็นวิสาหกิจชุมชนที่แท้จริง	3	3.90

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

N=77

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
2.8 ควรสนับสนุนองค์ความรู้ งบประมาณหรือปัจจัยการผลิตตรงกับความต้องการของกลุ่ม	3	3.90
2.9 ควรมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์สินค้าวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดแสดงสินค้าทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	2	2.60
2.10 ควรพัฒนาระบบสารสนเทศให้บันทึกข้อมูลได้ง่ายขึ้น	2	2.60
2.11 ควรแก้ไขข้อจำกัดเรื่องการสนับสนุนครุภัณฑ์แก่กลุ่ม เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องจักรแปรรูปต่างๆ ให้สามารถสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนได้	1	1.30
3. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาคี		
3.3 ควรสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานภาคีถึงบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และให้ส่งเสริมไปในแนวทางเดียวกัน	10	12.99
3.1 ควรสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น และอย่างต่อเนื่อง	7	9.09
3.2 การดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนทั้งองค์ความรู้ ทุน และปัจจัยการผลิต ควรทำงานอย่างบูรณาการ ไม่ซ้ำซ้อนกัน	3	3.90
4. ด้านนโยบายของภาครัฐ		
4.1 การสนับสนุนงบประมาณ(โครงการ ควรเป็นโครงการที่สามารถเห็นผลสัมฤทธิ์และเป็นรูปธรรม มีความชัดเจน ควรกระจายให้ได้ทั่วถึงทุกกลุ่ม และควรมีความต่อเนื่อง	12	15.58
4.2 ควรส่งเสริมการจัดงานมหกรรมสินค้า หรือช่องทางจำหน่ายอื่นๆ เพื่อขยายช่องทางสินค้าและเพื่อการประชาสัมพันธ์สินค้าวิสาหกิจชุมชน	8	10.39
4.3 ควรส่งเสริมและผลักดันให้มีตลาดรองรับสินค้าวิสาหกิจชุมชน	5	6.49
4.4 ไม่ควรเน้นปริมาณในการรับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน แต่ควรเน้นคุณภาพ ให้กลุ่มเกิดจากการรวมตัวกันเองและมีคุณสมบัติครบถ้วนแล้วจึงมาขอจดทะเบียน ไม่ใช่เพียงเพราะภาครัฐสั่งให้มาจดทะเบียน	5	6.49
4.5 นโยบายการพัฒนาควรสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มอย่างแท้จริง และเน้นการพัฒนาเชิงคุณภาพ ไม่เน้นปริมาณที่ได้เข้าร่วม	5	6.49
4.6 ควรสนับสนุนองค์ความรู้ การบริหารจัดการกลุ่ม การจัดแผนธุรกิจ การใช้เทคโนโลยีเพื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์และตลาดออนไลน์ หรือเรื่องอื่นๆ ที่จำเป็น	5	6.49

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

N=77

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
สำหรับวิสาหกิจชุมชน		
4.7 ควรจัดอบรมให้ความรู้ในลักษณะการฝึกปฏิบัติเฉพาะทาง กับสถานที่อบรม ที่มีคุณภาพ	3	3.90
4.8 ควรส่งเสริมการส่งออกสินค้าวิสาหกิจชุมชน	3	3.90
4.9 ควรสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ และง่ายต่อการเข้าถึง	5	6.49
5. ด้านการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน		
5.1 การดำเนินกิจการในฐานะที่เป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มยังมีความเข้าใจอยู่น้อย จึงควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้สมาชิก	4	5.19
5.2 กลุ่มขาดความรู้ด้านบัญชี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าไปอบรมให้ความรู้ การทำบัญชี	3	3.90
5.3 ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้หลากหลาย และน่าสนใจ	3	3.90
5.4 ภาระงานภายในวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่อยู่ที่ประธาน สมาชิกมีส่วนร่วม น้อย	2	2.60

จากตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า ข้อเสนอในอันดับต้นๆ คือ ควรอบรมให้ความรู้และเพิ่มทักษะแก่เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพราะมีเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่และผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ได้แก่ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การศึกษาดูงานกลุ่มที่เข้มแข็ง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างเจ้าหน้าที่ นวัตกรรมใหม่ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทำการตลาด เจ้าหน้าที่ที่มีภารกิจงานมาก ต้องรับทั้งงานตำบลและงานวิสาหกิจชุมชน ไม่สามารถดูแลงานวิสาหกิจชุมชนได้เต็มที่ จึงควรมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลงานวิสาหกิจชุมชนโดยเฉพาะ ควรมีระบบติดตาม เชื่อมโยงให้คำแนะนำวิสาหกิจชุมชนเป็นประจำและอย่างต่อเนื่อง ควรสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานภาคีถึงบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และให้ส่งเสริมไปในแนวทางเดียวกัน การสนับสนุนงบประมาณ(โครงการ ควรเป็นโครงการที่สามารถเห็นผลสัมฤทธิ์และเป็นรูปธรรม มีความชัดเจน ควรกระจายให้ได้ทั่วถึงทุกกลุ่ม และควรมีความต่อเนื่อง ควรส่งเสริมการจัดงานมหกรรมสินค้า หรือช่องทางจำหน่ายอื่นๆ เพื่อขยายช่องทางสินค้าและเพื่อการประชาสัมพันธ์สินค้าวิสาหกิจชุมชน

จากตอนที่ 1-4 สรุปสาระสำคัญเพื่อนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในตอนที่ 5 ดังนี้

สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่พบว่า เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 49.83 ปี สถานภาพสมรส จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ปวช.) และมีบางส่วนที่จบระดับปริญญาโท เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 9.53 ปี รายได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนโดยเฉลี่ย 110,899.22 บาท/ปี อาชีพหลักและรอง ทำการเกษตร มีรายได้เฉลี่ย 137,310.61 และ 63,229.73 บาท/ปี ระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม โดยเฉลี่ยคือ 7.92 ปี การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน เกิดจากการแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันของกลุ่ม แหล่งเงินทุน มาจากการระดมทุน มีหนี้สินโดยแหล่งหนี้มาจาก ธ.ก.ส. และจากกองทุนหมู่บ้าน แหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ร้อยละ 25.4 จำหน่ายภายในชุมชน

สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเจ้าหน้าที่ พบว่า เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยคือ 39.53 ปี สถานะสมรส จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงานด้านวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ยคือ 5.56 ปี อายุราชการเฉลี่ยคือ 9.88 ปี รายได้เฉลี่ยคือ 275,648.18 บาท/ปี ประกอบอาชีพเสริมทำการเกษตร มีรายได้เฉลี่ย 90,171.43 บาท/ปี

ระดับความรู้ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความรู้ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินงานด้านการผลิต การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน การตรวจสอบคุณภาพการผลิตก่อนออกจำหน่าย การคัดเลือกวัตถุดิบให้ได้คุณภาพ การจัดสรรสวัสดิการและกำไรแก่สมาชิก การวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภค การแบ่งงานให้เหมาะสมกับความถนัดของสมาชิก ความรู้ในระดับน้อย ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิต การจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมทำบัญชีสำเร็จรูป กิจกรรมการส่งเสริมการขาย เช่น ลด แลก แจก แถม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ค ไลน์ อินตาแกรม เว็บเพจ และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำตลาดออนไลน์ เช่น การสร้างเว็บเพจ เฟสบุ๊ค การจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ บัญชี องค์กรความรู้ วาระและรายงานการประชุม ข้อมูลหน่วยงาน ข้อมูลเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ข้อมูลตลาด การต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน การทำบัญชี และการขอมารฐานสินค้า

ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ พบว่า ความรู้ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินการต่อทะเบียน การดำเนินการจดทะเบียน ความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน การคัดกรองวิสาหกิจชุมชน การจัดเวทีชุมชนเพื่อกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนในทางที่ก้าวหน้าขึ้น

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ระเบียบ
การจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนหรือคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
การสนับสนุนแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือการเขียนแผนธุรกิจ การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุ
ภัณฑ์ให้ทันสมัย การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การจัดทำสื่อ
เพื่อการเผยแพร่วิสาหกิจชุมชน การทำการตลาดออนไลน์ การสร้างแบรนด์สินค้า

**แหล่งความรู้ของประชาชนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนและ
ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน** พบว่า แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ คือ
การอบรม การประชุม การสัมมนา การสาธิต การทัศนศึกษา (การดูงาน) และงานมหกรรมแสดง
สินค้า (การออกบูทจำหน่ายสินค้า) นายทะเบียน (เกษตรอำเภอ) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
อินเทอร์เน็ต และหนังสือ แหล่งเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้ในระดับน้อย

ความรู้ที่ประชาชนวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ได้แก่
การขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทุน และปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และ
สถาบันการศึกษา การเพิ่มมูลค่าสินค้า การแปรรูปสินค้า การสร้างแบรนด์สินค้า มาตรฐานสินค้า
และบริการ ทักษะในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการ
ผลิตสินค้าและบริการ การสร้างเครือข่ายการค้า การวิเคราะห์ตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนา
บรรจุภัณฑ์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดย
ผ่านสื่อออนไลน์ ทักษะการเป็นผู้นำ การเจรจาธุรกิจ การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน(แผน
ธุรกิจ) การค้าออนไลน์ การวิเคราะห์และจัดทำแผนธุรกิจ ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทักษะการ
ทำงานเป็นกลุ่ม การจัดทำบัญชี การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่ม

ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ได้แก่ เรื่องจิตวิทยาในการกระตุ้นให้วิสาหกิจ
ชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนไปในทางที่ก้าวหน้า การศึกษาดูงานแหล่งผลิตหรือจำหน่าย
สินค้าและบริการเชิงนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การ
พัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปสินค้าเกษตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชน
ที่ประสบความสำเร็จ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้าและ
บริการโดยผ่านสื่อออนไลน์ การวิเคราะห์ตลาดและการคำนวณต้นทุนราคาสินค้า มาตรฐานสินค้า
และบริการ การเจรจาธุรกิจ การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน(แผนธุรกิจ) การบริหารจัดการ
วิสาหกิจชุมชน กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัย
ภายนอกและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน การใช้ระบบ
สารสนเทศวิสาหกิจชุมชน พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ระเบียบการประชุมและ

การจัดทำวาระการประชุม การจดทะเบียน การต่อทะเบียน และการเพิกถอนทะเบียน

ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทั้งด้านการดำเนินงานและด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ
ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า เจ้าหน้าที่เห็นด้วยในระดับมาก

ปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากได้แก่ การขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตลาด การโฆษณา ประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ ต้นทุนการผลิตสูง ช่องทางจำหน่ายสินค้ายังไม่เพียงพอ การจัดหาทุนในการดำเนินกิจการยังไม่เพียงพอ วัตถุประสงค์ในการผลิตสินค้าไม่เพียงพอและราคาแพง ขาดระบบการทำบัญชี ขาดการวิเคราะห์ต้นทุนของสินค้าเพื่อกำหนดราคาจำหน่าย ขาดมาตรฐานของสินค้าและบริการ ขาดทักษะในการผลิตสินค้าและบริการ การบริหารจัดการกลุ่มยังไม่มีประสิทธิภาพ การทำงานกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง ขาดแรงงานฝีมือดี การขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก ภาระหนี้สิน

ปัญหาของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า ด้านการดำเนินงาน ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ต้องรับงานตำบล ภาระงานตำบลมาก มีเวลาน้อย สำหรับการติดตามและให้ความรู้วิสาหกิจชุมชน ขาดระบบการติดตาม การเยี่ยมเยียน และให้ความรู้วิสาหกิจชุมชนที่เป็นระบบ งบประมาณในการจัดสรรให้ดำเนินงานไม่เพียงพอ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิสาหกิจชุมชนน้อย ด้านหน่วยงานภาคี ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การให้ความสำคัญและความร่วมมือไม่ต่อเนื่อง ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และขาดความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน ด้านนโยบายของภาครัฐ ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุนที่เน้นปริมาณมาก่อน การส่งเสริม สนับสนุนที่ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกถึงความเหมาะสมและความยั่งยืน ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม สนับสนุน การติดตาม ความล่าช้าของระบบราชการในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การเร่งส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มให้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยขาดการพิจารณาคุณสมบัติของการเป็นวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริม สนับสนุนที่ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกถึงความเหมาะสมและความยั่งยืน ด้านวิสาหกิจชุมชน ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนที่มีคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการ มีปริมาณมากมีปัญหาในการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนมีการพึ่งพาตนเองน้อย สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานน้อย วิสาหกิจชุมชนดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน ข้อเสนอในอันดับต้นๆ ได้แก่ ด้านเงินทุน ได้แก่ ควรสนับสนุนเงินทุน ปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชนที่มีความพร้อมจะทำกิจการแต่ขาดเงินทุน สนับสนุนเงินทุนที่ไม่มีดอกเบี้ยหรือเงินทุนให้เปล่าหรือเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ และวิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ เทคโนโลยีการแปรรูปใหม่ๆ หลักสูตรเคหะกิจ การทำการตลาด การวิเคราะห์ตลาด การคิดต้นทุน การเจรจาธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ควรจัดงานมหกรรมสินค้าในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ ควรเพิ่มทักษะการบริหารจัดการองค์ และการทำงานกลุ่มแก่สมาชิก

ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า ข้อเสนอในอันดับต้นๆ ได้แก่ ควรอบรมให้ความรู้และเพิ่มทักษะแก่เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพราะมีเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่และผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ได้แก่ ความรู้ด้านพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การศึกษาดูงานกลุ่มที่เข้มแข็ง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างเจ้าหน้าที่ นวัตกรรมใหม่ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทำการตลาด เจ้าหน้าที่มีภาระงานมาก ต้องรับทั้งงานตำบลและงานวิสาหกิจชุมชน ไม่สามารถดูแลงานวิสาหกิจชุมชนได้เต็มที่ จึงควรมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลงานวิสาหกิจชุมชนโดยเฉพาะ ควรมีระบบติดตาม เยี่ยมเยียนให้คำแนะนำวิสาหกิจชุมชนเป็นประจำและอย่างต่อเนื่อง ควรสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานภาคีถึงบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และให้ส่งเสริมไปในแนวทางเดียวกัน การสนับสนุนงบประมาณ(โครงการ ควรเป็นโครงการที่สามารถเห็นผลสัมฤทธิ์และเป็นรูปธรรม มีความชัดเจน ควรกระจายให้ได้ทั่วถึงทุกกลุ่ม และควรมีความต่อเนื่อง ควรส่งเสริมการจัดงานมหกรรมสินค้า หรือช่องทางจำหน่ายอื่นๆ เพื่อขยายช่องทางสินค้าและเพื่อการประชาสัมพันธ์สินค้าวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 5 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา วิสาหกิจชุมชน

จากการวิจัยในตอน ที่ 1-4 และจากการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ปรากฏว่า

5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

5.1.1 จุดแข็ง (S)

- 1) วิสาหกิจชุมชนมีกลุ่มกระจายทุกพื้นที่
- 2) วิสาหกิจชุมชนมีการเชื่อมโยงเครือข่าย
- 3) วิสาหกิจชุมชนมีแผนประกอบการประจำปี
- 4) มีวัตถุดิบในท้องถิ่น
- 5) มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 6) มีทุนทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคมเพื่อทำกิจการวิสาหกิจชุมชน
- 7) สินค้ามีหลากหลาย และสินค้ามีตรา GI
- 8) การขนส่งสินค้า การสื่อสาร และ Logistic มีความสะดวก
- 9) มีการดำเนินกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย
- 10) มีระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนที่อำนวยความสะดวกด้านข้อมูลและการประชาสัมพันธ์สินค้าวิสาหกิจชุมชน
- 11) ประชาชนวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีความรู้สูง มีประสบการณ์จากการทำกิจการวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 10 ปี มีรายได้สูงถึง 9,241 บาท/เดือน

5.1.2 จุดอ่อน (W)

- 1) ผลิตภัณฑ์ขาดคุณภาพและมาตรฐาน
- 2) วิสาหกิจชุมชนขาดความรู้ด้านการผลิตสมัยใหม่และการตลาด
- 3) วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่เป็นนิติบุคคล
- 4) วิสาหกิจชุมชนขาดการบริหารจัดการที่ดี
- 5) ไม่มีจุดรวบรวมผลผลิตและสินค้า
- 6) ขาดเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย

- 7) วิสาหกิจชุมชนขอจดทะเบียนเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ
- 8) ทำกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง
- 9) ขาดการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แข่งขันในตลาด การจัดทำหน้า
การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และด้านบัญชี

- 10) สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย
- 11) ส่วนใหญ่ขาดการจัดทำแผนพัฒนากิจการที่มีประสิทธิภาพ
- 12) พึ่งพาตนเองน้อย คาดหวังการสนับสนุนจากภาครัฐสูง

5.1.3 โอกาส (O)

- 1) มีหน่วยงานภาครัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุน
- 2) มีงบประมาณสนับสนุน
- 3) ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- 4) มีค่านิยมทางด้านสุขภาพ
- 5) มีเครือข่ายที่สามารถสนับสนุนด้านองค์ความรู้ วัตถุดิบ สินค้า และตลาด
- 6) การส่งเสริมด้านการตลาดจากภาคเอกชน
- 7) นโยบายรัฐบาลสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น

5.1.4 อุปสรรค (T)

- 1) ต้นทุนการผลิต และค่าแรงงานสูง
- 2) มีการแข่งขันทางการตลาดสูง
- 3) ภัยธรรมชาติ
- 4) ระเบียบกฎหมายไม่เอื้อต่อการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชน
- 5) การส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐขาดความต่อเนื่อง
- 6) เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดความชำนาญและประสบการณ์ในการดำเนินงาน
ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชน
- 7) ขาดเจ้าหน้าที่สายงานเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

5.2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

รายละเอียดดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
1. นายทะเบียน	<p>1. ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการส่งเสริม และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะเรื่องพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การจดทะเบียน การต่อทะเบียน และการเพิกถอนทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่ขาดคุณสมบัติ</p> <p>2. มีงานภารกิจเร่งด่วนอื่นๆ มาก ทำให้ดำเนินการงานวิสาหกิจชุมชนได้น้อย</p>	<p>1. นายทะเบียนควรทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน และควรวางแผนการขับเคลื่อนงานวิสาหกิจชุมชนเป็นรายเดือนและรายปี</p> <p>2. ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้นายทะเบียน นำเสนอสถานการณ์ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน</p> <p>3. ควรดำเนินการเพิกถอนวิสาหกิจชุมชนเมื่อขาดคุณสมบัติ</p> <p>4. การรับจดทะเบียน ควรดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติให้ถูกต้องก่อนรับจดทะเบียน</p>
2. เจ้าหน้าที่ผู้รับงานวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ	<p>1 ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน</p> <p>2. ขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการผลิต การแปรรูป การพัฒนาบรรจุภัณฑ์</p> <p>3. การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนทำได้น้อยกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มมีปริมาณมาก เจ้าหน้าที่เข้าประเมินได้ไม่ทั่วถึงทุกกลุ่ม</p>	<p>1. ส่วนกลางควรจัดอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจและทักษะในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานตำบล</p> <p>2. การประเมินศักยภาพควรเพิ่มพี่เลี้ยงเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับงานตำบลด้วย เพื่อให้การประเมินกลุ่มเป็นไปอย่างทั่วถึง และควรกำหนดแผนให้มีการประเมินปีละ 1 ครั้ง</p> <p>3. มอบหมายงานวิสาหกิจชุมชนให้ตรงกับความสามารถของเจ้าหน้าที่</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
2. เจ้าหน้าที่ผู้รับ งานวิสาหกิจ ชุมชนระดับอำเภอ (ต่อ)	<p>4. เจ้าหน้าที่ที่มีภาระงานตำบมมาก ทำให้มีเวลาไปพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนน้อย</p> <p>5. ขาดข้อมูลสถานการณ์กลุ่มในเชิงลึก</p> <p>6. มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนบ่อย ทำให้การทำงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนไม่ต่อเนื่อง</p> <p>7. การใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน มีการนำไปใช้ประโยชน์น้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังไม่เข้าใจระบบของทั้งหมด</p>	<p>4. ไม่ควรเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบ่อยๆ</p> <p>5. ควรแบ่งงานในระดับอำเภอให้เป็นฝ่ายงานสถาบันเหมือนกับระดับจังหวัด</p> <p>6. ควรให้เจ้าหน้าที่รับงานวิสาหกิจวิสาหกิจชุมชนหรืองานสถาบันเพียงอย่างเดียว ไม่ควรรับงานตำบม</p> <p>7. เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแผนการเยี่ยม ติดตามการถ่ายทอดความรู้ด้านการ พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต การแปรรูป การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การตลาด การวิเคราะห์และประเมินศักยภาพกลุ่ม และอื่นๆ เป็นแผนรายเดือนและรายปี</p> <p>8. ควรมีการจัดประชุมตัวแทนวิสาหกิจชุมชนในระดับอำเภอ เพื่อรายงานสถานการณ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ประเมินศักยภาพกลุ่ม และจัดทำแผนพัฒนาโครงการกลุ่ม</p> <p>9. ควรจัดอบรมให้ความรู้การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนและการจัดทำแผนพัฒนาโครงการวิสาหกิจชุมชน/การเขียนแผนธุรกิจ</p> <p>10. ควรอบรมการใช้ระบบสารสนเทศแก่เจ้าหน้าที่อำเภอทุกคน</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
3. เจ้าหน้าที่ผู้รับ งานวิสาหกิจ ชุมชนระดับ จังหวัด	1. เจ้าหน้าที่ที่มีความสับสนในการทำงาน บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคี และภาคเอกชนและการประสานงาน บูรณาการกับหน่วยงานภาคียังไม่ชัดเจน 2. มีการติดตามและนิเทศงานวิสาหกิจ ชุมชนของเจ้าหน้าที่อำเภอน้อย	1. ควรติดตามและนิเทศงานวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่อำเภอให้มากขึ้น 2. ควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่อำเภอ ให้รวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้น 3. ควรสร้างวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ ระดับอำเภอ 4. จัดทำแผนติดตามเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ วิสาหกิจชุมชนประจำเดือนและประจำปี 5. ควรมีการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ในภาพรวม ทั้งจังหวัด เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานแก่คณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด
4. คณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชนระดับ จังหวัดและระดับ อำเภอ	1. การใช้กลไกคณะกรรมการส่งเสริม และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนมีน้อย จึงขาดประสิทธิภาพ 2. ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด/ เขต มีบทบาทหน้าที่น้อย 3. มีบทบาทน้อยในการส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และการ สนับสนุนขาดการบูรณาการ 4. ขาดการประสานงานกันระหว่าง หน่วยงานภาคี ภาคเอกชน ภาค สถาบันการศึกษา 5. ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ไม่ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนจังหวัดทุกอำเภอ ทำให้	1. ควรกำหนดนโยบายให้มีมาตรการส่งเสริม และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างจริงจัง ตั้งแต่ระดับบนถึงระดับล่าง เพื่อความง่าย สะดวก รวดเร็ว โดยการทำงานผ่านคณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด/อำเภอ และควรสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานภาคี ถึงบทบาทหน้าที่ต่อการส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน ทั้งในภาพรวมและแต่ละหน่วยงาน ภาคี 2. หน่วยงานภาคีที่มีงบประมาณสนับสนุน กลุ่มควรให้มีการบูรณาการแผนพัฒนา ร่วมกันทั้งด้านวิชาการและด้านงบประมาณ 3. ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ภาคีในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้ชัดเจน

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
4. คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัดและระดับอำเภอ (ต่อ)	<p>ขาดโอกาสเสนอข้อมูลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้ครบทุกอำเภอ และทราบข้อมูลวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมทั้งจังหวัดค่อนข้างน้อย</p> <p>6. การส่งเสริมและสนับสนุนเกิดความซ้ำซ้อนกัน</p> <p>7. ขาดการประชุมคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ</p> <p>8. ขาดการติดตาม เยี่ยมเยือน และให้คำปรึกษากลุ่ม</p> <p>9. หน่วยงานภาคียังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนเพียงหน่วยเดียว</p>	<p>4. ควรกำหนดให้มีการประชุมแต่ละคณะและแต่ละระดับ ปีละ 2 ครั้ง และควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับการประชุม</p> <p>5. ควรมีการประสานงานเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนงานวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น</p> <p>6. คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัดควรมอบหมายให้หน่วยงานที่ไม่มีสำนักงานตั้งอยู่ในระดับอำเภอลงพื้นที่ไปให้ความรู้แก่กลุ่ม</p> <p>7. การประชุมควรกำหนดกรอบวาระการประชุมให้ชัดเจน และควรกำหนดวาระการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การติดตามเยี่ยมเยือนของคณะกรรมการแต่ละหน่วยงาน และกรม/จังหวัด</p>
5. ภาคเอกชน	<p>1. มีส่วนร่วมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนน้อย ถ้าเข้าร่วมจะมุ่งเน้นประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก</p> <p>2. มีหลายบริษัทที่จ้างวิสาหกิจชุมชนผลิตสินค้าและนำไปสร้างแบรนด์จำหน่ายเป็นของตนเองเพราะสินค้ากลุ่มมีมาตรฐานรองรับอยู่แล้ว</p> <p>3. มีหลายแห่งที่เป็นแหล่งจำหน่ายวัตถุดิบให้แก่วิสาหกิจชุมชน</p>	<p>1. ภาครัฐควรเชื่อมโยงให้ภาคเอกชนเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม</p> <p>2. ต้องสร้างความเข้าใจแก่กลุ่ม ต้องจดจำหน่ายสินค้าให้ภาคเอกชนเพื่อป้องกันการถอดสูตรผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจทำให้กลุ่มเสียโอกาสทางการค้า</p> <p>3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มสร้างเครือข่ายด้านวัตถุดิบ เพื่อลดต้นทุนการซื้อจากพ่อค้าคนกลาง</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
5. ภาคเอกชน (ต่อ)	<p>4. เป็นกลไกที่สามารถช่วยพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้ แต่ขาดช่องทางเชื่อมโยงและประสานระหว่างเอกชนกับวิสาหกิจชุมชน</p> <p>5. มีความเชื่อมั่นและสนใจสินค้าของวิสาหกิจชุมชนค่อนข้างน้อย เพราะสินค้าขาดมาตรฐานรองรับ</p>	<p>4. ควรให้ตัวแทนภาคเอกชนเข้าร่วมประชุมในเวทีระดับต่างๆ</p> <p>5. ควรทำธุรกิจและเกื้อกูลชุมชน</p>
6. ภาค สถาบันการศึกษา	<p>1. มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนน้อย โดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชนที่ตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่ตัวเมือง</p> <p>2. วิสาหกิจชุมชนมีช่องทางเข้าถึงสถาบันการศึกษาค่อนข้างน้อย</p> <p>3. งานวิจัยขาดการขยายผลถึงวิสาหกิจชุมชน</p> <p>4. มหาลัยบางแห่งช่วยพัฒนาสินค้าและบรรจุภัณฑ์กลุ่มจนได้รับมาตรฐาน และบรรจุภัณฑ์มีความโดดเด่น แต่จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนายังมีปริมาณน้อย</p> <p>5. การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนบางครั้งมีค่าใช้จ่าย ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนขึ้นพื้นฐานขาดโอกาสในการพัฒนา</p>	<p>1. ภาคสถาบันการศึกษาควรขยายการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น และการวิจัยกับวิสาหกิจชุมชนควรจัดทำบันทึกข้อตกลงทุกครั้ง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและเกิดประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนได้มากที่สุด</p> <p>2. ควรสนับสนุนทุนวิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน</p> <p>3. สนับสนุนช่องทางการเข้าถึงภาคสถาบันการศึกษา</p> <p>4. ควรสนับสนุนการขยายผลงานวิจัยสู่วิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น</p> <p>5. ควรสนับสนุนงบประมาณวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่วิสาหกิจชุมชน</p> <p>6. ควรสนับสนุนการวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการเพื่อส่งเสริมการขาย</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
7. ส่วนท้องถิ่น	1. แผนพัฒนาของท้องถิ่นไม่มีโครงการ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จึงขาดการสนับสนุนงบประมาณจาก ท้องถิ่น 2. ให้ความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชนน้อย 3. นโยบายการสนับสนุนของท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ มีการกำหนด หลักเกณฑ์ให้จดทะเบียน ส่งผลให้ เกษตรกรรวมกลุ่มไปจดทะเบียนเพื่อขอ งบในปริมาณที่มาก	1. ควรสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ ตนเองให้มากขึ้น 2. บรรจุแผนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ลงในแผนพัฒนาตำบล/อำเภอ/จังหวัด 3. วิสาหกิจชุมชนควรจดทะเบียนกับท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่นสามารถตั้งงบประมาณสนับสนุน กลุ่มต่อไป 4. ควรสร้างความเข้าใจแก่ท้องถิ่นในการ ร่วมพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 5. ควรช่วยประชาสัมพันธ์วิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ รวมทั้งการต่อทะเบียนประจำปี
8. วิสาหกิจชุมชน	1. วิสาหกิจชุมชนระดับก้าวหน้า ส่วน ใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีเจ้าของ กิจการเพียงคนเดียว และจ้างสมาชิกมา ทำเป็นครั้งคราว 2. วิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐานมี ปริมาณมาก มีความเข้มแข็งน้อย ขาดการพึ่งพาตนเอง 3. มีหลายแห่งที่ไม่ดำเนินกิจกรรม แต่ยังคงดำเนินการต่อทะเบียนอย่าง ต่อเนื่อง 4. การทำการเงิน บัญชีไม่เป็นระบบ 5. ขาดการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ 6. กิจการวิสาหกิจชุมชนมีความ หลากหลาย	1. ภาครัฐควรสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่เป็น วิสาหกิจชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อลดจำนวน กลุ่มที่มีมากเกินไป ควรดำเนินการเพิกถอน วิสาหกิจชุมชนที่ขาดคุณสมบัติอย่างต่อเนื่อง 2. ติดตามกลุ่ม และเก็บข้อมูลเชิงลึก ได้แก่ สถานการณ์ ปัญหา อุปสรรค ผลการประเมิน ศักยภาพกลุ่ม และแผนพัฒนากิจการของ กลุ่ม 3. ควรพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนด้าน กระบวนการผลิต การตลาด การบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานสินค้า ได้แก่ อย. , มผช , ฮาตาล , OTOP , Primary GMP , GMP 3. ควรถอดบทเรียนวิสาหกิจชุมชนดีเด่น เพื่อ เป็นแหล่งเรียนรู้และเพื่อการประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
8. วิสาหกิจชุมชน (ต่อ)	<p>7. ตั้งแต่ราคาขายตกต่ำ วิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง มีสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการมากขึ้น เพื่อต้องการรายได้เสริม</p> <p>8. มีแนวโน้มจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้น</p> <p>9. มีการประชุมบ่อย</p> <p>10. วิสาหกิจชุมชนมีหลายชื่อ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของแต่ละหน่วยงาน จึงเกิดความสับสนในการทำงานส่งเสริมและสนับสนุนเชิงบูรณาการ</p> <p>11. ขาดสถานที่ทำการที่เป็นของกลุ่ม</p>	<p>4. ควรถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำบัญชีที่เป็นระบบมาตรฐาน การจัดการข้อมูล การประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ และการเป็นวิทยากรแก่สมาชิก</p> <p>5. ภาครัฐควรประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนก่อนสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิต</p> <p>6. ชื่อกลุ่มควรหาช่องทางปรับปรุงให้มีเพียงชื่อเดียวและสามารถใช้งานบูรณาการได้ทุกหน่วยงาน</p> <p>7. ควรสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนขึ้นพื้นฐานที่มีความพร้อมก่อนเป็นอันดับแรก</p> <p>8. ควรสนับสนุนกลุ่มในลักษณะที่สามารถทำให้วิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเองได้และเกิดความยั่งยืน</p> <p>9. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนและสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อเชื่อมโยงสินค้าตลาด วัตถุประสงค์</p> <p>10. ควรมีเอกสารเผยแพร่เรื่องการจดทะเบียน ต่อทะเบียน เพิกถอนทะเบียน คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน ถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยตรง อาจเป็นรายปีก็ได้</p> <p>11. กลุ่มระดับพื้นฐานควรส่งเสริมให้พึ่งตนเองได้ ส่วนกลุ่มระดับก้าวหน้า</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
8. วิสาหกิจชุมชน (ต่อ)		<p>ควร ส่งเสริมให้สินค้าออกสู่ตลาดภายนอก ได้รับมาตรฐานสากล</p> <p>12. ควรทบทวนกฎระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม เป็นประจำทุกปี</p> <p>13. การรับจดทะเบียน ควรเพิ่มหลักเกณฑ์ว่า ควรเป็นกลุ่มที่ประกอบกิจการอยู่แล้ว และ ดำเนินกิจการมาแล้ว 1 ปีขึ้นไป</p> <p>14. การต่อทะเบียนควรปรับระเบียบใหม่ โดยกำหนดให้วิสาหกิจชุมชนที่ไม่มาต่อ ทะเบียน 2 ให้ระบบสารสนเทศดำเนินการ เพิกถอน ออกจากระบบไปเลย และมีใบแจ้ง ถึงกลุ่มออกจากระบบโดยอัตโนมัติ</p> <p>15. การปรับปรุงชื่อวิสาหกิจชุมชน ควร ปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีช่องแก้ไขชื่อ</p> <p>16. เร่งแก้ไขปัญหากกลุ่มไม่มีที่ทำกร เช่น จัดหาที่ว่างเปล่าของส่วนราชการ ที่ สาธารณะ และสนับสนุนการก่อสร้าง โรงเรียนที่ถูกต้องลักษณะ</p> <p>17. พัฒนาการจัดอบรมโดยดึงภาคเอกชน ภาคสถาบันการศึกษาเข้ามาถ่ายทอดความรู้</p> <p>18. จัดเวทีแลกเปลี่ยนวิสาหกิจชุมชนระดับ อำเภอที่มีผลการประเมินศักยภาพทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ดี ปานกลางและปรับปรุง</p> <p>19. ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาประกอบการทำกิจการ</p>

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
8. วิสาหกิจชุมชน (ต่อ)		20. นโยบายการสนับสนุนกลุ่มของภาครัฐ ควรจะสนับสนุนกลุ่มที่เป็นวิสาหกิจชุมชน และเป็นกลุ่มที่ได้รับการอนุมัติการจด ทะเบียนแล้ว ไม่ควรไปกระตุ้นให้เกิดการจด ทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้การสนับสนุน งบประมาณ
9. คณะกรรมการ วิสาหกิจชุมชน	1. ขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง 2. ขาดการจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน 3. ไม่ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง 4. ไม่มีการจัดทำ/ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับกลุ่มที่จำเป็นต่อการบริหาร กลุ่ม 5. ขาดแผนบริหารความเสี่ยง และการ สื่อสารกับหน่วยงานต่างๆ 6. ไม่เข้มแข็ง 7. ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ วัตถุดิบ คน และทุน 8. ขาดบุคลากรรุ่นใหม่ที่จะสานต่อ กิจการและเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร	1. สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการ ด้านการบริหารจัดการองค์กร 2. เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปติดตามเรื่องการจัดทำ แผนพัฒนากิจการ แผนบริหารความเสี่ยง การจัดทำกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม 3. เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ 4. ให้มีการส่งการส่งเสริมและสนับสนุน วิสาหกิจชุมชนอย่างบูรณาการตั้งแต่ระดับ กระทรวงจนถึงระดับท้องถิ่น 5. ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมเป็น สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
10. สมาชิก วิสาหกิจชุมชน	1. ขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง 2. ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผน พัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนค่อนข้าง น้อย 3. มุ่งหวังแต่ผลประโยชน์จาก วิสาหกิจชุมชน 4. ไม่มีทักษะการถ่ายทอดความรู้และ การถ่ายทอดความรู้ 5. ขาดทักษะในการติดต่อสื่อสารกับ หน่วยงานภายนอก 6. มีส่วนร่วมต่อการบริหารกิจการกลุ่ม น้อย แต่จะมีส่วนร่วมในด้านการผลิต มากกว่า 7. ขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและ ภาษาอังกฤษ ทำให้ขาดความมั่นใจใน การขยายธุรกิจไปยังกลุ่มลูกค้า	1. สร้างความเข้าใจแก่สมาชิกถึงบทบาท หน้าที่และการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน 2. พัฒนาศักยภาพด้านการถ่ายทอดความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก การใช้เทคโนโลยีในการผลิต แปรรูป การตลาด ภาษาอังกฤษ
11. สินค้าและ บริการ	1. ขาดมาตรฐานรับรอง 2. สินค้ามีไม่ต่อเนื่อง 3. อายุการเก็บรักษาสั้น 4. สินค้าไม่หลากหลาย ทำซ้ำๆ กัน ไม่โดดเด่นจึงทำให้มีการแข่งขันสูง 5. สินค้าและบริการมีกาประชาสัมพันธ์ น้อย	1. ควรให้ความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มาตรฐานสินค้า การวิเคราะห์ต้นทุน การตลาด 2. วิสาหกิจชุมชนจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชนและวางแผนผลิตสินค้าให้ ต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาด

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านการขับเคลื่อน วิสาหกิจชุมชน	สถานการณ์	แนวทางแก้ไข/พัฒนา
11. สินค้าและบริการ (ต่อ)	6. สินค้าไม่ติดตลาดและไม่เป็นที่นิยมของชุมชน 7. ทรัพยากรในท้องถิ่นมีการนำมาใช้ประกอบกิจการน้อย 8. การตรวจสอบคุณภาพของสินค้ายังมีน้อย 9. วัตถุดิบในพื้นที่ขาดแคลน 10. สินค้าขายยากขึ้น ตามสถานะเศรษฐกิจตกต่ำ 11. วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการร้านค้าชุมชนและออมทรัพย์ มีเงินทุนหมุนเวียนค่อนข้างมาก 12. ขาดการวิเคราะห์ต้นทุน 13. การประชาสัมพันธ์จากภาครัฐมีน้อย 14. ขาดเครื่องมือการผลิตที่ทันสมัย	3. ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านออนไลน์ และงานแสดงสินค้า 4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายด้านวัตถุดิบตลาด 5. พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด 6. จัดทำแผนการผลิตทั้งวัตถุดิบ บุคลากร เงินทุนให้สอดคล้องกับตลาด 7. ควรมีการจัดทำป้ายกลุ่มทุกกลุ่ม 8. ควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน 9. วิสาหกิจชุมชนควรสร้างช่องทางจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุค เพจ 10. ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมช่องทางตลาด เช่น งานแสดงสินค้าต่างๆ 11. ส่งเสริมเวทีเจรจาธุรกิจระหว่างภาคเอกชนและวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น และเป็นไปอย่างทั่วถึง 12. เร่งสร้างความเข้มแข็งทั้งตัวกลุ่มและสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 สรุปผลการวิจัยในส่วนของวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ (2) ความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ (3) ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ (4) ปัญหา ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน (6) จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1) นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน(เกษตรอำเภอ) และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ จำนวน 144 ราย ศึกษาข้อมูลทั้งหมด 2) ประธานวิสาหกิจชุมชน จำนวน 77 ราย โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากร จำนวน 4,117 ราย รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 231 ราย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบทดสอบและแบบสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธาน

วิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ ตอนที่ 2 ความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประธานในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนและของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ต่อการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า IOC ของคำถามทุกข้อ มีค่ามากกว่า 0.5 จึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป และนำแบบทดสอบและแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบ (Pre test) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (coefficient of alpha หรือ cronbach's alpha) ผลการทดสอบทั้งสองแบบและทุกๆ ตอนมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ต่ำกว่า 0.80 และตรวจสอบเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และความสอดคล้องของคำถามกับงานวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้ SWOT Analysis

1.3 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน

(1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของประธานวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 49.83 ปี สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก โดยเฉลี่ยคือ 9.53 ปี

(2) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน รายได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 110,899 บาท/ปี มีอาชีพหลักและอาชีพรอง คือ ทำการเกษตร โดยมีรายได้โดยเฉลี่ย 137,310 บาท/ปี และ 63,229 บาท/ปี ตามลำดับ ตำแหน่งในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัคร สาธารณสุข แหล่งทุนมาจากการระดมทุน ส่วนใหญ่มีหนี้สิน โดยแหล่งหนี้มาจาก ธ.ก.ส. แหล่งจำหน่ายสินค้า ส่วนใหญ่จำหน่ายในชุมชน

2) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าหน้าที่

(1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย คือ 40 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี รองลงมา ปริญญาโทประสบการณ์การทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน โดยเฉลี่ย คือ 6 ปี อายุราชการ โดยอายุราชการเฉลี่ย คือ 10 ปี

(2) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าหน้าที่ รายได้เฉลี่ย 275,648 บาท/ปี มีการประกอบอาชีพเสริม คือทำการเกษตร โดยมีรายได้จากอาชีพจากเสริม โดยเฉลี่ยคือ 90,171 บาท/ปี

1.3.2 ความรู้และความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน และความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่

1) ความรู้ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของประธานวิสาหกิจชุมชน

(1) ความรู้ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการทุน ได้แก่ การจัดสรรสวัสดิการ และกำไรแก่สมาชิก มีความรู้อยู่ในระดับมาก แต่การจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมทำบัญชีสำเร็จรูป มีความรู้ในระดับน้อย ด้านการผลิต พบว่า การตรวจสอบคุณภาพการผลิตก่อนออกจำหน่ายและการคัดเลือกวัตถุดิบให้ได้คุณภาพ มีความรู้ในระดับมาก แต่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิต มีความรู้ในระดับปานกลาง ด้านการตลาด พบว่า กิจกรรมการส่งเสริมการขาย เช่น ลด แลก แจก แถม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุค ไลน์ อินตาแกรม เว็บเพจ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำตลาดออนไลน์ เช่น การสร้างเว็บเพจ เฟสบุค มีความรู้ในระดับปานกลาง

(2) ความรู้ด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน พบว่า การแบ่งงานให้เหมาะสมกับความถนัดของสมาชิก ความสามารถในการเข้าถึงและประสานงานกับผู้นำชุมชน และผู้นำท้องถิ่น การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่มที่เหมาะสมกับสถานการณ์กลุ่มในปัจจุบัน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม การจัดโครงสร้างของกลุ่ม การกำหนดเป้าหมายการผลิตสินค้าและบริการ มีความรู้ในระดับมาก แต่การจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ บัญชี องค์กรความรู้ วาระและรายงานการประชุม ข้อมูลหน่วยงาน ข้อมูลเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ข้อมูลตลาด มีความรู้ในระดับปานกลาง

(3) ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่ตอบผิดมากที่สุด คือ (1) การยื่นต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน รองลงมาคือ (2) หลักฐานที่ใช้ในการต่อทะเบียน (3) คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน (5) บทบาทหน้าที่ของนายทะเบียน (6) การยื่นขอมาตรฐาน อย. (7) สถานที่สำหรับการขอยื่นจดและต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ

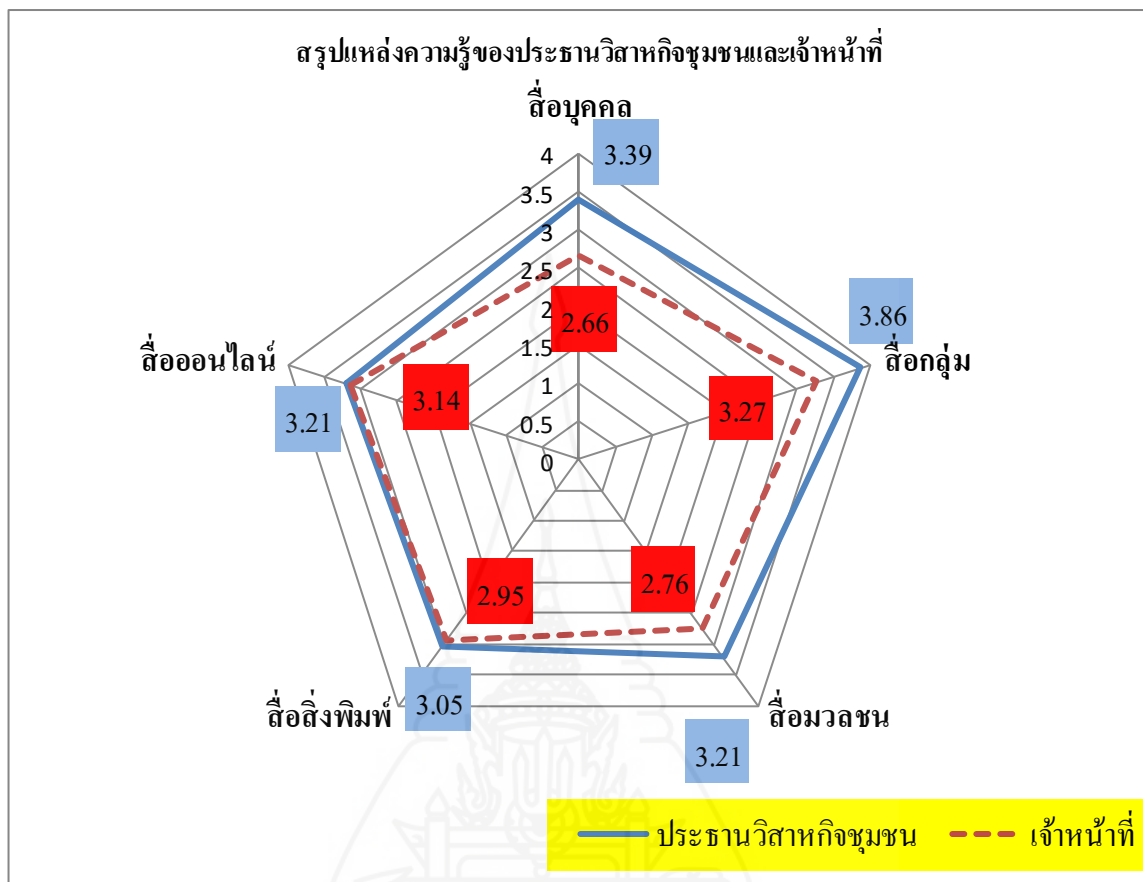
2) ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่

ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในเรื่องดังต่อไปนี้อยู่ในระดับปานกลาง คือ (1) การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน (2) การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือการเขียนแผนธุรกิจ (3) การคัดกรองวิสาหกิจชุมชน (4) การสนับสนุนแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (5) การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน (6) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (7) การจัดเวทีชุมชนเพื่อกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนในทางที่ก้าวหน้าขึ้น (8) ระเบียบการจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (9) การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน (10) การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน (11) การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย (12) การทำการตลาดออนไลน์ (13) การสร้างแบรนด์สินค้า (14) กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (15) การจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่วิสาหกิจชุมชน (16) การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า (17) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ ส่วนเรื่องที่มีความรู้ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินการต่อทะเบียน การดำเนินการจดทะเบียนคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และการต่อทะเบียนของวิสาหกิจชุมชน การดำเนินการยกเลิก(เพิกถอนทะเบียน)

3) แหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

(1) แหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า การเรียนรู้จากบุคคล มีการเรียนรู้จากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในลำดับสูงสุด จากกลุ่ม มีการเรียนรู้จากการอบรมและการประชุมอยู่ในลำดับสูงสุด จากสื่อมวลชน มีการเรียนรู้จากทัศนศึกษา (การดูงาน) อยู่ในลำดับสูงสุด และจากสื่อออนไลน์มีการเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ตอยู่ในลำดับสูงสุด สื่อสิ่งพิมพ์ มีการเรียนรู้จากหนังสือ คำแนะนำ และเอกสารเผยแพร่แผ่นพับ อยู่ในลำดับสูงสุด

(2) แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า จากกลุ่ม มีการเรียนรู้จากการอบรมในลำดับสูงสุด จากสื่อออนไลน์มีการเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ตในลำดับสูงสุด จากสื่อสิ่งพิมพ์มีการเรียนรู้จากหนังสือ คำแนะนำในลำดับสูงสุด จากสื่อมวลชน มีการเรียนรู้จากงานมหกรรมแสดงสินค้า (การออกบูทจำหน่ายสินค้า) ในลำดับสูงสุด และจากบุคคล มีการเรียนรู้จากนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน (เกษตรอำเภอ) ในลำดับสูงสุด

ภาพที่ 5.1 สรุปแหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่

4) ความรู้ที่ประธาน สมาชิกและเจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

(1) ความรู้ที่ประธานวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ในเรื่อง ช่องทางการขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทูบ ปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ การเพิ่มมูลค่าสินค้า

(2) ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ในเรื่องการเพิ่มมูลค่าสินค้า ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ การขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทูบ และปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา และทักษะในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ ตามลำดับ

(3) ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ในเรื่อง การใช้จิตวิทยาในการกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนไปในทางที่ก้าวหน้า ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ การศึกษาดูงานแหล่งผลิตหรือจำหน่ายสินค้าและบริการเชิงนวัตกรรม และ

มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ ตามลำดับ

5) ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจในลำดับสูงสุด คือ การจด (ต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน) รองลงมาคือ การให้คำแนะนำ (ความรู้การดำเนินกิจการแก่วิสาหกิจชุมชน) และการบริการ โดยภาพรวมของสำนักงานเกษตร ส่วนประเด็นที่ความพึงพอใจในลำดับต่ำสุด คือ การบริการ โดยภาพรวมของสำนักงานประมง

1.3.3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เห็นด้วยในลำดับสูงสุด คือ การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการขอมาตรฐานสินค้าและบริการ รองลงมาคือ การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชนในด้านการผลิต และการส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตามลำดับ

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในงานวิสาหกิจชุมชน

1) ปัญหาในงานวิสาหกิจชุมชน

(1) ปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน พบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหาในลำดับสูงสุดคือ ขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตลาด การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ

(2) ปัญหาของเจ้าหน้าที่การดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า ที่มีปัญหาในลำดับสูงสุด คือ ด้านนโยบายของภาครัฐ ที่การส่งเสริม สนับสนุนเน้นปริมาณมาก่อน รองลงมาคือ ด้านวิสาหกิจชุมชน คือ วิสาหกิจชุมชนมีคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการ และวิสาหกิจชุมชนลักษณะนี้มีจำนวนมาก ด้านการดำเนินงาน คือ เจ้าหน้าที่ต้องรับงานตำบล ภาระงานตำบลมาก ที่เป็นงาน

นโยบายเร่งด่วนมีจำนวนมาก จึงมีเวลาน้อยสำหรับการติดตาม เยี่ยมเยือนและให้คำแนะนำวิสาหกิจชุมชน และด้านของหน่วยงานภาคี คือ หน่วยงานภาคีให้ความสำคัญและความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนไม่ต่อเนื่อง

2) ข้อเสนอแนะในงานวิสาหกิจชุมชน

(1) ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้ ประเด็นที่เสนอในลำดับต้นคือ (1.1) เทคโนโลยีการแปรรูปใหม่ๆ หลักสูตรเคหะกิจ (1.2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ด้านการตลาด (1.3) การเพิ่มทักษะการบริหารจัดการองค์ และการทำงานกลุ่มแก่สมาชิก (1.4) สนับสนุนการจัดงานมหกรรมสินค้าในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (1.5) สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานที่ทันสมัย ราคาแพง เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ โรงเรือน และตรงกับความต้องการของกลุ่ม (1.6) ภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุน และติดตามการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง

(2) ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ประเด็นที่เสนอในลำดับต้นคือ (1) ควรอบรมให้ความรู้และเพิ่มทักษะแก่เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพราะมีเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่และผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ได้แก่ ความรู้ด้าน พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การศึกษาดูงานกลุ่มที่เข้มแข็ง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างเจ้าหน้าที่นวัตกรรมใหม่ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทำการตลาด (2) ควรมีระบบติดตาม เยี่ยมเยือนให้คำแนะนำวิสาหกิจชุมชนเป็นประจำและอย่างต่อเนื่อง (3) ควรสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานภาคีถึงบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และให้ส่งเสริมไปในแนวทางเดียวกัน (4) การสนับสนุนงบประมาณ/โครงการ (ควรเป็นโครงการที่สามารถเห็นผลสัมฤทธิ์และเป็นรูปธรรม มีความชัดเจน) ควรกระจายให้ได้ทั่วถึงทุกกลุ่ม และควรมีความ (5) การดำเนินกิจการในฐานะที่เป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มยังมีความเข้าใจอยู่น้อย จึงควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้สมาชิก

1.3.5 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ของกลไกขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน และวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกของวิสาหกิจชุมชน สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้ดังนี้

1) *นายทะเบียน* ควรทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน และวางแผนการขับเคลื่อนงานวิสาหกิจชุมชนเป็นรายเดือนและรายปี และควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อ

ความรู้ นายทะเบียน นำเสนอสถานการณ์ ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ควรดำเนินการเพิกถอน วิชากิจชุมชนเมื่อขาดคุณสมบัติ การรับจดทะเบียน ควรดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติให้ถูกต้องก่อน รับจดทะเบียน

2) **เจ้าหน้าที่ผู้รับงานวิชากิจชุมชนระดับอำเภอ** แนวทางพัฒนา คือ ส่วนกลาง ควรจัดอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจและทักษะในการส่งเสริมและสนับสนุนวิชากิจชุมชนให้เจ้าหน้าที่ รับผิดชอบงานวิชากิจชุมชนระดับอำเภอ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานตำบล การประเมินศักยภาพ ควรเพิ่มที่เลี้ยงเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับงานตำบลด้วย เพื่อให้การประเมินกลุ่มเป็นไปอย่างทั่วถึง และควร กำหนดแผนให้มีการประเมินปีละ 1 ครั้ง และมอบหมายงานวิชากิจชุมชนให้ตรงกับความสามารถ ของเจ้าหน้าที่ ไม่ควรเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบ่อยๆ ควรแบ่งงานในระดับอำเภอให้เป็นฝ่ายงาน สถาบันเหมือนกับระดับจังหวัด ควรให้เจ้าหน้าที่รับงานวิชากิจวิชากิจชุมชนหรืองานสถาบันเพียง อย่างเดียว ไม่ควรรับงานตำบล เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแผนการเยี่ยม ติดตาม การถ่ายทอดความรู้ด้านการ พ.ร.บ. ส่งเสริมวิชากิจชุมชน พ.ศ. 2548 การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต การแปรรูป การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การตลาด การวิเคราะห์และประเมินศักยภาพกลุ่ม และอื่นๆ เป็นแผนรายเดือนและ รายปี ควรมีการจัดประชุมตัวแทนวิชากิจชุมชนในระดับอำเภอ เพื่อรายงานสถานการณ์การดำเนิน กิจการวิชากิจชุมชน ประเมินศักยภาพกลุ่ม และจัดทำแผนพัฒนากิจการกลุ่ม ควรจัดอบรมให้ความรู้ การประเมินศักยภาพวิชากิจชุมชนและการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิชากิจชุมชน/การเขียนแผนธุรกิจ และควรอบรมการใช้ระบบสารสนเทศแก่เจ้าหน้าที่อำเภอทุกคน

3) **เจ้าหน้าที่ผู้รับงานวิชากิจชุมชนระดับจังหวัด** แนวทางพัฒนา คือ ควรมีการติดตาม และนิเทศงานวิชากิจชุมชนของเจ้าหน้าที่อำเภอให้มากขึ้น เพราะเจ้าหน้าที่จังหวัดได้รับการอบรมจาก ส่วนกลาง จะมีความรู้ความเข้าใจและทักษะมากกว่า ควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่อำเภอให้รวดเร็วและ ชัดเจนยิ่งขึ้น ควรสร้างวิชากิจชุมชนต้นแบบระดับอำเภอ ควรจัดทำแผนติดตามเยี่ยมเขียนให้คำแนะนำ วิชากิจชุมชนประจำเดือนและประจำปี ควรมีการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ในภาพรวมทั้งจังหวัด เพื่อสรุปผล การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานแก่คณะกรรมการส่งเสริมวิชากิจชุมชนระดับจังหวัด

4) **คณะกรรมการส่งเสริมวิชากิจชุมชนระดับจังหวัดและระดับอำเภอ** แนวทางพัฒนา คือ ควรกำหนดนโยบายให้มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิชากิจชุมชนอย่างจริงจัง ตั้งแต่ระดับบน ถึงระดับล่าง เพื่อความง่าย สะดวก รวดเร็วและการทำงานของนายทะเบียน โดยทำงานผ่านคณะกรรมการ ส่งเสริมวิชากิจชุมชนระดับจังหวัด/อำเภอ หน่วยงานภาคีที่มีงบประมาณสนับสนุนกลุ่ม ควรให้ มีการบูรณาแผนพัฒนาร่วมกันทั้งด้านวิชาการและด้านงบประมาณ ควรกำหนดบทบาทหน้าที่

ของหน่วยงานภาคีในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้ชัดเจน ควรกำหนดให้มีการประชุมแต่ละคณะ และแต่ละระดับ ปีละ 2 ครั้ง และควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับการประชุม ควรมีการประสานงานเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนงานวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัดควรมอบหมายให้หน่วยงานที่ไม่มีสำนักงานตั้งอยู่ในระดับอำเภอ ลงพื้นที่ไปให้ความรู้แก่กลุ่ม การประชุมควรกำหนดกรอบวาระการประชุมให้ชัดเจน และควรกำหนดวาระการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การติดตามเยี่ยมเยียนของคณะกรรมการแต่ละหน่วยงาน และกรม/จังหวัด ควรสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานภาคีถึงบทบาทหน้าที่ต่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ทั้งในภาพรวมและบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานภาคี

5) *ภาคเอกชน* แนวทางพัฒนา คือ ภาครัฐควรเชื่อมโยงให้ภาคเอกชนเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มต้องสร้างความเข้าใจแก่กลุ่ม ต้องจดจำหน่ายสินค้าให้ภาคเอกชนเพื่อป้องกันการถอดสูตรผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจทำให้กลุ่มเสียโอกาสทางการค้า ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มสร้างเครือข่ายด้านวัตถุดิบ เพื่อลดต้นทุนการซื้อจากพ่อค้าคนกลาง ควรให้ตัวแทนภาคเอกชนเข้าร่วมประชุมในเวทีระดับต่างๆ และควรทำธุรกิจร่วมกับชุมชนแบบเกื้อกูลกัน

6) *ภาคสถาบันการศึกษา* ควรขยายการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น ควรสนับสนุนทุนวิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนสนับสนุนช่องทางการเข้าถึงภาคสถาบันการศึกษา ควรสนับสนุนการขยายผลงานวิจัยสู่วิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนระหว่างภาคเอกชน สถาบันการศึกษาและวิสาหกิจชุมชน ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงทุกครั้ง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเกิดประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนได้มากที่สุด ควรสนับสนุนงบประมาณวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่วิสาหกิจชุมชน ควรสนับสนุนการวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการเพื่อส่งเสริมการขาย

7) *ส่วนท้องถิ่น* ควรสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ตนเองให้มากขึ้น และบรรจุแผนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนลงในแผนพัฒนาตำบล/อำเภอ/จังหวัด วิสาหกิจชุมชนควรจดทะเบียนกับท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่นสามารถตั้งงบประมาณสนับสนุนกลุ่มต่อไป ควรสร้างความเข้าใจแก่ท้องถิ่น ในการร่วมพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ควรช่วยประชาสัมพันธ์วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งการต่อทะเบียนประจำปี

8) *วิสาหกิจชุมชน* ภาครัฐควรสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่เป็นวิสาหกิจชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อลดจำนวนกลุ่มที่มีมากเกินไป ติดตามกลุ่ม และเก็บข้อมูลเชิงลึก ได้แก่ สถานการณ์ ปัญหา อุปสรรค ผลการประเมินศักยภาพกลุ่ม และแผนพัฒนากิจการของกลุ่ม ควรพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนด้านกระบวนการผลิต การตลาด การบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานสินค้า ได้แก่ อย. , มพช , ฮาลาล , OTOP

,Primary GMP ,GMP ควรถอดบทเรียนวิสาหกิจชุมชนดีเด่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเพื่อการ ประชาสัมพันธ์ ควรถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำบัญชีที่เป็นระบบมาตรฐาน การจัดการข้อมูล การ ประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ และการเป็นวิทยากรแก่สมาชิก

9) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ควรดำเนินการเพิกถอนวิสาหกิจชุมชนที่ขาดคุณสมบัติ อย่างต่อเนื่อง ภาครัฐควรประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนก่อนสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิต ซึ่งกลุ่มควรหาช่องทางปรับปรุงให้มีเพียงข้อเดียวและสามารถใช้งานบูรณาการได้ทุกหน่วยงาน ควร สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนขั้นพื้นฐานที่มีความพร้อมก่อนเป็นอันดับแรก ควรสนับสนุนกลุ่มในลักษณะที่ สามารถทำให้วิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเองได้และเกิดความยั่งยืน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสาหกิจ ชุมชนระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนและสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อเชื่อมโยงสินค้า ตลาด วัตถุประสงค์ ควรมีเอกสารเผยแพร่เรื่องการจดทะเบียน ต่อทะเบียน เพิกถอนทะเบียน คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน ถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยตรง อาจเป็นรายปี กลุ่มระดับพื้นฐานควรส่งเสริมให้พึ่งตนเองได้ ส่วนกลุ่ม ระดับก้าวหน้าควรส่งเสริมให้สินค้าออกสู่ตลาดภายนอกได้รับมาตรฐานสากล ควรทบทวนกฎระเบียบ ขอบบังคับกลุ่มเป็นประจำทุกปี การรับจดทะเบียน ควรเพิ่มหลักเกณฑ์ว่า ควรเป็นกลุ่มที่ประกอบกิจการ อยู่แล้ว และดำเนินกิจการมาแล้ว 1 ปีขึ้นไป การต่อทะเบียนควรปรับระเบียบใหม่ โดยกำหนดให้ วิสาหกิจชุมชนที่ไม่มาต่อทะเบียน 2 ปีติดต่อกัน ให้ระบบสารสนเทศดำเนินการเพิกถอนออกจากระบบ โดยอัตโนมัติ และมีใบแจ้งถึงกลุ่มออกจากระบบโดยอัตโนมัติ การปรับปรุงชื่อวิสาหกิจชุมชน ควร ปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีช่องแก้ไขชื่อ เร่งแก้ไขปัญหากกลุ่มไม่มีที่ทำการ เช่น จัดหาที่ว่างเปล่า ของส่วนราชการ ที่สาธารณะ และสนับสนุนการก่อสร้างโรงเรือนที่ถูกสุขลักษณะ พัฒนาการจัดอบรม โดยดึงภาคเอกชน ภาคสถาบันการศึกษาเข้ามาถ่ายทอดความรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนวิสาหกิจชุมชนระดับ อำเภอที่มีผลการประเมินศักยภาพทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ดี ปานกลางและปรับปรุง ส่งเสริมการนำภูมิปัญญา ในท้องถิ่นมาประกอบการทำกิจการ นโยบายการสนับสนุนกลุ่มของภาครัฐควรจะสนับสนุนกลุ่มที่เป็น วิสาหกิจชุมชนและเป็นกลุ่มที่ได้รับการอนุมัติการจดทะเบียนแล้ว ไม่ควรไปกระตุ้นให้เกิดการจด ทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณ

10) *คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน* ควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการ ด้านการบริหารจัดการองค์กร เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปติดตามเรื่องการจัดทำแผนพัฒนากิจการ แผนบริหาร ความเสี่ยง การจัดทำกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการติดต่อประสานงานกับ หน่วยงานต่างๆ ให้มีการส่งการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างบูรณาการตั้งแต่ระดับ กระทรวงจนถึงระดับท้องถิ่นและส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

11) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน แนวทางพัฒนา คือ สร้างความเข้าใจแก่สมาชิกถึงบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานกิจการวิสาหกิจชุมชน พัฒนาศักยภาพด้านการถ่ายทอดความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก การใช้เทคโนโลยีในการผลิต แปรรูป การตลาด และทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

12) สินค้าและบริการ ควรให้ความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มาตรฐานสินค้า การวิเคราะห์ต้นทุน การตลาด ให้วิสาหกิจชุมชนจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนและวางแผนผลิตสินค้าให้ต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านออนไลน์ งานแสดงสินค้า ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายด้านวัตถุดิบ ตลาด พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด จัดทำแผนการผลิตทั้งวัตถุดิบ บุคลากร เงินทุนให้สอดคล้องกับตลาด ควรมีการจัดทำป้ายกลุ่มทุกกลุ่ม ควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานวิสาหกิจชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์ วิสาหกิจชุมชนควรสร้างช่องทางจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ค เพจ และอื่นๆ ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมช่องทางตลาด เช่น งานแสดงสินค้าต่างๆ ส่งเสริมเวทีเจรจาธุรกิจระหว่างภาคเอกชนและวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น และเป็น ไปอย่างทั่วถึง และเร่งสร้างความเข้มแข็งทั้งตัวกลุ่มและสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนวิสาหกิจชุมชน

2.1.1 **เพศ** ประชาชนวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จึงถือเป็นข้อดีของงานวิสาหกิจชุมชน เพราะเพศหญิงมีความละเอียด รอบคอบ มีระเบียบวินัย มีคุณสมบัติของนักจัดการมากกว่าเพศชาย ซึ่งเหมาะสมกับงานวิสาหกิจชุมชนที่เป็นงานที่มีความละเอียด ชับซ้อน มีความหลากหลายในการบริหารจัดการสินค้าและบริการ

2.1.2 **สถานภาพ** ประชาชนวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส รองลงมาคือ โสดและหย่าร้าง และจากงานวิจัยของ กษมาพร พวงประยงค์ (2552:154-155) กล่าวว่า iva สมาชิกที่มี

สถานะภาพโสดมีระดับการพัฒนาสูงกว่าสมาชิกที่มีสถานะภาพสมรสและหย่าร้าง และสมาชิกที่มีสถานะภาพสมรสมีระดับการพัฒนาวิชาชีพชุมชนมากกว่าสมาชิกที่มีสถานะภาพหย่าร้าง แต่ทั้งนี้สมาชิกที่มีสถานะภาพสมรสจะมีความสามารถในการรับผิดชอบการดำเนินงานในการพัฒนาวิชาชีพชุมชนให้ก้าวหน้า สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

2.1.3 การศึกษา ประธานวิชาชีพชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ปวช.) รองลงมา ระดับจบปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาปีที่ 6 อนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวส.) ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และจบการศึกษาระดับปริญญาโท ตามลำดับ และจากงานวิจัยของ กษมาพร พวงประยงค์ (2552:154-155) กล่าวว่า ivot การศึกษาที่ต่างกัน มีระดับการพัฒนาวิชาชีพชุมชนที่แตกต่างกัน โดยสมาชิกวิชาชีพชุมชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีระดับการพัฒนาวิชาชีพชุมชนมากกว่าสมาชิกวิชาชีพชุมชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(เทียบเท่า (ปวช.) และระดับการศึกษาประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากงานวิจัยประธานวิชาชีพชุมชนมีการศึกษาในระดับที่สูงทั้ง มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ปวช.) ปริญญาตรี และปริญญาโท ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนากิจการวิชาชีพชุมชน

2.1.4 อาชีพหลัก พบว่าส่วนใหญ่คือทำการเกษตร รองลงมาคือธุรกิจส่วนตัว การค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ตามลำดับ โดยอาชีพอาจไม่มีผลต่อการดำเนินกิจการวิชาชีพชุมชน และจากงานวิจัยของ กษมาพร พวงประยงค์ (2552:154-155) กล่าวว่า ivot สมาชิกวิชาชีพชุมชนที่มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย จะเกิดการสะสมประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้จากอาชีพของแต่ละคนแต่ละอาชีพและสามารถนำมารวมกลุ่ม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และนำความรู้ที่มีไปพัฒนาการดำเนินงานวิชาชีพชุมชนได้

2.1.5 อายุ พบว่า ประธานวิชาชีพชุมชนส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 50 ปี และจากงานวิจัยของ กษมาพร พวงประยงค์ (2552:154-155) พบว่า สมาชิกที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีระดับการพัฒนาวิชาชีพชุมชนมากกว่าสมาชิกวิชาชีพชุมชนที่มีอายุ 41 ขึ้นไป แต่ด้วยประสบการณ์การทำงานวิชาชีพชุมชน ของประธานที่มีมานานถึง 10 ปี และพื้นฐานทางการศึกษาที่อยู่ในระดับสูง เป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่มีส่วนช่วยเสริมให้ประธานวิชาชีพชุมชนยังมีความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพชุมชนให้ดียิ่งขึ้นได้

2.1.6 อาชีพหลักและอาชีพรอง พบว่า มีการทำอาชีพหลักคือ การเกษตร และมีอาชีพรองคือ การเกษตรเช่นกัน โดยมีรายได้ประมาณ 137,310 บาท/ปี และ 63,229 บาท/ปี คิดเป็นต่อเดือน เท่ากับ

11,443 บาท และ 5,269 บาท ดังนั้น ประธานวิสาหกิจชุมชนจึงมีรายได้รวมจากทั้งกิจการวิสาหกิจชุมชน อาชีพหลักและอาชีพรอง รวมทั้งหมดแล้ว เท่ากับ 25,953 บาท/เดือน ซึ่งรายได้ดังกล่าวสามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างเพียงพอ ซึ่งอาจมีรายได้จากพ่อบ้านเพิ่มเติม รายได้โดยรวมอาจจะสูงกว่านี้ จึงถือได้ว่าการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนเพื่อมาทำกิจการวิสาหกิจชุมชนร่วมกัน ย่อมเป็นสิ่งที่ประ โยชน์ต่อคนในชุมชนทั้งด้านรายได้และความอบอุ่นความเข้มแข็งในครอบครัว ลดการว่างงานของคนในชุมชน เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็งขึ้น จึงอาจช่วยลดคอบายมุขต่างๆ แก่คนในชุมชนได้

2.1.7 ตำแหน่งในชุมชน พบว่า ประธานวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีตำแหน่งในชุมชน คือ อาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งเป็นโอกาสดีของวิสาหกิจชุมชน ที่มีช่องทางและ โอกาสในการปรึกษาหารือกับสาธารณสุขในเรื่องของกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน Primary GMP และ อย. โดยจากงานวิจัย พบว่า ประธานและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีความต้องการเรียนรู้เรื่องมาตรฐานการผลิตอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในเรื่องของการขาดมาตรฐานของสินค้าและบริการอยู่ในระดับปานกลาง และแหล่งเรียนรู้จากสำนักงานสาธารณสุข มีการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักงานสาธารณสุขจึงควรหาช่องทางในการให้ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชน ให้มีการเรียนรู้จากสาธารณสุขในระดับที่มากขึ้น

2.1.8 การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม และแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการระดมทุน จึงเป็นจุดแข็งของงานและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพราะวิสาหกิจชุมชนที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันเองและระดมกันเอง สมาชิกจะเกิดความหวงแหนและมีการแสดงความเป็นเจ้าของกิจการ จะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาในการทำกิจการมากกว่าวิสาหกิจชุมชนที่การรวมกลุ่มและทุนมาจากการส่งเสริมของภาครัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา อธิปอนันต์ และคณะ (2550, น.61) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง และพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ในการวางกฎระเบียบ การแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ การระดมทุน การแบ่งปันผลประโยชน์ ความเสียสละ ความสามัคคี ความร่วมมือของสมาชิกและครอบครัว การดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง การควบคุมคุณภาพสินค้า การจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรม การพัฒนาความรู้ /ภูมิปัญญา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ /กิจกรรมและการตลาด ศักยภาพของผู้นำและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนและบทบาทในองค์กรชุมชน และการติดต่อประสานงานกับภาคีต่างๆ

2.1.9 หนี้สิน วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีหนี้สิน และเป็นปัญหาของวิสาหกิจชุมชน ในการทำกิจการ จากงานวิจัย พบว่า ปัญหาหนี้สินของวิสาหกิจชุมชนเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

โดยแหล่งหนี้มาจาก ธ.ก.ส. และจากผลการวิจัย ทั้งวิสาหกิจชุมชนทั้งเจ้าหน้าที่เสนอแนะให้ภาครัฐ สนับสนุนเงินทุนวิสาหกิจชุมชนในลักษณะเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย และด้วยปัญหาต้นทุน การผลิตสูง กำไรน้อย วิสาหกิจชุมชนจึงต้องหาแหล่งเงินทุนเพื่อนำเงินมาประกอบกิจการ

2.1.10 แหล่งจำหน่ายสินค้า ส่วนใหญ่จำหน่ายในชุมชน ซึ่งเป็นตลาดล่างและ ไม่กว้างขวาง ส่วนการจำหน่ายสินค้าในตลาดบน ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ร้านภูฟ้า ต่างประเทศ ตลาดประชารัฐ แต่ยังมีปริมาณน้อย และจากงานวิจัยประชาชนวิสาหกิจชุมชนและ เจ้าหน้าที่เสนอให้ภาครัฐ ส่งเสริมกิจกรรมทำการตลาด ได้แก่ งานมหกรรมสินค้าทั้งในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ตลาดออนไลน์ และการส่งออกสินค้าวิสาหกิจชุมชนออกนอกประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา เคนาภูมิ (2558, น.77) ที่ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ ของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ ของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม คือ การพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับ มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์สู่ระดับประเทศและระดับสากล ขยายช่องทางการจัดจำหน่าย ขยายพัฒนา เครือข่ายทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการกระจายสินค้า

2.2 ความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนของประชาชนวิสาหกิจชุมชน

ประชาชนวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ในมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิต การส่งเสริมการขาย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการผ่านสื่อ การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำตลาดออนไลน์ และมีความรู้ในการจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้ โปรแกรมทำบัญชีสำเร็จรูป อยู่ในระดับน้อย ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการทำบัญชี ควรเข้าไป ติดตาม และให้คำแนะนำแก่กลุ่ม แต่จากที่ได้ทำงานในพื้นที่ พบว่า ทางสำนักงานตรวจบัญชีและสหกรณ์ จังหวัด มีความพร้อมในการเข้าให้คำปรึกษาแก่วิสาหกิจชุมชน แต่ทั้งนี้วิสาหกิจชุมชนต้องมีความพร้อม ทั้งบุคลากรและเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการข้อมูลต่างๆ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และประสาน ทางสำนักงานดังกล่าวให้เข้าไปให้คำแนะนำ จากงานวิจัยของชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังข์รัตน์ (2556, น. 54) ที่ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา พบว่า วิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา มี ปัญหาด้านบัญชีและการเงินและการคิดต้นทุนสินค้าระบบ โปรแกรมทางด้านบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ ในการช่วยทำงาน ควรมีการตรวจบัญชีจากภาครัฐอยู่เสมอ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนทุกแห่งได้จัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย และสามารถบริหารงานการเงินได้ตามความเป็นจริง และจะทำให้สามารถคำนวณรายรับ

-รายจ่าย และต้นทุนการผลิตที่แท้จริงได้ต่อไป

ความรู้ด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ กลุ่มที่เหมาะสมกับสถานการณ์กลุ่มในปัจจุบัน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม การจัดโครงสร้างของกลุ่ม ที่มีความรู้อยู่ในระดับมาก แต่จากการติดตามการทำงานของวิสาหกิจชุมชนในเวทีประกวดวิสาหกิจชุมชนหรือแม่บ้าน (กลุ่มแม่บ้านเป็นกลุ่มเดียวกันกับวิสาหกิจชุมชน) พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ขาดการจัดการข้อมูลในส่วนการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ กฎ กติกา ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และการทำบัญชี การทำข้อมูลดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ บางแห่งข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน บางแห่งไม่ตรงกับการปฏิบัติจริง บางแห่งไม่มีการทำเลย ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนจึงควรเข้าไปดูแลและเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาในการจัดทำและปรับปรุงข้อมูลให้แก่กลุ่ม และในประเด็นที่ไม่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้ ให้เป็นผู้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชนนั้นๆ

ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 คำถามที่ตอบผิดมากที่สุด คือ (1) การยื่นต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน รองลงมาคือ (2) หลักฐานที่ใช้ในการต่อทะเบียน (3) คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน (5) บทบาทหน้าที่ของนายทะเบียน (6) การยื่นขอมาตรฐาน อย. (7) สถานที่สำหรับการขอขึ้นจดและต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ จากทั้ง 7 ประเด็น ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการจดทะเบียน คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน และเรื่องนายทะเบียน ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวของวิสาหกิจชุมชนที่ควรรู้เพื่อการประสานงานและการดำเนินการต่อทะเบียน แต่ประธานตอบคำถามในข้อดังกล่าวได้น้อยมาก

2.3 ความรู้ที่ประธานและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

ความรู้ที่ประธานและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ได้แก่ ช่องทางการขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทุน ปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ การเพิ่มมูลค่าสินค้า การเพิ่มมูลค่าสินค้า และทักษะในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ ตามลำดับ จากงานวิจัยของกษมาพร พวงประยงค์ (2556:117) กล่าวว่า ปัจจัยการสนับสนุนจากภายนอกก่อให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความยั่งยืน

2.4 แหล่งความรู้

แหล่งความรู้ของประธานและเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่เรียนรู้จากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/เกษตรอำเภอ การอบรม และการประชุม การศึกษาดูงาน งานมหกรรมสินค้า และอินเทอร์เน็ต

มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องบุญธรรม จิตอนันต์ (2540, น.6) กล่าวว่า การส่งเสริมการเรียนรู้แบบกลุ่ม จากกลุ่มบุคคลที่มาประชุม สัมมนา หรือชมการสาธิต มักจะมีความสนใจและประสบการณ์คล้ายๆ กัน จึงสามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารและความรู้ต่างๆ ได้ดี อีกทั้งประธานวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 50 ปี การถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับวัยก็ควรเป็นกิจกรรมการศึกษาดูงาน และการฝึกปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับข้อมูลแหล่งเรียนรู้ของอมรรัตน์ จันทวงศ์ ที่เขียนไว้ในเว็บไซต์

www.gotoknow.org/posts/39420 กล่าวไว้ว่า การหาแหล่งความรู้ในชุมชน เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญในอาชีพต่างๆ ห้องสมุด สมาคม สถานที่ราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้าหรือการหาเพื่อนร่วมเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน หรือการเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์

2.5 ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ความพึงพอใจของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการดำเนินงานและด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ ด้วยวิสาหกิจชุมชนมี พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กำกับดูแล ซึ่งสอดคล้องกับที่กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) กล่าวไว้ว่า วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรในการประกอบธุรกิจในระดับชุมชน มีความมั่นคง ได้รับการรับรองตามกฎหมาย การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อจัดระเบียบให้เกิดลำดับก่อนหลัง ทำให้ภาครัฐดำเนินการส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาความสามารถในการจัดการ ตรงตามความต้องการที่แท้จริง วิสาหกิจชุมชนที่ยื่นขอจดทะเบียนได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่พัฒนาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพของทุนชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการเข้าถึงแหล่งทุน ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนจึงมีความพึงพอใจที่เกิดจากแรงจูงใจจากความต้องการของกลุ่มและเกิดจากปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนจากรัฐ ตามทฤษฎี Herzberg's Two Factor Theory ที่ Frederick K. Herzberg and Others กล่าวไว้

2.6 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร

จากการวิจัย พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เพราะงานวิสาหกิจชุมชนมีกระบวนการพัฒนาและกลไกการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร (2559) กล่าวไว้ว่าเมื่อวิสาหกิจชุมชนได้รับการจดทะเบียน แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) การประเมินศักยภาพ

วิสาหกิจชุมชน 2) การเรียนรู้จากภายนอก 3) การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 4) การสนับสนุนแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน 5) การติดตามผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และ 6) การประเมินศักยภาพอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง อีกทั้งมีระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนที่สมบูรณ์ ซึ่งมีข้อมูลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน จึงสะดวกต่อการนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา ข้อมูลสินค้าเด่นและเป็นแหล่งประชาสัมพันธ์สินค้าเด่นที่เจ้าหน้าที่สามารถอัปโหลดข้อมูลสินค้าลงในระบบสารสนเทศได้ด้วยตนเอง มีข้อมูลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ที่สามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าถึงจุดเด่นของแต่ละแห่ง และมีข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการไปศึกษาดูงาน

2.7 ปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน มีอยู่ในระดับมาก คือ การทำบัญชีและการขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (2556:54) ที่กล่าวไว้ว่า ปัญหาด้านบัญชีและการเงิน ผู้ประกอบการ ไม่มีระบบบัญชีที่ดีทำให้ไม่สามารถคำนวณต้นทุนการผลิตที่แท้จริงได้ การตั้งราคาขายจึงเกิดจากการประมาณการณ์ และการใช้ประสบการณ์ ส่วนการเงิน เช่น การขาดกระแสเงินสด เพราะขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ และการขาดเงินทุนเพื่อการขยายกิจการ ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตนเอง รวมไปถึงบรรจุภัณฑ์ยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งวิสาหกิจชุมชนต่างๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุหรือวัตถุดิบที่หาได้จากท้องถิ่นหรือสั่งผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมได้ในราคาไม่สูงมาก

2.8 ข้อเสนอแนะ

2.8.1 ข้อเสนอแนะของประธานวิสาหกิจชุมชนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้แก่ การผลิต การแปรรูป การทำบรรจุภัณฑ์สมัยใหม่ หลักสูตรเคหะกิจ การทำการตลาด การจัดงานมหกรรมสินค้าในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ ทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม การจัดการข้อมูลของกลุ่ม จากงานวิจัยของกษมาพร พวงประยงค์ (2556:117) กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนพบว่า ปัจจัยการสนับสนุนจากภายนอก ปัจจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น และปัจจัยการบริหารองค์กรสามารถทำนายแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้ถึงร้อยละ 76.70 และซึ่งสอดคล้องกับ ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (2556: น. 54) พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีดังนี้ (1) แนวทางการพัฒนาด้านการตลาด หน่วยงานภาครัฐจะต้องจัดหา

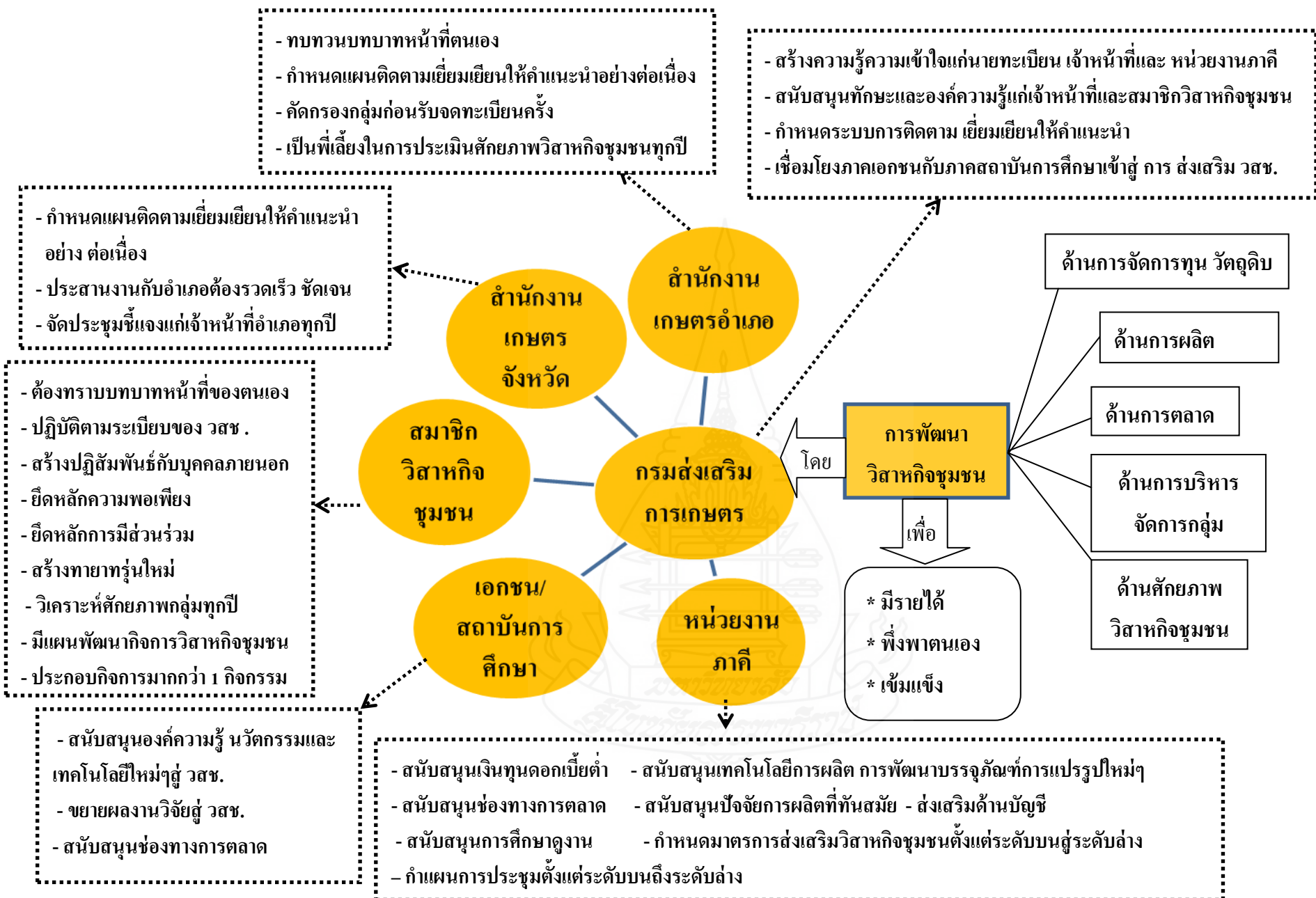
สถานที่แสดงสินค้าอย่างถาวรสำหรับวิสาหกิจชุมชนประจำจังหวัด (2) การพัฒนาด้านระบบบัญชีการเงิน หน่วยงานภาครัฐควรมีการตรวจบัญชีจากภาครัฐอยู่เสมอ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนทุกแห่งได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และสามารถบริหารงานการเงินได้ตามความเป็นจริง และจะทำให้สามารถคำนวณรายรับ-รายจ่าย และต้นทุนการผลิตที่แท้จริงได้ต่อไป (3) การพัฒนาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การพัฒนาด้านนี้ต้องอาศัยหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะสำนักงานเกษตรจังหวัดจะต้องเป็นผู้ประสานงานกับสถาบันการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษามาเป็นผู้ช่วยออกแบบผลิตภัณฑ์ให้วิสาหกิจชุมชน และให้คำปรึกษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาตนเองในด้านนี้ได้ต่อไป (4) การพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตลาด การโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้า โดยผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ หรือการสร้างเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและเพื่อการจำหน่ายสินค้าด้วยตนเอง

2.8.2 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ กรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดหน่วยงานส่วนกลางอบรมให้ความรู้และเพิ่มทักษะการทำงานวิสาหกิจชุมชนแก่เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง จากงานวิจัย พบว่าร้อยละ 70.1 อยู่ในช่วง 1-5 ปี ถือว่าน้อยสำหรับองค์ความรู้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

2.9 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

จากการวิจัยสามารถสรุปเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 รายละเอียดตามภาพที่ 5

ภาพที่ 5.2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5

จากภาพที่ 5 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 มีดังนี้

1. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้องคำนึงปัจจัย 5 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542, น. 124-138, 177-181) ปัจจัยแห่งความสำเร็จและความล้มเหลว 9 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน 2) ปัจจัยด้านการตลาด 3) ปัจจัยด้านการผลิต 4) ปัจจัยด้านบริหารและจัดการ 5) ปัจจัยด้านผู้นำ 6) ปัจจัยด้านแรงงาน 7) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิก 8) ปัจจัยเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับขององค์กร 9) ปฏิสัมพันธ์กับภายนอก

2. กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร สร้างความรู้ความเข้าใจแก่นายทะเบียน เจ้าหน้าที่ หน่วยงานภาคีสนับสนุนทักษะและองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กำหนดระบบการติดตาม เชื่อมโยงให้คำแนะนำเชื่อมโยงภาคเอกชน ภาคสถาบันการศึกษาเข้าสู่การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และยกระดับวิสาหกิจชุมชนสู่นิติบุคคล

2.2 สำนักงานเกษตรจังหวัด กำหนดแผนติดตามเชื่อมโยงให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องประสานงานกับอำเภอต้องรวดเร็ว ชัดเจน และจัดประชุมชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่อำเภอทุกปี

2.3 สำนักงานเกษตรอำเภอ/นายทะเบียน/เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับงานวิสาหกิจชุมชน ควรทบทวนบทบาทหน้าที่ตนเอง กำหนดแผนติดตามเชื่อมโยงให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และคัดกรองวิสาหกิจชุมชนก่อนรับจดทะเบียนทุกครั้ง เป็นพี่เลี้ยงในการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (2556: น. 57) กล่าวว่า ภาครัฐควรมีการประเมินสถานะของวิสาหกิจชุมชนทุกปีเพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนที่สามารถดำเนินการธุรกิจได้ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และให้การช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชนที่ประสบปัญหาทั้งด้านงบประมาณ ความรู้ในการจัดการ รวมไปถึงเงินทุน และสอดคล้องกับ สัจจา บรรจงศิริ (2554 : น. 188) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบวัฏจักรการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นแบบการพัฒนาที่ไม่มีที่สิ้นสุด เริ่มจากการสำรวจพื้นที่ การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด การประเมินวิสาหกิจชุมชนก่อนเริ่มดำเนินการพัฒนา การจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำแผนปฏิบัติการ การติดตามผลการดำเนินงาน และการประเมินผลภายหลังการพัฒนา

2.4 หน่วยงานภาคี ควรสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาบรรจุภัณฑ์การแปรรูปใหม่ๆ ช่องทางการตลาด ปัจจัยการผลิตที่ทันสมัย กำหนดมาตรการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่ระดับบนสู่ระดับล่าง กำหนดแผนการประชุมตั้งแต่ระดับบนถึงระดับล่าง สนับสนุนโครงการ

ที่เป็นรูปธรรมเห็นผลสัมฤทธิ์ชัดเจนและกระจายอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการศึกษาดูงาน ส่งเสริมการทำบัญชี การเพิ่มมูลค่า ซึ่งสอดคล้องกับสภากัญญา อธิปอนันต์ และคณะ (2550, น.61) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง และพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ ภาครัฐ ระบบเสริมหนุน เครือข่ายภาคีและสอดคล้องกับงานวิจัย ของธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (2556: น. 57) กล่าวไว้ว่า ภาครัฐควรให้การช่วยเหลือ เงินทุน โดยให้การสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในระยะเวลาที่เหมาะสมกับสภาพของวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ

2.5 เอกชน/สถาบันการศึกษา สนับสนุนองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ
 ผู้วิสาหกิจชุมชน ขยายผลงานวิจัยผู้วิสาหกิจชุมชน และสนับสนุนช่องทางการตลาด

2.6 สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ควรทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามแนวทาง
 การดำเนินงานของกิจการวิสาหกิจชุมชนอย่างเคร่งครัด ยึดหลักพอเพียงในการทำกิจการ ควรสร้างปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านวัตถุดิบ การผลิต การแปรรูป และการตลาด มีส่วนร่วมในการ ทำกิจการ สร้างทายาทรุ่นใหม่ มีการจัดการทุน และวัตถุดิบที่เหมาะสม วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มและจัดทำ แผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน และควรประกอบกิจการมากกว่า 1 กิจกรรม

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อวิสาหกิจชุมชน

1) จากการทดสอบความรู้เรื่อง พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 พบว่า ประธาน วิสาหกิจชุมชนตอบคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติวิสาหกิจชุมชน ได้แก่เรื่องของการประกอบกิจการ จำนวนสมาชิก ในการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน ตอบถูกในอันดับที่ 15,13,12 และ 10 ดังนั้น สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องทราบ บทบาทหน้าที่และคุณสมบัติของการดำเนินกิจการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ซึ่งต้องดำเนินกิจการที่เกิดจาก คนในชุมชนมารวมตัวกันตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไป มารวมตัวกันทำกิจการ โดยใช้ทุน ภูมิปัญญาและทรัพยากรในชุมชน สมาชิกทุกคนต้องมีการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมวางแผนและร่วมรับผลประโยชน์จากการทำกิจการ มีการดำเนินกิจการ อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เป็นการทำกิจการที่มีเจ้าของเพียงคนเดียว หรือมีการจ้างคนในชุมชนมาทำงานเป็นรายวันๆ ไป และวิสาหกิจชุมชนควรยึดหลักความพอเพียงและการพึ่งตนเองในการทำกิจการ เพื่อให้สมาชิกเกิดรายได้ กลุ่มเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ และต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของวิสาหกิจชุมชน คือ ต่อทะเบียนและประเมินศักยภาพ เพื่อนำผลการประเมินศักยภาพไปใช้กำหนดเป็นแผนพัฒนากลุ่ม สำหรับขั้นตอนการประเมิน ตามขั้นตอน การประเมินของกรมส่งเสริมการเกษตรที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงในการประเมินศักยภาพ แต่จากการ

ร่วมสังเกตการณ์การประชุมคณะกรรมการประสานงานวิสาหกิจชุมชนระดับเขต พบว่า คณะกรรมการดังกล่าว เสนอให้แต่งตั้งทีมตำบลเป็นคณะทำงานในการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

2) วิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูง ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาโดยเบื้องต้น คือ วิสาหกิจชุมชนควรใช้วัตถุดิบ/ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก หรือควรผลิตเอง หรือรับซื้อจากเกษตรกร ที่ผลิตในชุมชน เพื่อลดค่าใช้จ่ายเรื่องการขนส่ง และควรจัดทำแผนการใช้วัตถุดิบ กำลังการผลิตวัตถุดิบในชุมชน ของแต่ละเดือน เพื่อวางแผนการผลิต การใช้วัตถุดิบ การกักตุนวัตถุดิบ เพื่อป้องกันการขาดวัตถุดิบในการผลิต และ ป้องกันต้นทุนที่อาจจะเพิ่มขึ้นในช่วงที่วัตถุดิบขาดตลาด เช่นช่วงเกิดภัยพิบัติ เป็นต้น

3) วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีในการผลิต แปรรูป การตลาด และการประชาสัมพันธ์ ดังนั้นกลุ่มควรมีการบรรจุแผนการรับสมาชิกเพิ่ม และควรเป็นสมาชิกที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี เพราะเป็นช่วงอายุที่มีความสามารถในการเรียนรู้และการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมากกว่าอายุช่วงอื่นๆ และช่วงอายุ ดังกล่าวสามารถใช้โทรศัพท์ Smart phone หรือคอมพิวเตอร์ในการทำการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของ วิสาหกิจชุมชน รวมถึงการทำตลาดออนไลน์ด้วย

4) วิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่มีการดำเนินกิจการไม่ต่อเนื่อง พังพาดตนเองน้อย ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนควรประกอบกิจการที่มากกว่า 1 กิจการ และแต่ละกิจการต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อความมั่นคง และยั่งยืน

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) จากงานวิจัยวิสาหกิจชุมชนเสนอแนะให้ภาครัฐมีการติดตาม เยี่ยมเยือนกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นนายทะเบียนหรือผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน ควรบรรจุแผนการติดตามวิสาหกิจชุมชน ในแผนปฏิบัติงาน ทุกเดือน เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนพัฒนากิจการของกลุ่ม รับทราบปัญหา/อุปสรรคในการ ดำเนินงานของกลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลทุกกลุ่มเพื่อใช้ในการนำเสนอในเวทีประชุมคณะกรรมการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน เพื่อรับทราบและหาแนวทางแก้ไข/พัฒนาแก่วิสาหกิจชุมชนต่อไป ทั้งนี้ผู้บริหารทุกระดับ ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

2) เจ้าหน้าที่ควรติดตาม กำกับและเป็นพี่เลี้ยงแก่วิสาหกิจชุมชนในการประเมินศักยภาพกลุ่ม ซึ่งต้องดำเนินการทุกปี และหน่วยงานภาคีที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับกิจการของวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ ควรเข้าร่วมเป็นพี่เลี้ยงในการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเช่นกัน

3) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรสนับสนุนส่งเสริมงบประมาณในการจัดประชุมคณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพราะคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นกลไก หลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อย่างน้อยปี ละ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เพื่อการรับทราบข้อมูล สถานการณ์ และแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ครั้งที่ 2 เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เพื่อใช้กลไกการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ ที่สามารถขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน จากระดับอำเภอ สู่ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับกรม

4) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นายทะเบียน เจ้าหน้าที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน และหน่วยงานภาคี ถึงกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และ พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

5) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเรื่อง การตลาด การวิเคราะห์ต้นทุน การทำบัญชีและการเงิน การผลิตด้วยเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมสมัยใหม่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การออกแบบผลิตภัณฑ์

6) หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องหรือเป็นคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ควรนำผลการวิจัย ในครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ตรงกับความ ต้องการของวิสาหกิจชุมชน และในส่วนที่เป็นองค์ความรู้ควรให้เจ้าหน้าที่ผู้รับงานวิสาหกิจชุมชนของสำนักงาน เกษตรเข้าร่วมรับองค์ความรู้ด้วย เพื่อจะได้เป็นที่เล็งเห็นในพื้นที่แก่การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จากการวิจัย จะเห็นได้ว่าองค์ความรู้ที่ต้องการอย่างมาก คือ การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการกลุ่ม มาตรฐาน สินค้า การทำบัญชี การทำการตลาดและตลาดออนไลน์ เทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ใหม่ ๆ เป็นต้น

7) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จะมี 3 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ วิสาหกิจชุมชน นายทะเบียนเจ้าหน้าที่ และคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทั้งในระดับประเทศ ระดับเขต ระดับจังหวัด และ ระดับอำเภอ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการพัฒนา จึงควรพัฒนาในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน และบทบาทหน้าที่ของตนเองในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน

8) ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาคุณงานที่เป็นระบบ คือ มีระบบการจัดการองค์ความรู้ และการขยายผลองค์ความรู้หลังจากการศึกษาคุณงาน และมีการวัดผลว่าหลังจากการคุณงานว่าเกิดการพัฒนาหรือ เปลี่ยนแปลงไปมากน้อยและอย่างไรบ้าง

9) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้แก้ไข พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยมี สาระสำคัญ คือ ให้วิสาหกิจชุมชนที่มีความพร้อมมีสถานะเป็นนิติบุคคล โดยวิสาหกิจชุมชนนั้นต้องเป็น วิสาหกิจชุมชนที่มีผลประกอบการมาไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีความพร้อมในการให้ตรวจสอบสถานะทางการเงินและ บัญชี เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายและสะดวกขึ้น และความสะดวกในการถือครอง ทรัพย์สิน และจากการวิจัยประธานวิสาหกิจชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า วิสาหกิจชุมชนควรได้รับการเรียนรู้ในเรื่อง การจัดทำบัญชี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการทำบัญชีควรเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้

หรือโปรแกรมสารสนเทศด้านบัญชีแก่กลุ่ม เพื่อเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนสถานะเป็นนิติบุคคล และในด้านการเข้าถึงจากการวิจัยของ จุลศักดิ์ ชาญณรงค์ กล่าวว่าภาครัฐไม่เอื้ออำนวยในเรื่องภาษีและสินเชื่อ ซึ่งผู้วิจัยให้แนวทาง ดังนี้ 1) สินเชื่อ หากวิสาหกิจชุมชนได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนสถานะเป็นนิติบุคคลได้ วิสาหกิจชุมชนจะสามารถครอบครองทรัพย์สินได้และสามารถใช้ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นหลักค้ำประกันในการขอสินเชื่อ และการปรับปรุงและแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในครั้งนี้ ได้เพิ่มบทบาทหน้าที่ของแหล่งเงินทุน ได้แก่ ธกส. และกองทุนหมู่บ้านในการเอื้ออำนวยความสะดวกในการให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจชุมชน 2) ภาษีวิสาหกิจชุมชน ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2560 เห็นชอบขยายเวลา มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อีก 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 – 31 ธันวาคม 2562 เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล ตามกฎหมายวิสาหกิจชุมชนและมีเงินได้ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท/ปี โดยให้วิสาหกิจชุมชนยื่นแบบแสดงรายการภาษีเพื่อเข้าสู่ระบบภาษี และปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ได้อย่างถูกต้อง เพื่อช่วยบรรเทาภาระภาษีให้กับวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและเติบโตเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอนาคต สามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่สรรพากรพื้นที่ และศูนย์สารสนเทศสรรพากร โทร. 1161

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยที่เป็นกรณีศึกษาของวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ และควรมีการถอดบทเรียนเป็นกรณีศึกษาแก่วิสาหกิจชุมชนอื่นๆ และแก่เจ้าหน้าที่ในการยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่าง และเป็นต้นแบบในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

3.2.2 ควรศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ปัญหาในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

บรรณานุกรม

- กษมาพร พวงประยงค์. (2554). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสงคราม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- กองวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). 16 เมษายน 2561, รายงานข้อมูลการจดทะเบียน. สืบค้นจาก <https://smce.doae.go.th>, ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน.
- _____. (2561). 16 เมษายน 2561, รายงานข้อมูลการประเมินศักยภาพ. สืบค้นจาก <https://smce.doae.go.th>, ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน.
- _____. (2561). 5 มกราคม 2561, แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน. สืบค้นจาก www.sceb.doae.go.th: หัวข้อ Download.
- _____. (2559). วิสาหกิจชุมชน และ พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสร้างวิทยากรหลักวิสาหกิจชุมชน : หลักสูตรการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560, 29 – 30 พฤศจิกายน 2559 ณ โรงแรมเอปี่น่าเฮาส์ ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่. กรุงเทพฯ.
- จินดา ขลิบทอง และคณะ. (2557). *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและการพัฒนาการเกษตร หน่วยที่ 1-5 พิมพ์ครั้งที่ 2* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์. (2548). *เอกสารวิชาการเรื่องวิสาหกิจชุมชน*. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 จังหวัดชัยนาท: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2542). *ธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ณัฏฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดเคชั่น.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังขรัตน์. (2556). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา*. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- บุญธรรม จิตต่อนันต์. (2540). *ส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประสิทธิ์ศักดิ์ ศิริจารุภัทร และ ไพฑูรย์ พิมพ์ดี. (2550). *ความรู้และเจตคติต่อระบบประกันสังคมของนักศึกษาปริญญาตรี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.

- ปาริฉัตร ตั้งพันธ์ประเสริฐ. (2550). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การกับผลการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณีศึกษาพนักงานของบริษัทเชียร์สุร์ตัน จำกัด*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- พิชญ บุษยนิม และ กล้าณรงค์ สุทธิรอด. (2558). *การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- พูลสวัสดิ์ นาทองคำ. (2556). *รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พันโท โกมล วงศ์อนันต์. (2555). *การวิเคราะห์ SWOT Analysis*. สืบค้นจาก
: <http://promrucsa-dba04.blogspot.com/2012/10/swot-analysis-swot-swot-humphrey-swot-2.html>.
- รัชดาพร ทูมมา. (2560). *แบบการวัดทัศนคติ ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scal)*. สืบค้นจาก
: <https://jane1995site.wordpress.com>.
- รัชณี รูปหล่อ และคณะ (ม.ป.ป). *แนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนและเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร ฉบับพิเศษการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5. น.169
- สมรรถชัย ศันธมาทน์. (2556). *ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถาบันการพลศึกษา ในเขตภาคใต้ ปีการศึกษา 2555*. (ปริญญาโท ศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง. (2555). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการด้านการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ตรัง.
- สุกัญญา อธิปอนันต์ และคณะ. (2550). *กลยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง*. กรมส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สุรพงษ์ คงสัตย์ และ ชีรชาติ ธรรมวงศ์. (2551). *การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)*. มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สัจจา บรรจงสี และคณะ. (2554). *การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. น.178. สืบค้นจาก http://e-jodil.stou.ac.th/filejodil/1_15_166.pdf.

- สัญญา เคนาภูมิ. (2558). *แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม*. น.77 .สืบค้นจาก <http://www.praewa.ksu.ac.th/File-71.html>.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548*. กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- อมรรัตน์ จันทวงศ์. (2556). *การเรียนรู้ด้วยตนเอง*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/39420>.
- อัมพาพร นพรัตน์. (2558). *ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ปีการศึกษา 2556*. (สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- อรสา หนูกระแสน. (2557). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการบริการของธนาคารออมสินสาขาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, กรุงเทพฯ.
- Bloom, Benjamin S. and Others. (1956). *Taxonomy of Education Objectives*. New York : David McKay.
- Herzberg, F. (1959). *The Motivation of Work*. New York: John Wiley & Sons. McGrath, A., Reid, A., & Boore, J, (1989). Occupational stress in nursing. *International Journal of Nursing Studies*, 16(4), 343-358.
- Maslow, Abraham M. (1954). *Motivation and Personality*. New York : Harper and Row.
- Miller EA, et al. (2003). *Multiple cargo binding sites on the COPII subunit Sec24p ensure capture of diverse membrane proteins into transport vesicles*. Stanford University.
- Webster's New Universal. (1977). *Dictionary of English Language*. New York : Webster's Universal Press.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สกลนคร

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและ
พัฒนาการเกษตรที่ 5

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับประธานวิสาหกิจชุมชน การตอบแบบสอบถามนี้
จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อ ทุกตอนตามสภาพความเป็นจริง คำตอบของท่าน
ผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับ จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน
ตอนที่ 2 ความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ในแต่ละข้อตาม
ความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน

1.1 สภาพส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของประธาน

- 1) เพศ ชาย หญิง
- 2) อายุปี
- 3) สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง
- 4) ระดับการศึกษา ไม่ได้รับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4
 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ปวช.) อนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวส.)
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
- 5) ระยะเวลาของการเป็นสมาชิกปี
- 6) รายได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนต่อปี เฉลี่ย.....บาท (เฉพาะที่ได้จากกิจกรรม
วิสาหกิจชุมชน)

7) อาชีพหลัก (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

- (1) ประเภทอาชีพ
☐ รับราชการ	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ รับจ้างทั่วไป	☐ ค้าขาย
☐ เกษตรกร	☐ อื่นๆ ระบุ.....

(2) รายได้รวม.....บาท/ปี

8) อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ประเภทอาชีพ
☐ ธุรกิจส่วนตัว	☐ รับจ้างทั่วไป
☐ ค้าขาย	☐ เกษตรกร
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

(2) รายได้จากอาชีพรอง.....บาท/ปี

9) ตำแหน่งในกลุ่ม

- คณะกรรมการกลุ่ม เป็นมาแล้ว.....ปี
- สมาชิกกลุ่ม เป็นมาแล้ว.....ปี

10) ตำแหน่งในชุมชน

- ไม่มี
- มี ได้แก่
☐ กำนัน	☐ ผู้ใหญ่บ้าน
☐ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	☐ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
☐ อาสาสมัครสาธารณสุข	☐ อบต.
☐ คณะกรรมการหมู่บ้าน	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.2 สภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนที่รับผิดชอบ

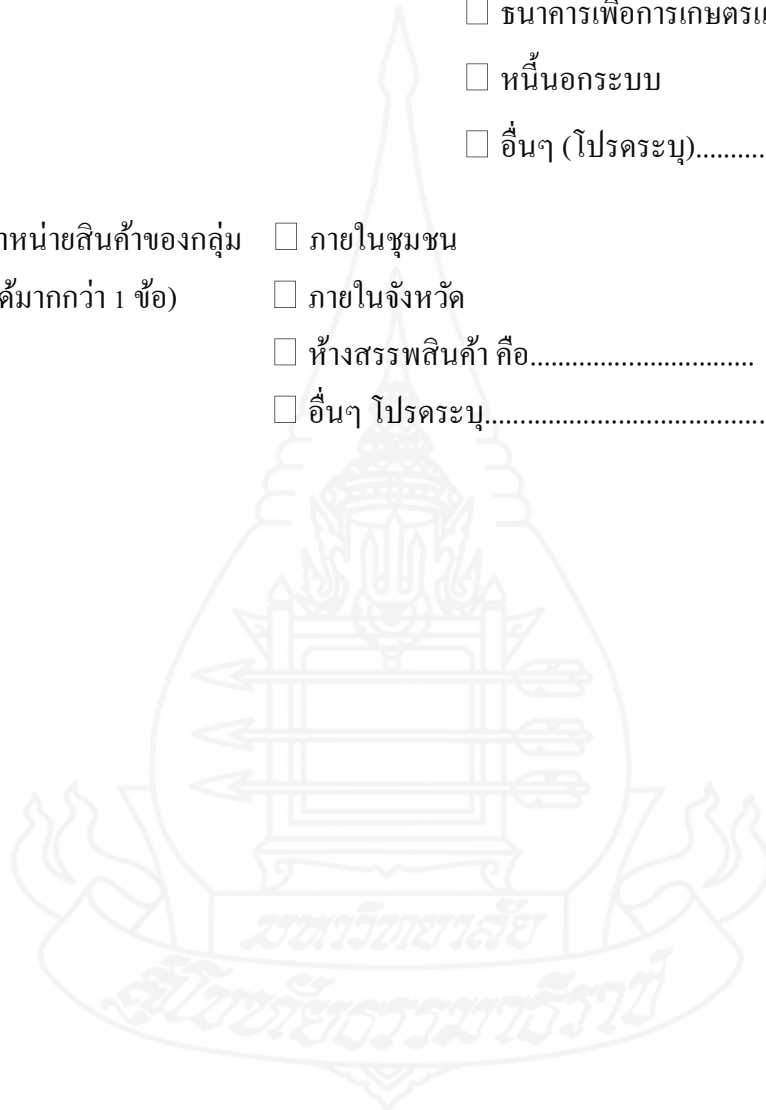
1) การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เกิดจากการจัดทำแผนพัฒนาแม่บท	☐ เกิดจากการชักชวนของผู้นำ
☐ เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม	
☐ เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2) แหล่งเงินทุนของกิจการวิสาหกิจชุมชน

☐ การระดมทุน	☐ การสนับสนุนจากภาครัฐ
☐ การกู้ยืมเงิน	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

- 3) สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน ไม่มีหนี้สิน
 มีหนี้สินจาก
- กองทุนหมู่บ้าน
 - สหกรณ์การเกษตร
 - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)
 - หนี้นอกระบบ
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 4) แหล่งจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ภายในชุมชน ภายในอำเภอ
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ภายในจังหวัด ต่างจังหวัด
 ห้างสรรพสินค้า คือ..... ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง ความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ระดับความรู้ของประธาน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการ การจัดการวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการกลุ่ม ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ตลอดจนถึงแหล่งความรู้ที่ได้รับ

ตอนที่ 2.1 ระดับความรู้ของการจัดการวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนมากน้อยระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ให้ไว้

ข้อ ที่	ความรู้ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านการดำเนินงาน						
1	ความรู้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน					
2	การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน					
3	การกำกับควบคุมการดำเนินงาน					
2. ด้านการจัดการทุน						
1	การจัดทำบัญชีงบประมาณรายรับ รายจ่าย งบดุล ทรัพย์สินกลุ่มที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์					
2	การจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม ทำบัญชีสำเร็จรูป					
3	การควบคุมและกำกับการใช้เงินทุนที่เหมาะสม					
4	การเพิ่มมูลค่าของเงินทุนภายในกลุ่ม					

5	การจัดสรรสวัสดิการ และกำไรแก่สมาชิก					
6	การแก้ไขปัญหาทางการเงินเมื่อกลุ่มขาดสภาพคล่องต้นเงินทุนโปรระยะบู					
3. ด้านการจัดการด้านการผลิต						
1	การวางแผนการผลิต ทั้งด้านวัตถุดิบ การผลิต การเก็บรักษา และการขนส่ง					
2	การนำเทคโนโลยี นวัตกรรม เครื่องจักรกลสมัยใหม่ มาปรับใช้กับการผลิตสินค้าและบริการแบบดั้งเดิม					
3	การคัดเลือกวัตถุดิบให้ได้คุณภาพ					

3. ด้านการจัดการด้านการผลิต (ต่อ)						
4	การตรวจสอบคุณภาพการผลิตก่อนออกจำหน่าย					
5	การเพิ่มมูลค่าและพัฒนารูปแบบสินค้าให้ทันสมัยและมีอัตลักษณ์					
6	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิต					
7	การจัดสถานที่ผลิต และควบคุมการผลิตให้ถูกสุขลักษณะ					
8	การขอมาตรฐานสินค้า ได้แก่ อย. , Primary GMP ,GMP ,ฮาลาล					
4. ด้านการจัดการด้านการตลาด						
1	การวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภค					
ข้อที่	ความรู้ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2	การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคาสินค้าและบริการ					
3	การวางระบบจำหน่ายและการกระจายสินค้าสู่ตลาด					
4	กิจกรรมการส่งเสริมการขาย เช่น ลด แลก แจก แถม					
5	การติดต่อและประสานงานหาช่องทางตลาด					
6	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุค ไลน์ อินตาแกรม เว็บไซต์					

7	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำ ตลาดออนไลน์ เช่น การสร้างเว็บเพจ เฟสบุ คร้านค้า ตลาดออนไลน์สาธารณะ					
5. การประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน						
1	ความรู้ความเข้าใจในแบบประเมินศักยภาพ (แบบในปี 2555)					
2	วิธีการและขั้นตอนการประเมินศักยภาพ					
3	ความสามารถในการทำแบบประเมินด้วย ตนเอง					
4	วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนา กิจการวิสาหกิจชุมชน					
5	ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน					
6	การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน/ แผนธุรกิจ					
7	ความสามารถในการจัดทำแผนฯ ด้วย ตนเอง					

ตอนที่ 2.2 ระดับความรู้ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนมากน้อย
ระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ให้ไว้

ข้อ ที่	ความรู้ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน	ระดับความรู้				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่ม ที่เหมาะสมกับสถานการณ์กลุ่มในปัจจุบัน					
2	การแบ่งงานให้เหมาะสมกับความถนัดของ สมาชิก					
3	การจัดโครงสร้างของกลุ่ม					
4	การกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการกลุ่ม					
5	การกำหนดเป้าหมายการผลิตสินค้าและ บริการ					
6	จิตวิทยาในการจูงใจ การชักนำ การสร้าง ขวัญกำลังใจแก่สมาชิก					
7	การกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการร่วม คิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์					
8	การจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ บัญชี องค์กรความรู้ วาระและรายงานการประชุม ข้อมูล หน่วยงาน ข้อมูลเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ข้อมูลตลาด					
9	การวางแผนการดำเนินงาน ทั้งด้านจัดซื้อ วัตถุดิบ การผลิต การเก็บรักษา การขนส่ง และการกระจายสินค้า					

10	ความสามารถในการเข้าถึงและประสานงานกับภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา ในด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี ตลาด การพัฒนาสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ทุนและปัจจัยการผลิต					
11	ความสามารถในการเข้าถึงและประสานงานกับผู้นำชุมชน และผู้นำท้องถิ่น					
12	การพัฒนาสมาชิกตามบทบาทหน้าที่และความถนัด					

2.3 ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ โดยใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ตามที่ตรงกับความรู้และความเข้าใจของท่าน

ข้อที่	ประเด็นความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548	ถูก	ผิด
1	วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบกิจการของคนชุมชน โดยใช้ทุน ทรัพยากร เทคโนโลยีในชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและมีรายได้จากการทำกิจการ สุดท้ายก่อให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเองในการทำกิจการเป็นหลัก		
2	วิสาหกิจชุมชนสามารถประกอบกิจการโดยการซื้อสินค้าจากต่างจังหวัดมาจำหน่ายในชุมชนได้		
3	วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การบริการ หรือการอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน		
4	วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่ดำเนินการร่วมกันในชุมชน โดยคณะบุคคลที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล และประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชนตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไป		
5	ผู้ดำเนินการยื่นต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน คือ สมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม โดยไม่จำเป็นต้องได้รับการมอบหมายจากสมาชิกทั้งหมดก็ได้		
6	วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการเพื่อสร้างรายได้ เพื่อการพึ่งพาตนเองและเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชนและเป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบ		

	เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน		
7	ห้วงเวลาของการต่อทะเบียน คือ 1 ธันวาคม – 31 ธันวาคม ของทุกปี		
8	ประโยชน์ของการจดวิสาหกิจชุมชน คือ ได้รับการรับรองตามกฎหมาย ได้รับการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (60 วัน) ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เวทีชุมชน และศึกษาดูงาน มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยการจัดทำแผนพัฒนากิจการ/แผนประกอบการ มีการดำเนินการพัฒนากิจการในส่วนที่ดำเนินการเองได้ และส่วนที่ต้องพึ่งพาจากภายนอก		
9	หลักฐานที่ใช้ในการต่อทะเบียนคือบัตรประจำตัวประชาชนฉบับจริงของผู้ยื่น		
10	สถานที่สำหรับการขอยื่นจดและต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน คือ ที่ว่าการอำเภอหรือศาลากลางจังหวัด		
ข้อ ที่	ประเด็นความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548	ถูก	ผิด
11	วัตถุประสงค์ในการจดทะเบียน เพื่อให้เกิดการรวมตัวของคนในชุมชนในการประกอบกิจการของชุมชน ในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีความมั่นคง มีสถานภาพได้รับการรับรองตามกฎหมายนำไปสู่ การพัฒนาให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และมีระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง		
12	กิจการของวิสาหกิจชุมชนอาจเป็นของคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ สามารถจ้างแรงงานต่างชาติได้		
13	วิสาหกิจชุมชนต้องประกอบด้วยสมาชิก 7 คนขึ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันได้		
14	การประเมินศักยภาพกลุ่ม ต้องดำเนินการประเมินหลังจากได้รับการอนุมัติการจดทะเบียน ภายในเวลา 60 วัน หลังจากนั้นควรมีการประเมินศักยภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือเมื่อเห็นว่ากลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในด้านใดด้านหนึ่ง		
15	นายทะเบียน ที่มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน และผู้รับเรื่องการจดทะเบียนต่อทะเบียน เพิกถอนทะเบียน คือ นายอำเภอ หรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด		
16	วิสาหกิจชุมชนจะถูกยกเลิก/เพิกถอนทะเบียน ต่อเมื่อ ไม่ดำเนินการต่อทะเบียนติดต่อกัน		

	ภายใน 2 ปี หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นวิสาหกิจชุมชน		
17	วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการยื่นขอมาตรฐาน อย. สามารถดำเนินการขอขึ้นเรื่องได้ที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด		
18	วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการยื่นขอมาตรฐานฮาลาล สามารถดำเนินการขอขึ้นเรื่องได้ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา		
19	การปิดบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ควรปิดบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี		
20	การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนหลังถูกเพิกถอน ต้องยื่นสิทธิอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (ยื่น แบบ สวช. 06)		

ตอนที่ 2.4 แหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านได้รับความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนจากแหล่งความรู้ไหนบ้างและได้รับความรู้จากแหล่งนั้นๆ มากน้อยระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ให้ไว้

ข้อที่	แหล่งความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
จากบุคคล						
1	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงาน					
2	เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่					
	2.1 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนและตาม					
	2.2 พัฒนาชุมชน					
	2.3 สาธารณสุข					
	2.4 สหกรณ์					
	2.5 อุตสาหกรรมจังหวัด					
	2.6 สำนักงานตรวจบัญชีและสหกรณ์จังหวัด					
	2.7 ธ.ก.ส					
3	ปราชญ์ชาวบ้าน					
4	ผู้นำท้องถิ่น					
5	สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ					

6	ญาติ/พี่น้อง					
7	เพื่อน					
จากกลุ่ม						
1	การอบรม					
2	การสัมมนา					
3	การประชุม					
4	การสาธิต					
5	การทัศนศึกษา/การดูงาน					
จากสื่อมวลชน						
1	โทรทัศน์					
2	วิทยุกระจายเสียง					
ข้อ ที่	ความรู้ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
3	หอกระจายข่าว					
4	นิทรรศการ					
5	การประกวด					
6	ซีดี/ดีวีดี/วีดีทัศน์					
7	งานรณรงค์					
8	งานมหกรรมแสดงสินค้า/การออกบูทจำหน่าย					
สื่อสิ่งพิมพ์						
1	หนังสือ คำแนะนำ					
2	วารสาร					
3	เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ					
4	หนังสือพิมพ์					
5	โปสเตอร์					
สื่อออนไลน์						
1	อินเทอร์เน็ต					
2	แอปพลิเคชัน Line					
3	แอปพลิเคชัน Facebook					

4	แอปพลิเคชัน Instagram					
5	เว็บเพจ					
6	ยูทูป					

ตอนที่ 2.5 ความรู้ที่ท่านต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

คำชี้แจง ท่านคิดว่าตัวท่านเองต้องการความรู้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน ตามประเด็นที่ระบุในตารางข้างล่างมากน้อยระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ให้ไว้

ข้อ ที่	ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	ตัวท่านเอง				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ทักษะการบริหารจัดการองค์กร					
2	ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม					
3	ทักษะการเป็นผู้นำ					
4	การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่ม					
5	การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน/แผนธุรกิจ					
6	การจัดทำบัญชี					
7	การวิเคราะห์ตลาด					
8	การเจรจาธุรกิจ					
9	ทักษะในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ					
10	มาตรฐานสินค้าและบริการ					
11	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ					
12	การออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์					
13	การสร้างแบรนด์สินค้า					
14	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์					

15	การขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทุน และ ปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และ สถาบันการศึกษา					
16	การแปรรูปสินค้า					
17	การเพิ่มมูลค่าสินค้า					
18	การค้าออนไลน์					
19	การสร้างเครือข่ายการค้า					
20	การวิเคราะห์และจัดทำแผนธุรกิจ					

ตอนที่ 2.6 ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

คำชี้แจง ท่านคิดว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มของท่าน ต้องการความรู้ในการดำเนิน
กิจการวิสาหกิจชุมชนตามประเด็นที่ระบุในตารางข้างล่างมากน้อยระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่อง ที่ให้ไว้

ข้อ ที่	ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ทักษะการบริหารจัดการองค์กร					
2	ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม					
3	ทักษะการเป็นผู้นำ					
4	การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่ม					
5	การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน/ แผนธุรกิจ					
6	การจัดทำบัญชี					
7	การวิเคราะห์ตลาด					
8	การเจรจาธุรกิจ					
9	ทักษะในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้ คุณภาพ					
10	มาตรฐานสินค้าและบริการ					

11	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ					
12	การออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์					
13	การสร้างแบรนด์สินค้า					
14	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์					
15	การขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทุน และปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา					
16	การแปรรูปสินค้า					
17	การเพิ่มมูลค่าสินค้า					
18	การค้าออนไลน์					
19	การสร้างเครือข่ายการค้า					
20	การวิเคราะห์และจัดทำแผนธุรกิจ					

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านมีความพึงพอใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนมากน้อยระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ให้ไว้

ข้อ ที่	ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจ ชุมชน	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. ด้านการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						
1	การบริหารจัดการการค้าสินค้าและบริการ					
2	การบริหารการตลาด					
3	การบริหารเงินทุน					
4	การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					

5	การมีส่วนร่วมของสมาชิก					
6	การบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่ม					
7	การประชุม					
8	การจัดสรรผลประโยชน์					
9	การมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก					
10	ผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
11	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม					
12	การแบ่งงาน					
13	การกำหนดเป้าหมายกลุ่ม					
14	การจัดการความรู้และข้อมูล					
2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ						
15	การจด/ต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน					
16	การให้คำแนะนำ/ความรู้การดำเนินกิจการแก่วิสาหกิจชุมชน					
17	การสนับสนุนงบประมาณแก่วิสาหกิจชุมชน					
18	การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชน					
19	ขั้นตอนการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของภาครัฐ					
20	การบริการ โดยภาพรวมของสำนักงานเกษตร					
ข้อ ที่	ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
21	การบริการ โดยภาพรวมของสำนักงานพัฒนาชุมชน					
22	การบริการ โดยภาพรวมของสำนักงานสาธารณสุข					
23	การบริการ โดยภาพรวมของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)					

24	การบริการโดยภาพรวมของอบต./อปท./เทศบาล/ท้องถิ่น					
25	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานประมง					
26	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด					
27	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด					
28	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์					

ตอนที่ 4 ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง ท่านคิดว่าการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบัน ประสบปัญหาตามประเด็นที่ระบุในตารางข้างล่างมากน้อยระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ให้ไว้

ข้อที่	ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก					
2	การบริหารจัดการกลุ่มยังไม่มีประสิทธิภาพ					
3	การทำงานกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง					
4	การจัดหาทุนในการดำเนินกิจการยังไม่เพียงพอ					
5	วัตถุดิบในการผลิตสินค้าไม่เพียงพอ ราคาแพง					
6	ขาดทักษะในการผลิตสินค้าและบริการ					
7	ขาดระบบการทำบัญชี					
8	ขาดมาตรฐานของสินค้าและบริการ					
9	ช่องทางจำหน่ายสินค้ายังไม่เพียงพอ					
10	ขาดการวิเคราะห์ต้นทุนของสินค้าเพื่อตั้งราคาจำหน่าย					
11	ขาดแรงงานฝีมือดี					

ข้อ ที่	ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
12	ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การตลาด การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ					
13	ขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และ พัฒนาบรรจุภัณฑ์					
14	ต้นทุนการผลิตสูง					
15	ภาระหนี้สิน					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน

1) ด้านเงินทุน

.....

.....

2) ด้านองค์ความรู้

.....

.....

3) ด้านตลาด

.....

.....

4) ด้านปัจจัยการผลิต

.....

.....

5) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

.....

.....

6) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ

.....

.....

ขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน
ระดับอำเภอ เลขที่.....

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริม
และพัฒนาการเกษตร ที่ 5

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ การตอบแบบสอบถามนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อ ทุกตอนตามสภาพความเป็นจริง คำตอบของท่าน ผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับ จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 2 ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ผู้ศึกษาขอพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าหน้าที่

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ หน้าช่อง ในแต่ละข้อตามความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน

- 1) เพศ ชาย หญิง
- 2) อายุปี
- 3) สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง
- 4) ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ปวช.) อนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวส.)
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
- 5) ประสบการณ์การทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน.....ปี
- 6) อายุราชการ.....ปี
- 7) รายได้.....ปี
- 8) อาชีพเสริม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

(1) ประเภทอาชีพ

ธุรกิจส่วนตัว

รับจ้างทั่วไป

ค้าขาย

ทำการเกษตร อื่นๆ โปรดระบุ.....

(2) รายได้จากอาชีพเสริม.....บาท/ปี

ตอนที่ 2 ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2.1 ระดับความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

มากน้อยระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ให้ไว้

ข้อ ที่	ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจ ชุมชน	ระดับความรู้				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และการต่อทะเบียน ของวิสาหกิจชุมชน					
2	การดำเนินการจดทะเบียน					
3	การดำเนินการต่อทะเบียน					
4	การดำเนินการยกเลิก/เพิกถอนทะเบียน					
5	การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน					
6	การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน					
7	การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือการ เขียนแผนธุรกิจ					
8	การคัดกรองวิสาหกิจชุมชน					
9	การสนับสนุนแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
10	การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน					
11	บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน					
12	การจัดเวทีชุมชนเพื่อกระตุ้นให้วิสาหกิจ ชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยน ในทางที่ก้าวหน้าขึ้น					
13	ระเบียบการจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชนหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน					

14	การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน					
15	การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน					
16	การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย					
17	การทำการตลาดออนไลน์					
18	การสร้างแบรนด์สินค้า					
19	กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจ					
20	การจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่วิสาหกิจชุมชน					
21	การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า					
22	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ					

ตอนที่ 2.2 แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านได้รับความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนจากแหล่งความรู้ไหนบ้างและได้รับความรู้จากแหล่งนั้นๆ มากน้อยระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ให้ไว้

ข้อที่	แหล่งความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
จากบุคคล						
1	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด					
2	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับเขต					
3	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนระดับกรม					
4	รุ่นพี่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร					
5	พนักงานเคหะกิจเกษตร					
6	เกษตรอำเภอ					

7	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร					
8	เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น					
	2.1 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและตาม					
	2.2 สำนักงานพัฒนาชุมชน					
	2.3 สำนักงานสาธารณสุข					
	2.4 สหกรณ์					
	2.5 สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด					
	2.6 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด					
	2.7 ธ.ก.ส					
	2.8 สำนักงานพาณิชย์จังหวัด					
9	ปราชญ์ชาวบ้าน					
10	ผู้นำท้องถิ่น					
11	สมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
12	ญาติพี่น้อง					
13	เพื่อน					
จากกลุ่ม						
1	การอบรม					
2	การสัมมนา					
3	การประชุม					
4	การสาธิต					
5	การทำศนะศึกษา/การดูงาน					
จากสื่อมวลชน						
1	โทรทัศน์					
2	วิทยุกระจายเสียง					
3	หอกระจายข่าว					
4	นิทรรศการ					
5	การประกวด					

ข้อ ที่	แหล่งความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุน วิสาหกิจชุมชน	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6	ซีดี/ดีวีดี/วีดิทัศน์					
7	งานรณรงค์					
8	งานมหกรรมแสดงสินค้า/การออกบูท					
สื่อสิ่งพิมพ์						
1	หนังสือ คำแนะนำ					
2	วารสาร					
3	เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ					
4	หนังสือพิมพ์					
5	โปสเตอร์					
สื่อออนไลน์						
1	อินเทอร์เน็ต					
2	แอปพลิเคชัน Line					
3	แอปพลิเคชัน Facebook					
4	แอปพลิเคชัน Instagram					
5	เว็บเพจ					
6	ยูทูป					

ตอนที่ 2.3 ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม

คำชี้แจง ท่านคิดว่าตัวท่านเองต้องการความรู้ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุน
วิสาหกิจชุมชนตามประเด็นที่ระบุในตารางข้างล่างมากน้อยระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงใน
 ที่ให้ไว้

ข้อ ที่	ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1	พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548					
2	การจดทะเบียน การต่อทะเบียน และการเพิก ถอนทะเบียน					
3	การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน					
4	ระเบียบการประชุมและการจัดทำวาระการ ประชุม					
5	กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจ ชุมชน					
6	การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน					
7	การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน					
8	การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน					
9	การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน/ แผนธุรกิจ					
10	การวิเคราะห์ตลาดและการคำนวณต้นทุน ราคาสินค้า					
11	การเจรจาธุรกิจ					
12	การพัฒนาผลิตภัณฑ์					
13	การพัฒนาระบบบัญชี					
14	มาตรฐานสินค้าและบริการ					
15	การแปรรูปสินค้าเกษตร					

16	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์					
17	จิตวิทยาในการกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนไปในทางที่ก้าวหน้า					
18	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ					
19	การศึกษาคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ					
20	การศึกษาคุณภาพแหล่งผลิตหรือจำหน่ายสินค้าและบริการเชิงนวัตกรรม และมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต					

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ ที่	ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนผ่านกลไกของการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน					
2	การยกเลิกการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ					
3	การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดเวทีการประเมินศักยภาพและการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน					
4	การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง					

5	การสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแก่วิสาหกิจชุมชนที่ เป็นผู้ประกอบการใหม่					
6	การสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแก่วิสาหกิจชุมชนที่ เป็นผู้ประกอบการเก่าอย่างต่อเนื่อง					
7	การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชนในด้านการผลิต					
8	การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการขอมาตรฐานสินค้าและบริการ					
9	การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์					
10	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน					
ข้อที่	ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
11	การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์					
12	การสนับสนุนงานวิจัยด้านการแปรรูปขยายผลไปสู่กิจการของวิสาหกิจชุมชน					
13	การดำเนินงานคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่น					
14	การสนับสนุนงบประมาณพัฒนาวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด เป็นวิสาหกิจชุมชนต้นแบบและเป็นแหล่งเรียนรู้					
15	การสนับสนุนการจัดงานแสดงสินค้าวิสาหกิจชุมชนประจำปี					
16	การสนับสนุนการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ					
17	วิสาหกิจชุมชนใหม่ที่เพิ่งจดทะเบียน เพื่อครบ 60 วัน					

	ต้องดำเนินการประเมินศักยภาพกลุ่ม สำหรับกลุ่มเก่า ควรประเมินศักยภาพทุกปี					
18	การปรับปรุงข้อมูลวิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศ ควรปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง					
19	การจัดเก็บข้อมูลพิกัดที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนทุกแห่ง					
20	การบันทึกข้อมูลผลการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ในระบบสารสนเทศของหน่วยงานภาคี					
21	ความเหมาะสมของแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจ ชุมชน					
22	การคัดกรองวิสาหกิจชุมชนที่ขาดคุณสมบัติของ วิสาหกิจชุมชนและให้ดำเนินการเพิกถอนตามระเบียบ ของการเพิกถอน					

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง ท่านคิดว่าการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบัน ประสบปัญหาตามประเด็นที่
ระบุในตารางข้างล่างมากน้อยระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ให้ไว้

ข้อ ที่	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการดำเนินงาน						
1	นายทะเบียนขาดความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุน วิสาหกิจชุมชน					
2	เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุน วิสาหกิจชุมชน					
3	งบประมาณในการจัดสรรให้ดำเนินงานไม่เพียงพอ					
4	เจ้าหน้าที่ต้องรับงานตำบล ภาระงานตำบลมาก มีเวลา น้อย					
	สำหรับการติดตามและให้ความรู้วิสาหกิจชุมชน					
5	ขาดระบบการติดตาม การเขียน และให้ความรู้ วิสาหกิจชุมชนที่เป็นระบบ					
6	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิสาหกิจชุมชนน้อย					

ด้านหน่วยงานภาคี						
1	ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน					
2	ขาดความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน					
3	การให้ความสำคัญและความร่วมมือไม่ต่อเนื่อง					
4	ขาดการบันทึกข้อมูลการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศ					
5	ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตนเองในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน					
ด้านนโยบายของภาครัฐ						
1	การเร่งส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มให้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยขาดการพิจารณาคุณสมบัติของการเป็นวิสาหกิจชุมชน					
ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2	ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม สนับสนุน การติดตาม					
3	การส่งเสริม สนับสนุนที่เน้นปริมาณมาก่อน					
4	การส่งเสริม สนับสนุนที่ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกถึงความเหมาะสมและความยั่งยืน					
5	ความล่าช้าของระบบราชการในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน					
ด้านวิสาหกิจชุมชน						
1	ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
2	วิสาหกิจชุมชนที่มีคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการมีปริมาณมาก มีปัญหาในการส่งเสริม					
3	วิสาหกิจชุมชนมีการพึ่งพาตนเองน้อย					
4	สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานน้อย					
5	วิสาหกิจชุมชนดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

1) ด้านการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่

.....
.....
.....

2) ด้านกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร

.....
.....
.....

3) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาคี

.....
.....
.....

4) ด้านนโยบายของภาครัฐ

.....
.....
.....

5) ด้านการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

.....
.....
.....

6) อื่นๆ

.....
.....
.....

ขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน
ในพื้นที่อำเภอ.....จังหวัด.....

๑. แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

๑.๑ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

๑) นายทะเบียน
สถานการณ์

.....
.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....
.....
.....
.....

๒) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ
สถานการณ์

.....
.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....
.....
.....
.....

๓) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด
สถานการณ์

.....
.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....
.....
.....

๔) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
สถานการณ์

.....
.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....
.....
.....

๕) คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ
สถานการณ์

.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....
.....
.....

๖) ภาคเอกชน
สถานการณ์

.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....

.....

.....

.....

๗) ภาคสถาบันการศึกษา
สถานการณ์

.....

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....

.....

.....

.....

๘) ส่วนท้องถิ่น
สถานการณ์

.....

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....

.....

.....

.....

๑.๒ สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชน

๑) คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน
สถานการณ์

.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....
.....
.....
.....

๒) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน
สถานการณ์

.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....
.....
.....

๓) สินค้า/บริการของวิสาหกิจชุมชน
สถานการณ์

.....
.....
.....

แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....
.....
.....

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ
ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ 5

คำชี้แจง : แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ 5 เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถาม มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำการประเมินความเที่ยงตรงในตอนที่ 1 – 4 โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อความมีความสอดคล้อง หรือถูกต้องเพียงใด

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม								
1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน								
1	เพศ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
2	อายุ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
3	สถานภาพ	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
4	ระดับการศึกษา	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
5	ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
6	รายได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนต่อปี	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
7	อาชีพหลัก (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
8	อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
9	ตำแหน่งในกลุ่ม	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
10	ตำแหน่งในชุมชน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
11	การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
12	แหล่งเงินทุนของกิจการวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
13	สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ใช้ได้				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
14	แหล่งจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 2.1 ระดับความรู้ของการจัดการวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
15	ความรู้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน	0	1	1	0	2	0.5	ใช้ได้
16	การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
17	การกำกับควบคุมการดำเนินงาน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
18	การจัดทำบัญชีงบประมาณรายรับ รายจ่าย งบดุล ทรัพย์สินกลุ่มที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
19	การจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมทำบัญชีสำเร็จรูป	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
20	การควบคุมและกำกับการใช้เงินทุนที่เหมาะสม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
21	การเพิ่มมูลค่าของเงินทุนภายในกลุ่ม	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
22	การจัดสรรสวัสดิการ และกำไรแก่สมาชิก	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
23	การแก้ไขปัญหาทางการเงินเมื่อกลุ่มขาดสภาพคล่องด้านเงินทุน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
24	การวางแผนการผลิต ทั้งด้านวัตถุดิบ การผลิต การเก็บรักษา และการขนส่ง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
25	การนำเทคโนโลยี นวัตกรรม เครื่องจักรกลสมัยใหม่ มาปรับใช้กับการผลิตสินค้าและบริการแบบดั้งเดิม	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
26	การคัดเลือกวัตถุดิบให้ได้คุณภาพ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
27	การตรวจสอบคุณภาพการผลิตก่อน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
28	การเพิ่มมูลค่าและพัฒนารูปแบบสินค้าให้ทันสมัยและมีอัตลักษณ์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
29	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิต	0	1	1	0	2	0.5	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 2.1 ระดับความรู้ของการจัดการวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
30	การจัดสถานที่ผลิต และควบคุมการผลิตให้ ถูกสุขลักษณะ	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
31	การขอมาตรฐานสินค้า ได้แก่ อย. , Primary GMP ,GMP ,ฮาลาล	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
32	การวิเคราะห์ตลาดและผู้บริโภค	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
33	การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคาสินค้า และบริการ	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
34	การวางระบบจำหน่ายและการกระจายสินค้า สู่ตลาด	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
35	กิจกรรมการส่งเสริมการขาย เช่น ลด แลก แจก แถม	0	1	1	0	2	0.5	ใช้ได้
36	การติดต่อและประสานงานหาช่องทางตลาด	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
37	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ประชา สัมพันธ์สินค้าและบริการ ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุค ไลน์ อินตาแกรม เว็บบเพจ	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
38	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำตลาด ออนไลน์ เช่น การสร้างเว็บเพจ เฟสบุคร้าน ค้า ตลาดออนไลน์สาธารณะ	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
39	ความรู้ความเข้าใจในแบบประเมินศักยภาพ (แบบในปี 2555)	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
40	วิธีการและขั้นตอนการประเมินศักยภาพ	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
41	ความสามารถในการทำแบบประเมินด้วย	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
42	วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
43	ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
44	การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน/	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
45	ความสามารถในการจัดทำแผนฯ ด้วยตนเอง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 2.2 ระดับความรู้ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
46	การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่ม ที่ เหมาะสมกับสถานการณ์กลุ่มในปัจจุบัน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
47	การแบ่งงานให้เหมาะสมกับความถนัดของ สมาชิก	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
48	การจัดโครงสร้างของกลุ่ม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
49	การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
50	การกำหนดเป้าหมายการผลิตสินค้าและ บริการ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
51	จิตวิทยาในการจูงใจ การชักนำ การสร้าง ขวัญกำลังใจแก่สมาชิก	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
52	การกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการร่วม คิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
53	การจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ บัญชี องค์กรความรู้ วาระและรายงานการประชุม ข้อมูล หน่วยงาน ข้อมูลเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ข้อมูลตลาด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
54	การวางแผนการดำเนินงาน ทั้งด้านจัดซื้อ วัตถุดิบ การผลิต การเก็บรักษา การขนส่ง และการกระจายสินค้า	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
55	ความสามารถในการเข้าถึงและประสานงาน กับภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา ในด้าน องค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี ตลาด การ พัฒนาสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ทุนและปัจจัย การผลิต	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 2.3 ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (คำถามถูก/ผิด)								
56	ความสามารถในการเข้าถึงและประสานงานกับผู้นำชุมชน และผู้นำท้องถิ่น	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
57	การพัฒนาสมาชิกตามบทบาทหน้าที่และความถนัด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
58	วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบกิจการของคนชุมชน โดยใช้ทุน ทรัพยากร เทคโนโลยี ในชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และมีรายได้จากการทำกิจการ สุดท้ายก่อให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเองในการทำกิจการเป็นหลัก	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
59	วิสาหกิจชุมชนสามารถประกอบกิจการโดยการซื้อสินค้าจากต่างจังหวัดมาจำหน่ายในชุมชนได้	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
60	วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า การบริการ หรือการอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
61	วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่ดำเนินการร่วมกันในชุมชน โดยคณะบุคคลที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล และประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชน ตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไป	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
62	ผู้ดำเนินการยื่นต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน คือ สมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม โดยไม่จำเป็นต้องได้รับการมอบหมายจากสมาชิกทั้งหมดก็ได้	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum	sum	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	(x)	(x)/n	
ตอนที่ 2.3 ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (คำถามถูก/ผิด)								
63	วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการเพื่อสร้างรายได้ เพื่อการพึ่งพาตนเองและเพื่อประโยชน์สุข	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
64	ห้วงเวลาของการต่อทะเบียน คือ 1 ธันวาคม – 31 ธันวาคม ของทุกปี	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
65	ประโยชน์ของการจดวิสาหกิจชุมชน คือ ได้รับ การรับรองตามกฎหมาย ได้รับการประเมิน ศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (60 วัน) ได้ผ่าน กระบวนการเรียนรู้ เวทีชุมชน และศึกษาดูงาน มี การกำหนดทิศทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดย การจัดทำแผนพัฒนากิจการ/แผนประกอบการ มี การดำเนินการพัฒนากิจการในส่วนที่ดำเนินการ เองได้ และส่วนที่ต้องพึ่งพาจากภายนอก	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
66	หลักฐานที่ใช้ในการต่อทะเบียนคือบัตร ประจำตัวประชาชนฉบับจริงของผู้ยื่น	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
67	สถานที่สำหรับการขอยื่นจดและต่อทะเบียน วิสาหกิจชุมชนคือ ที่ว่าการอำเภอหรือศาลา กลางจังหวัด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
68	วัตถุประสงค์ในการจดทะเบียน เพื่อให้เกิด การรวมตัวของคนในชุมชนในการประกอบ กิจการของชุมชน ในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ได้อย่างมีความมั่นคง มีสถานภาพได้รับการ รับรองตามกฎหมายนำไปสู่ การพัฒนาให้ ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และมีระบบเศรษฐกิจ ชุมชนที่เข้มแข็ง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
69	กิจการของวิสาหกิจชุมชนอาจเป็นของคนใดคน หนึ่งในชุมชนก็ได้ สามารถจ้างแรงงานต่างชาติ ได้ถ้ามีความจำเป็น	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum	sum	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	(x)	(x)/n	
ตอนที่ 2.3 ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (คำถามถูก/ผิด)								
70	วิสาหกิจชุมชนต้องประกอบด้วยสมาชิก 7 คนขึ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันได้	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
71	การประเมินศักยภาพกลุ่ม ต้องดำเนินการประเมินหลังจากได้รับการอนุมัติการจดทะเบียน ภายในเวลา 60 วัน หลังจากนั้นควรมีการประเมินศักยภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือเมื่อเห็นว่ากลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในด้านใดด้านหนึ่ง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
72	นายทะเบียน ที่มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน และผู้รับเรื่องการจดทะเบียน ต่อทะเบียน เพิกถอนทะเบียน คือ นายอำเภอ หรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
73	วิสาหกิจชุมชนจะถูกยกเลิก/เพิกถอนทะเบียนต่อเมื่อ ไม่ดำเนินการต่อทะเบียนติดต่อกันภายใน 2 ปี หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
74	วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการยื่นขอมาตรฐาน อย. สามารถดำเนินการขอขึ้นเรื่องได้ที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
75	วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการยื่นขอมาตรฐานฮาลาล สามารถดำเนินการขอขึ้นเรื่องได้ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
76	การปิดบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ควรปิดบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
77	การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนหลังถูกเพิกถอน ต้องยื่นสิทธิอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (ยื่น แบบ สวช. 06)	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 2.4 แหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินการกิจการวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
78	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
79	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนและตามอัยาศัย	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
80	พัฒนาชุมชน	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
81	สาธารณสุข	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
82	สหกรณ์	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
83	อุตสาหกรรมจังหวัด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
84	สำนักงานตรวจบัญชีและสหกรณ์จังหวัด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
85	ธ.ก.ส	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
86	ปราชญ์ชาวบ้าน	0	0	1	1	2	0.5	ใช้ได้
87	ผู้นำท้องถิ่น	0	0	1	1	2	0.5	ใช้ได้
88	สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ	0	0	1	1	2	0.5	ใช้ได้
89	ญาติ/พี่น้อง	0	0	1	1	2	0.5	ใช้ได้
90	เพื่อน	0	0	1	1	2	0.5	ใช้ได้
91	การอบรม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
92	การสัมมนา	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
93	การประชุม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
94	การสาธิต	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
95	การทำตะนศึกษา/การดูงาน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
96	โทรทัศน์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
97	วิทยุกระจายเสียง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 2.4 แหล่งความรู้ของประธานวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
98	หอกระจายข่าว	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
99	นิทรรศการ	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
106	เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
107	หนังสือพิมพ์	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
108	โปสเตอร์	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
109	อินเทอร์เน็ต	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
110	แอปพลิเคชัน Line	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
111	แอปพลิเคชัน Facebook	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
112	แอปพลิเคชัน Instagram	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
113	เว็บเพจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
114	ยูทูป	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 2.5 ความรู้ที่ท่านต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม								
115	ทักษะการบริหารจัดการองค์กร	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
116	ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
117	ทักษะการเป็นผู้นำ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
118	การจัดทำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับกลุ่ม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
119	การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน/ แผนธุรกิจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
120	การจัดทำบัญชี	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
121	การวิเคราะห์ตลาด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
122	การเจรจาธุรกิจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
123	ทักษะในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้ คุณภาพ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
124	มาตรฐานสินค้าและบริการ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
125	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต สินค้าและบริการ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
126	การออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 2.5 ความรู้ที่ทันต่อการเรียนรู้เพิ่มเติม (5 ระดับ)								
127	การสร้างแบรนด์สินค้า	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
128	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดยผ่าน สื่อ ออนไลน์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
129	การขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทุน และปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
130	การแปรรูปสินค้า	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
131	การเพิ่มมูลค่าสินค้า	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
132	การค้าออนไลน์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
133	การสร้างเครือข่ายการค้า	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
134	การวิเคราะห์และจัดทำแผนธุรกิจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
135	การบริหารจัดการการค้าและบริการ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
136	การบริหารการตลาด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
137	การบริหารเงินทุน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
138	การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
139	การมีส่วนร่วมของสมาชิก	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
140	การบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่ม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
141	การประชุม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
142	การจัดสรรผลประโยชน์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
143	การมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
144	ผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
145	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
146	การแบ่งงาน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
147	การกำหนดเป้าหมายกลุ่ม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
148	การจัดการความรู้และข้อมูล	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
149	การจด/ต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
150	การให้คำแนะนำ/ความรู้การดำเนินกิจการแก่ วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
151	การสนับสนุนงบประมาณแก่วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
152	การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
153	ขั้นตอนการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
154	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานเกษตร	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
155	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานพัฒนา	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
156	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงาน	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
157	การบริการโดยภาพรวมของการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
158	การบริการโดยภาพรวมของอบต./อปท./ เทศบาล/ท้องถิ่น	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
159	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานประมง	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
160	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานพาณิชย์	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
161	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงาน อุตสาหกรรมจังหวัด	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
162	การบริการโดยภาพรวมของสำนักงานตรวจ บัญชีสหกรณ์	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
ตอนที่ 4 ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
163	ขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
164	การบริหารจัดการกลุ่มยังไม่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
165	การทำงานกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
166	การจัดหาทุนในการดำเนินกิจการยังไม่	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
167	วัตถุดิบในการผลิตสินค้าไม่เพียงพอ ราคาแพง	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 4 ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
168	ขาดทักษะในการผลิตสินค้าและบริการ	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
169	ขาดระบบการทำบัญชี	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
170	ขาดมาตรฐานของสินค้าและบริการ	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
171	ช่องทางจำหน่ายสินค้ายังไม่เพียงพอ	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
172	ขาดการวิเคราะห์ต้นทุนของสินค้าเพื่อตั้งราคา	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้
177	ภาระหนี้สิน	1	1	1	1	4	1.3	ใช้ได้

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ
ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ 5

คำชี้แจง : แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามถึงความเหมาะสม ในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำการประเมินความเที่ยงตรงในตอนที่ 1 – 4 โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อความมีความสอดคล้อง หรือถูกต้องเพียงใด

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม								
1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประธานวิสาหกิจชุมชน								
1	เพศ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
2	อายุ.....ปี	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
3	สถานภาพ	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
4	ระดับการศึกษา	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
5	ประสบการณ์การทำงานด้านวิสาหกิจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
6	อายุราชการ.....ปี	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
7	รายได้.....ปี	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
8	อาชีพเสริม (ตอบ ได้เพียง 1 ข้อ)	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
9	คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และการต่อทะเบียน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
10	การดำเนินการจดทะเบียน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
11	การดำเนินการต่อทะเบียน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
12	การดำเนินการยกเลิก/เพิกถอนทะเบียน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 2 ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
ตอนที่ 2.1 ระดับความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
13	การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
14	การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
15	การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือ การเขียนแผนธุรกิจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
16	การคัดกรองวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
17	การสนับสนุนแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
18	การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
19	บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
20	การจัดเวทีชุมชนเพื่อกระตุ้นให้วิสาหกิจ ชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยน ในทางที่ก้าวหน้าขึ้น	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
21	ระเบียบการจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนหรือคณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
22	การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
23	การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการให้ได้ มาตรฐาน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
24	การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
25	การทำการตลาดออนไลน์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
26	การสร้างแบรนด์สินค้า	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
27	กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุน วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
28	การจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
29	การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 2 ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
ตอนที่ 2.2 แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
30	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต สินค้าและบริการ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
31	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบ งานวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
32	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบ งานวิสาหกิจชุมชนระดับเขต	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
33	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบ งานวิสาหกิจชุมชนระดับกรม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
34	รุ่นพี่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
35	พนักงานเคหะกิจเกษตร	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
36	เกษตรอำเภอ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
37	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
38	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและตามอัครยาศัย (กศน.)	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
39	สำนักงานพัฒนาชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
40	สำนักงานสาธารณสุข	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
41	สหกรณ์	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
42	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
43	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
44	ร.ก.ส	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
45	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
46	ปราชญ์ชาวบ้าน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
47	ผู้นำท้องถิ่น	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
48	สมาชิกวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
49	ญาติพี่น้อง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
50	เพื่อน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum	sum	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	(x)	(x)/n	
ตอนที่ 2 ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
ตอนที่ 2.2 แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
51	การอบรม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
52	การสัมมนา	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
53	การประชุม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
54	การสาธิต	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
55	การทัศนศึกษา/การดูงาน	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
58	หออกรายข่าว	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
59	นิทรรศการ	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
60	การประกวด	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
61	ซีดี/วีดี/วีดิทัศน์	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
62	งานรณรงค์	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
63	งานมหกรรมแสดงสินค้า/การออกบูท	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
64	หนังสือ คำแนะนำ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
65	วารสาร	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
66	เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
67	หนังสือพิมพ์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
68	โปสเตอร์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
69	อินเทอร์เน็ต	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
70	แอปพลิเคชัน Line	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
71	แอปพลิเคชัน Facebook	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
72	แอปพลิเคชัน Instagram	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
73	เว็บเพจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
74	ยูทูป	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
75	พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
76	การจดทะเบียน การต่อทะเบียน และการเพิก ถอนทะเบียน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
77	การใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum	sum	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	(x)	(x)/n	
ตอนที่ 2 ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
ตอนที่ 2.3 ความรู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม (5 ระดับ)								
78	ระเบียบการประชุมและการจัดทำวาระการประชุม	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
79	กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
80	การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
81	การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
82	การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
84	การวิเคราะห์ตลาดและการคำนวณต้นทุนราคาสินค้า	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
85	การเจรจาธุรกิจ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
86	การพัฒนาผลิตภัณฑ์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
87	มาตรฐานสินค้าและบริการ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
88	การแปรรูปสินค้าเกษตร	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
89	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ โดยผ่านสื่อออนไลน์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
90	จิตวิทยาในการกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนไปในทางที่ดี	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
91	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
92	การศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
93	การศึกษาดูงานแหล่งผลิตหรือจำหน่ายสินค้าและบริการเชิงนวัตกรรม และมีการใช้	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร								
	เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต							
94	การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนผ่านกลไกของการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
95	การยกเลิกการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
96	การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดเวทีการประเมินศักยภาพและการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
97	การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
98	การสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแก่วิสาหกิจชุมชนที่ เป็นผู้ประกอบการใหม่	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
99	การสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแก่วิสาหกิจชุมชนที่ เป็นผู้ประกอบการเก่าอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
100	การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตแก่วิสาหกิจชุมชนในด้านการผลิต	1	0	1	1	3	0.8	ใช้ได้
101	การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการขอมาตรฐานสินค้าและบริการ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร								
102	การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
103	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
104	การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
105	การสนับสนุนงานวิจัยด้านการแปรรูปขยายผลไปสู่กิจการของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
106	การดำเนินงานคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่น	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
107	การสนับสนุนงบประมาณพัฒนาวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด เป็นวิสาหกิจชุมชนต้นแบบและเป็นแหล่งเรียนรู้	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
108	การสนับสนุนการจัดงานแสดงสินค้า	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
109	การสนับสนุนการศึกษาคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
110	วิสาหกิจชุมชนใหม่ที่เพิ่งจดทะเบียน เพื่อครบ 60 วัน ต้องดำเนินการประเมินศักยภาพกลุ่มสำหรับกลุ่มเก่าควรประเมินศักยภาพทุกปี	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
111	การปรับปรุงข้อมูลวิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศควรปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
112	การจัดเก็บข้อมูลพิกัดที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนทุกแห่ง	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
113	การบันทึกข้อมูลผลการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศของหน่วยงานภาคี	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
114	ความเหมาะสมของแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
115	การคัดกรองวิสาหกิจชุมชนที่ขาดคุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชนและให้ดำเนินการเพิกถอนตามระเบียบของการเพิกถอน	1	1	1	1	4	1.0	ใช้ได้
116	นายทะเบียนขาดความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
117	เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
118	งบประมาณในการจัดสรรให้ดำเนินงานไม่เพียงพอ	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
119	เจ้าหน้าที่ต้องรับงานตำบล ภาระงานตำบลมาก มีเวลาน้อยสำหรับการติดตามและให้ความรู้วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
120	ขาดระบบการติดตาม การเยี่ยมเยียน และให้ความรู้วิสาหกิจชุมชนที่เป็นระบบ	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
121	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิสาหกิจชุมชนน้อย	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
122	ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
123	ขาดความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
124	การให้ความสำคัญและความร่วมมือไม่ต่อเนื่อง	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ				sum (x)	sum (x)/n	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3	4			
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (5 ระดับ)								
125	ขาดการบันทึกข้อมูลการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระบบสารสนเทศ	1	1	1	0	3	0.8	ใช้ได้
126	ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตนเองในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจ	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
127	การเร่งส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มให้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยขาดการพิจารณา	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
128	ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม สนับสนุนการติดตาม	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
129	การส่งเสริม สนับสนุนที่เน้นปริมาณมาก่อน	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
130	การส่งเสริม สนับสนุนที่ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกถึงความเหมาะสมและความยั่งยืน	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
131	ความล่าช้าของระบบราชการในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
132	ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	1	0	1	0	2	0.5	ใช้ได้
133	วิสาหกิจชุมชนที่มีคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการมีปริมาณมาก มีปัญหาในการส่งเสริม	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
134	วิสาหกิจชุมชนมีการพึ่งพาตนเองน้อย	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
135	สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานน้อย	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้
136	วิสาหกิจชุมชนดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง	1	1	1	1	3	0.8	ใช้ได้

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1	นายहन ทนงาน	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
2	นางสาวนัตติญา พรหมปองสุข	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
3	นางจิตติพร โกชนกุล	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
4	นางสาวอักษรทอง ชูรัมย์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอาทิตย์ยา จันทิตย์
วัน เดือน ปี เกิด	10 กุมภาพันธ์ 2526
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง
ประวัติการศึกษา	คณะวิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง
สถานที่ทำงาน	สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

